BenguFarm™

SHEEP&GOATS

ADVANCED SHEEP & GOAT MANAGEMENT SOFTWARE

Handleiding

Weergawe 02-06-2022

Saamgestel deur

Leslie Bergh & Tim Pauw

www.bengufarm.co.za

Kopiereg voorbehou deur BenguelaSoft BK

INHOUD: Bladsy

DEEL A – HOE OM TE BEGIN:

1. Algemeen – Diere Identifikasie en Nommering 4
2. Installeer BenguFarm 5
3. Maak BenguFarm vir die Eerste Keer Oop 5
4. Registreer BenguFarm 5
5. Hoofskerm en Algemene Funksies 6
6. Opstellings 9
7. Skep 'n Tweede Kudde en Wissel tussen Kuddes 13
8. Vertoon Opstellings – Hoofskerm en Ander 14
9. Stap-vir-Stap Hulp Funksie 15
10. Trek Dierdata in van Eksterne Bronne 15
11. Skep Dierrekords per Hand 17
12. Aflaai en Intrek van Logix (of Intergis) Data 18
13. Aankope – Diere en Semen van KI Ramme 20
14. Kontroleer of alle Diere op Rekord is 20
15. Verander of Verwyder Data 20
16. Rugsteun en Herstel van die Databasis 21
17. Toegang tot en Sinchronisasie van Data tussen Rekenaars 22

DEEL B – BASIESE FUNKSIES:

18. Groepe – Lamseisoene, Kampe, Bestuursgroepe, Uitskot- en Verkoopgroepe 24
19. Stuur en Intrek van Elektroniese data 27
20. Sinchronisasie 28
21. Dekkings en Inteel Berekenings vir Beplande Parings 28
22. Stuur Dekkings 30
23. Dragtigheidsondersoeke 30
24. Lammings/Lammers gebore (insluitende aborsies, doodgebore lammers, ens.) 31
25. Stuur Geboortekennisgewings 33
26. Intrek van Rekenaarnommers 34
27. Ouerskapbepalings en ander DNA Dienste 34
28. Inentings, Doserings, Dip en Aanvullings 35
29. Gewigte 35
30. Wol- of Sybokhaar Data, Bouvorm- en Wolpunte 37
31. Stuur Wol/Sybokhaar Data na Woltoetsburo 38
32. Stuur Prestasietoetsdata (Gewigte en/of Wol/Sybokhaardata) 38
33. Intrek van Amptelike Prestasietoetsdata 39
34. Intrek van Wol- of Sybokhaar Toetsresutate ontvang vanaf WTB, CMW of BKB 39
35. Intrek van Teelwaardes 40
36. Seleksies en Keurings/Inspeksies 40
37. Verkope, Vrektes en Uitskotte 41
38. Stuur Oordragte en Kansellasies 43
39. Verskuif Diere na 'n Ander Kudde 43
40. Opgradeer die Program 44
41. Hernu die Program se Registrasie 45

DEEL C – ADDISIONELE EN GEVORDERDE FUNKSIES:

Lêer

42. Herbereken Opsommende Data 46
43. Herbereken Verwagte Lamdatums 46
44. Herbereken Outomatiese Dagboekinskrywings 46
45. Herbereken Inteelpersentasies 46
46. Soek Duplikaat Diere 46
47. Verander ID Nommers en/of -Name 46
48. Administratiewe Funksies 47
49. Foutopsporing en Probleemoplossing 47

Diere

50. Notas 47
51. Voorkoms Opmerkings 47
52. Familielyne 47

53. DNA Geverifiëerde Ouerskappe 48
54. Data Navigeerder 48
55. Soek Dier 48
56. Verwyder Mikroskyfienommers (EIDs) van Onaktiewe Diere 48
57. Ken 'n Mikroskyfie Nommer (EID) aan 'n Ander Dier Toe 48
58. Verander Telers, Eienaars en/of Standplase 48
Reproduksie
59. Bengufarm GENETICS Telingsbestuur Module 48
60. Semenvoorraad 49
61. Embriospoelings, -Inplantings en Embriovoorraad 49
Gesondheid
62. Toetse vir Siektes 49
63. Siektes Siektes, Beserings en Behandelings 49
64. Entstowwe, Doseermiddels en Aanvullings Voorraad 49
65. Medisyne Voorraad 49
Prestasietoetsing
66. Mates en Punte 50
67. Melkdata 50
Ander Data
68. Fotos en Dokumente 50
69. Dagboek en Bestuurskalender 50
70. Prosedures 51
71. Algemene Kudde Uitgawes 51
72. Reënval 51
73. Diverse Voorrade 51
74. Kamp Aktiwiteite 51
75. Diere Gesien 51
76. Versekering 52
77. Verskuif Diere na 'n Ander Plek 52
78. Toekennings 52
79. Inspeksie Puntings 52
Verslae
80. My Dierdata Verslae 52
81. Kudde Ontleding 53
Data Stuur/Trek In
82. Voerinnames intrek vanaf voerstelsel 54
Opstellings
83. My Diervelde 54
Opsies
84. Besigtig/Opdateer My Rekeningbesonderhede 54
85. Aksie Sleutels 55
86. Maak Databasis Leeg 55
Toevoegings
87. Voerkraal Bestuurder 55
88. Veearts Netwerk 55
Hulp
89. Teamviewer Afstand Ondersteuning 56

BYLAES:

Bylaag A – Opsomming van Basiese Take in BenguFarm SHEEP & GOATS 57
Bylaag B – Intrek van Data wat in Excel aangeteken is 60
Bylaag C – APR500/APR600/AWR300 EID Leser en Tru-Test XR500 Skaal Data Uitruiling 63
Bylaag D – Berekenings in BenguFarm SHEEP & GOATS 68
Bylaag E – Embrio Spoelings en -Inplantings 74
Bylaag F – Kontakbesonderhede en Opleiding 76

DEEL A – HOE OM TE BEGIN:

1. Algemeen – Diere Identifikasie en Nommering:

Individuele identifikasie:

Individuele identifikasie van diere is natuurlik die basis van rekordhouding. Die mees algemene **metode van identifikasie** is 'n plastiese oorplaatjie met die die dier se unieke nommer daarop. Die verkeerde lees en/of neerskryf van oorplaatjie nommers is egter 'n algemene bron van foutiewe dierrekords. Elektroniese identifikasie is 'n metode wat vinnig veld wen, hoofsaaklik omdat die lees van 'n elektroniese ID nommer (EID) met behulp van 'n EID leser, vinnig en akkuraat is. BenguFarm intergreer ten volle met elektroniese identifikasie stelsels – gesels met jou BenguFarm agent of besoek bengufarm.co.za vir meer inligting..

Ons beveel sterk aan dat minstens twee wyses van individuele identifikasie gebruik word, vir die eenvoudige rede dat indien die een verlore gaan (bv. 'n plastiese oorplaatjie wat uitskeur of afbreek), die dier steeds geïdentifiseer kan word en die historiese rekords dus nie verlore gaan nie. Die identifikasie metode vir **registreerde (stoet) diere** word voorgeskryf deur die betrokke telersgenootskap. Dit bestaan gewoonlik uit 'n permanente (primêre) metode (bv. tatoeëer) en 'n sekondêre metode (bv. oorplaatjie of oorknippe en/of elektroniese ID), afhangende van die betrokke ras. Die individuele identifikasie metode vir **kommersiële (nie-stoet) diere** word nie voorgeskryf nie, maar een van die volgende opsies word aanbeveel:

- Tatoeëer + oorplaatjie (VID) ***of***
- Elektroniese ID (EID) + oorplaatjie ***of***
- Oorplaatjie + staal oorplaatjie ***of***
- Tatoeëer + elektroniese ID (EID).

Lammers behoort so gou prakties moontlik na geboorte gemerk te word met minstens een van bogenoemde metodes, gewoonlik 'n plastiese oorplaatjie of oorknippe en/of elektroniese ID. Wanneer lammers gespeen word, behoort hulle dan ook met 'n tweede metode gemerk te word, bv. tatoeëer. Dit word ten sterkste ontmoedig om by geboorte lammers met 'n tydelike ID nommer in BenguFarm aan te teken en dan later, bv. wanneer hulle gespeen word en besluit word watter gehou gaan word, daardie lammers se ID nommers te verander, aangesien dit onnodige ekstra werk skep en verwarring kan veroorsaak.

ID Nommer formaat:

Die nommer formaat vir **registreerde (stoet) diere** word voorgeskryf deur die betrokke telersgenootskap. Die internasionale ID nommer format is die betrokke kudde se Kuddekenmerk (bv. ABC) + Jaar van Geboorte (bv. 19 vir 2019) + Volgnommer (bv. 1 vir die eerste lam gebore in die jaar). In hierdie voorbeeld sal die dier se ID nommer ABC191 wees. In BenguFarm behoort dit ABC190001 wees. Die voorafgaande nulle by die volgnommer is vir sortering doeleindes. Die nommer format vir **kommersiële (nie-stoet) diere** word nie voorgeskryf nie, maar ons beveel aan dat die ID nommer bestaan uit die betrokke kudde se Brandmerk (opsioneel) + Jaar van Geboorte (bv. 19 vir 2019) + Volgnommer (bv. 1 vir die eerste lam gebore in die jaar). Die meeste kommersiële boere gebruik net die jaar van geboorte plus 'n volgnommer. In bogenoemde voorbeeld sal die dier se ID nommer 191 wees. In BenguFarm sal dit 1901 of 19001 of 190001 wees, afhangende van hoeveel lammers verwag word per jaar.

Dit is baie belangrik dat daar in BenguFarm SHEEP & GOATS **geen duplikaat nommers** mag wees nie, aangesien dit talle probleme veroorsaak. Verkieslik moet verskillende ID nommers vir diere in verskillende kuddes op dieselfde databasis gebruik word, byvoorbeeld stoetdiere se volgnommers 1 – 499 en kommersiële diere se volgnommers 501 - 999. 'n Ander opsie is om in BenguFarm die 'n letter vooraan die nommer te sit wat die kudde aandui, bv. **M**191 vir die eerste Merinolam van 2019 en **D**191 vir die eerste Dormerlam van 2019. **Let wel:** Gebruik twee (nie slegs een nie) karakters vir die jaar van geboorte (bv. 19 in plaas van 9 vir diere gebore in 2019) om te verhoed dat daar duplikaat nommers oor die lang termyn in die BenguFarm databasis ontstaan. **Sien paragraaf 6, ID Metodes en Nommering, vir opstellings van verstek metodes en formate in BenguFarm.**

Alternatiewe nommers:

Die IDnr (ook genoem die visuele ID of VID) is die primêre nommer van 'n dier in die program. Diere word op hierdie nommer opgesoek en gesorteer. BenguFarm maak egter ook voorsiening vir, waar van toepassing, die rekordhouding van ander nommers, naamlik: Mikroskyfienommer (EID), Naspeurbaarheidsnommer, Rekenaarnommer (slegs stoet), Dier ID [amptelik] (slegs stoet), Dier Naam

(slegs stoet), DNA Nommer (gewoonlik slegs stoet), Biobanknommer (slegs stoet), Skaalnommer en Lotnommer. **Om 'n dier op 'n ander nommer op te soek**, gaan na Diere > Soek Dier.

2. Installeer BenguFarm:

BenguFarm is die oorkoepelende sagteware produk met verskeie modules, naamlik SHEEP & GOATS, BEEF, GAME, PIGS en GENETICS. In BenguFarm kan aparte databasisse vir die onderskeie modules opgestel word. Die module wat gebruik word vir die bestuur van vleis- & wolskape en vleis- & sybokhaarbokke word BenguFarm SHEEP & GOATS genoem. U installeer dus BenguFarm, waarna 'n skaap databasis(se) geregistreer word vir die SHEEP & GOATS module.

Om die program van die Internet af te laai en te installeer:

- Gaan na www.bengufarm.co.za > Downloads > Software. Volg die instruksies op die skerm om die volgende sagteware af te laai en te installeer:
  - Crystal Reports Basic Runtime for Visual Studio 2008 [18MB] (derdeparty sagteware wat gebruik word vir die skep van verslae); en
  - BenguFarm Installer 21 Apr 2022 [47MB] of nuwer weergawe. **Nota:** Indien jy 'n sekuriteitswaarskuwing kry, kies "More Info > Run" of "Allow" of "Run Anyway".
  - Indien jy die opsionele BenguFarm GENETICS Telingsbestuur module saam met BenguFarm SHEEP & GOATS gekoop het, ook die BenguFarm GENETICS Installer.
- Gaan na Downloads > Updates en laai die nuutste weergawe [10MB] van die BenguFarm sagteware af en installeer dit. Indien Windows die opsie "Discard" of "Keep" gee wanneer jy die opdateringslêer begin aflaai, kies "Keep". Indien jy Avast, Avira, Kaspersky, McFee of Norton as antivirus program op jou rekenaar het, mag dit nodig wees om dit tydelik te de-aktiveer (op eie risiko), aangesien hierdie antivirus programme dikwels die opgradering lêer sonder waarskuwing blokkeer.

3. Maak BenguFarm vir die eerste keer oop:

Dubbel kliek op die BenguFarm program logo op Windows se hoofskerm. 'n Boodskap "Do you want to allow this app (BenguFarm)…" sal vertoon. Kliek "Yes". BenguFarm sal nou oopmaak en die "Welkom in BenguFarm" skerm vertoon. Op hierdie skerm moet jy die volgende invoer:

- **Taal:** Kies die taal waarin jy verkies om op die program te werk. (Jy kan dit enige tyd verander indien nodig).
- **Geregistreerde Gebruiker Naam:** Dit word op die BenguFarm CD verwelkoming epos aangedui. (Bv. Vetskaap Boerdery BK). Maak asseblief seker dat dit korrek is, aangesien jy dit nie later self kan verander nie. (Hierdie naam sal aan die onderkant van alle BenguFarm SHEEP & GOATS verslae vertoon word).
- **Primêre kudde:** Merk "Primêre Kudde (bv. Stoetkudde) wat ek op BenguFarm wil bestuur".
  - By **Module,** kies "Sheep & Goats".
  - By **Ras/Spesie**, kies die betrokke ras.
  - By **Beskrywing**, vul die naam van jou kudde, of primêre kudde indien jy meer as een kudde het, (bv. Vetskaap Vleismerino Stoet) in.
- **Basiese (nie-stoet) Program Uitleg**: Merk hierdie opsie indien die skerms, verslae en velde wat slegs op stoetkuddes van toepassing is, afgeskakel moet word. Hierdie opsie moet dus gemerk word indien dit 'n kommersiële (nie-stoet) kudde is.
- **Sekondêre kudde:** Merk "Sekondêre Kudde (bv. Kommersiële kudde) wat ek op BenguFarm wil bestuur" slegs indien 'n tweede kudde van toepassing is.
  - By **Module,** kies "Sheep & Goats".
  - By **Ras/Spesie**, kies die betrokke ras.
  - By **Beskrywing**, vul die naam van die betrokke kudde (bv. Mooiskaap Kommersieel) in.
- **Lees die instruksies by paragraaf 7 vir die skep van addisionele kuddes voordat jy besluit oor die opsie "Skep die Onderskeie Kuddes in dieselfde Databasis".**
- Kliek op "Aanvaar hierdie Opstellings".

4. Registreer BenguFarm SHEEP & GOATS:

Daar sal nou 'n skerm verskyn wat jou waarsku dat die program registrasie verval het/nog nie gedoen is nie en dat jy die program slegs vyf dae kan oopmaak sonder om te registreer. Indien jy onmiddellik wil registreer, kliek op "Registreer/Hernu Registrasie Nou". Op die Registrasieskerm by "BenguFarm Module (Spesie)", kies "Sheep". **Om te registreer**, kontak asseblief Mev. Naomi Havenga by 082 696 8306 of stuur 'n epos na accounts@benguelasoft.co.za. Verskaf aan haar die volgende besonderhede:

- Jou geregistreerde BenguFarm SHEEP & GOATS gebruiker naam (soos ingevul op die bestelvorm) en rekeningnommer (soos aangedui in die Welkom e-pos van BenguelaSoft),
- Die Rekenaar Identifikasie Kode (kode links bo-aan die registrasie skerm),
- Die aantal kuddes waarvoor jy die program wil registreer.

Vul by Rekeningnommer jou BenguFarm rekeningnommer (BPU....) in, by Toegang die toegangskode wat Naomi vir jou sal gee en kliek dan op Verander Kliënt Rekeningnommer. Vul nou by Registrasie Kode die regisrasiekode en by Toegang die toegangskode in wat Naomi vir jou sal gee en kliek dan op Registreer/Herregistreer.

Vir na-ure registrasies, kontak asseblief Mnr. Leslie Bergh (082 801 2026) of Mnr. Johan de Jager (083 305 1042) en verskaf bogenoemde besonderhede.

BenguFarm agente maak gebruik van **Teamviewer sagteware vir afstand (Internet) ondersteuning**. Teamviewer kan, indien geïnstalleer, vanuit BenguFarm oopgemaak word deur op die hoofskerm te gaan na Hulp > Teamviewer Afstand Ondersteuning. Indien nie geïnstalleer, kan Teamviewer afgelaai en geïnstalleer word by www.bengufarm.co.za > Downloads > Software > Teamviewer Remote Support Software.

Let wel:
- Indien BenguFarm op meer as een rekenaar geïnstalleer is, moet bogenoemde registrasieproses vir elke rekenaar gevolg word.
- Indien jy die opsionele BenguFarm GENETICS Telingsbestuur module saam met BenguFarm SHEEP & GOATS gekoop het, moet jy BenguFarm GENETICS ook registreer. Om BenguFarm GENETICS te registreer, gaan in BenguFarm SHEEP & GOATS na Reproduksie > BenguFarm GENETICS Telingsbestuur Module en volg bogenoemde registrasie stappe.

5. Hoofskerm en algemene funksies:

Hoofskerm:

- **Om die taal te verander** in BenguFarm, gaan na Opsies > Verander Taal.
- **Toegang tot alle invoerskerms, verslae en data stuur/intrek funksies** word op die hoofskerm verkry deur die menu aan die bokant van die skerm of deur die ooreenstemmende ikone.
- **Die grootste gedeelte van die hoofskerm word gebruik om diere se data te vertoon. Daar is twee opsies, naamlik die Kudde Uitleg en die Dier Uitleg.**
- **Om te wissel tussen hierdie twee hoofskerm vertoon opsies**, kliek aan die linkerkant van die skerm op Kudde Uitleg of Dier Uitleg.
    - <u>**Algemeen**</u>**:**
        - Die diere wat in die **lys van diere** op die hoofskerm verskyn, word bepaal deur die **algemene filters** Aktief / Onaktief / Manlik / Vroulik aan- of af te skakel. Die Groep Filter (regs van die Vroulik filter) of die Kies Diere skerm (die 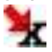 ikoon) kan gebruik word as addisionele filter.
        - **Aktiewe diere** is diere wat lewendig en in die betrokke kudde is. **Onaktiewe diere** is diere wat nie lewend in die betrokke kudde is nie, byvoorbeeld diere wat verkoop of dood is asook diere wat nooit in die kudde was nie, maar wat voorkom in die stamboom of nageslag van diere wat wel in die kudde is.
        - Diere se nommers word volgens **geslag op verskillende agtergrondkleure vertoon:**
            - Vroulik – Pienk
            - Manlik – Blou
            - Geslag Onseker – Rooi
            - Gekastreer – Oranje
        - **Om die nuutste/opgedateerde data te sien**, kliek op die Verfris Skerm ikoon.
        - **Let wel:** Indien diere na of van 'n groep geskuif word terwyl daardie groep met die groepfilter gekies is, sal die diere in die betrokke groep eers opgedateer vertoon word nadat die groepfilter afgeskakel is (Geen Groep Filter) en die betrokke groep weer gefilter word.

    - <u>**Kudde Uitleg**</u>: Hierdie uitleg word gebruik om sekere belangrike data van 'n groep diere (tipies alle diere in die kudde) in tabel uitleg te vertoon. Vir stap-vir-stap hulp, gaan in die hoofmenu na **Hulp** > Hulp met Hoofskerm > Kudde Uitleg.
        - **Om die nuutste/opgedateerde data te sien**, kliek op Verfris Skerm.

- **Om data in kolomme volledig te vertoon**, kliek op Outo Wydte.
- **Om te kies watter data vertoon moet word**, kliek op Vertoon Opsies onderaan die skerm en kies die betrokke afdelings of velde.
  - **Om sekere data van diere te verlig** "highlight" (bv. ooie met 'n gemiddelde interlamperiode van meer as 400 dae) asook rangorde waardes op te stel vir die gekose kriteria, kliek op die Stel Kuddeuitleg Verligting Op (ikoon met klein blokkies met verskillende kleure). Gebruik die **Hulp** funksie indien nodig. **Let wel:** Indien Aktiveer Verligting en Rangwaardes gemerk is, word die veld OEL (Ouderdom Eerste Lamming) van ooie wat ouer as 18 maande is en nog nie 'n lam op rekord het nie, outomaties rooi verlig. Die kolomme IDNr, Vader en Moeder word ook outomaties onderskeidelik groen, blou en pienk verlig.
  - **Om kolomme te vertoon vir Inentings, Doserings & Aanvullings, Siekte Toetse** (bv. Johne se siekte), **Eienskappe** (bv. kondisiepunt, algemene voorkoms punt), **Prosedures** (bv. kastreer, sterte afgesit) **en/of Addisionele Gewigte**, kliek op die Stel My Kolomme Op om te Vertoon (ikoon heel bo).
  - **Om die keuse van kolomme en verligting te stoor as die verstek opsies vir die betrokke kudde**, kliek op Stoor Opsies as Kudde Verstek onder die hofie Stoor/Laai Uitleg. Die gestoorde opsies sal outomaties gelaai word wanneer die hudde die volgende keer oopgemaak word.
  - **Om 'n uitleg te stoor vir hergebruik**, gee dit 'n naam by Stoor Uitleg As onder die hofie Stoor/Laai Uitleg en kliek op die Stoor ikoon.
  - **Om 'n gestoorde uitleg te laai**, kies by Laai Gestoorde Uitleg die betrokke uitleg en kliek op die Laai ikoon.
  - **Let wel:** Bestuursgroepe kolom: Indien 'n dier aan meer as een bestuursgroep gekoppel is, sal slegs een van die betrokke groepe vertoon word.
- **Om 'n verslag te skep van die data wat op Kudde Uitleg vertoon word**, kliek op Vertoon Verslag. **Let wel:** Alle kolomme en alle diere wat vertoon word, sal ingesluit word in die verslag. Om slegs sekere kolomme in te sluit in die verslag, kliek op Vertoon Opsies en kies slegs die benodigde kolomme. Om slegs sekere diere in te sluit in die verslag, kies die betrokke diere deur middel van die filters bo-aan die skerm.
- **Om 'n spesifieke dier (of moeder of vader) se data in die Dier Uitleg hoofskerm uitleg te sien**, kliek op die betrokke dier se ID nommer. Om terug te gaan na die betrokke dier in die Kudde Uitleg, kliek op die Kudde Uitleg skakel.
- **Om rekords te groepeer**, kliek op die kolomopskrif en hou die muisknoppie in. Beweeg nou met die muis na die oop gedeelte aan die bokant van die verslag waar daar staan "Trek 'n kolomopskrif hiernatoe om volgens daardie kolom te sorteer"en los die muisknoppie. Die kolomnaam sal nou in hierdie oop gedeelte vertoon word. Rekords kan op meer as een kolomwaardes groepeer word. Om die groepering te verwyder, regs kliek op die kolomopskrif en kies "UnGroup".
- **Om rekords te sorteer**, kliek op die betrokke kolom se opskrif. Om in die omgekeerde volgorde te sorteer, kliek 'n tweede keer op die betrokke kolom se opskrif. Om volgens verskeie kolomme gelyktydig te sorteer, hou die SHIFT sleutel op die sleutelbord in en kliek op die betrokke kolomopskrifte.
- **Om rekords te filter**, kliek aan die regterkant van 'n kolomopskrif op die filter knoppie. 'n Lys met al die waardes wat in daardie kolom voorkom sal vertoon word. Om slegs rekords te vertoon wat 'n spesifieke waarde het, kliek op daardie waarde. Daar kan ook op "(Custom)" gekliek word. 'n Skerm sal oopmaak waar byvoorbeeld gekies kan word om om alle rekords te vertoon met 'n waarde groter as 'n sekere waarde. Let op dat meer as een kolom op 'n slag gefilter kan word. Om 'n spesifieke kolom se filter af te haal, kliek op "(All)" by die filter opsies van die betrokke kolom. Om alle kolomfilters af te skakel, kliek links onderaan die hoofskerm op die X.
- **Om 'n kolom tydelik te skuif na 'n ander posisie in die tabel,** kliek op die betrokke kolom se opskrif en sleep ("drag") dit tot waar dit geplaas moet word en los ("drop") dit. Wanneer die betrokke skerm toegemaak en weer oopgemaak word, sal só 'n kolom weer op die oorspronklike plek vertoon word.
- **Om 'n kolom tydelik te verwyder vanaf die skerm,** kliek op die betrokke kolom se opskrif en sleep ("drag") dit weg totdat dit 'n groot kruis vertoon en los

        (“drop”) dit. Wanneer die skerm of program toegemaak en weer oopgemaak word, sal só ’n kolom weer vertoon word.
    - **Om sekere data** (bv. Natuurlike Dekkings, Kunsmatige Inseminasies / Laparoskopieë, Verander Diere (Tabel Uitleg) of Verkope, Vrektes en Uitskotte) **aan te teken vir ’n groep diere**, merk die betrokke diere in die “K” kolom en kies die betrokke aantekenskerm uit die menu aan die bokant van die skerm of kliek die ooreenstemmende ikoon.
    - **Om diere te koppel aan ’n groep**, merk die betrokke diere in die “K” kolom en kliek op Koppel Diere aan Groep.
    - **Om diere in die My Verslae skerm te vertoon**, merk die betrokke diere in die “K” kolom en kliek op Vertoon in My Verslae.
    - **Om die data te kopieër na die rekenaar se “Clipboard”**, kliek op Kopieër na Clipboard.

  - **<u>Dier Uitleg</u>:** Hierdie opsie bestaan uit vertoonvensters wat gebruik word om die data van ’n enkele dier te vertoon. Daar is verskeie vertoonvensters beskikbaar waarmee data van die dier wat links bo-aan die hoofskerm gekies is (natuurlik eers wanneer diere reeds in die BenguFarm databasis is), vertoon word. Daar is byvoorbeeld vertoonvensters vir algemene data, geboortedata, reproduksie- en nageslaggemiddeldes, stambome, fotos, ens. Vir stap-vir-stap hulp, gaan in die hoofmenu na **Hulp** > Hulp met Hoofskerm > Dier Uitleg.
    - Die vertoonvensters is in vier groepe of subskerms ingedeel. Jy kan een vertoonvenster per groep op 'n slag kies om te vertoon. Kliek bloot op die skakel van die betrokke vertoonvenster aan die onderkant van die betrokke groep.
    - **Om vertoonvensters wat nie gebruik word nie te verberg**, kliek op die “Vertoon” menu en onder die hofie Kies Hoofskerm Opkykskerms verwyder die regmerkie langs die betrokke vertoonvenster.
    - **Om ’n verslag te skep van die data wat in ’n vertoonskerm vertoon word**, kliek op die drukker ikoon in die regterkanste boonste hoek van die betrokke vertoonvenster. Vir verdere vertoon opstellings, sien paragraaf 8.
    - **Om ’n dier te kies** (wat reeds in die BenguFarm databasis is) om op die hoofskerm te vertoon, kliek op die pienk of blou blokkie links bo-aan die hoofskerm of druk Ctrl+Z op die sleutelbord. Die dier kan uit die lys gekies word of die IDnr kan bloot ingetik word. Die pyltjies links en regs word gebruik om na die vorige en volgende diere en in die lys te beweeg.
    - **Om subskerms te vergroot of verklein,** gaan met die wyser op die bruin lyn tussen die subskerms en sleep en los (“drag and drop”) tot die verlangde grootte.
  - **Wenk: Om die Kudde Uitleg** (in plaas van die Dier Uitleg), **te kies as die verstek uitleg vir die hoofskerm**, gaan na Vertoon en kliek die opsie Gebruik Kudde Uitleg as verstek Hoofskerm Uitleg.
- **Vir verdere hulp met die gebruik van die hoofskerm**, gaan na Hulp > Hulp met die Hoofskerm.
- **Wenk: Indien ’n dier(e) wat jy verwag in die dierlys moet wees nie gekry word nie**, kontroleer die volgende:
  - Is jy in die regte kudde?
  - Is die korrekte algemene dierfilters gekies? Indien slegs aktiewe diere gelys word, kontroleer of die dier nie miskien onaktief is nie.
  - Indien wel, is die korrekte groepfilter gekies?
  - Indien wel, is die korrekte kolomfilter(s) gekies? Kyk links onderaan die skerm vir akiewe kolomfilters.
  - Is die diere op ID nommer gesorteer?
  - Is die nommerformaat van die betrokke dier korrek? (bv. A210001, A 210001, A21001).

Kies Diere skerm:

- Die **Kies Diere skerm** word oral in BenguFarm gebruik om diere te kies vir data aantekening óf vir insluiting in 'n verslag. Die gebruiker kan diere met die hand kies (regterkant van die skerm) of diere kies wat aan ’n groep(e) gekoppel is en/of aan ’n filter(s) (linkerkant van die skerm) se kriteria voldoen. Die skerm maak oop wanneer die gebruiker kliek op die ikoon in ’n aanteken- of verslag skerm. Gebruik die **Hulp** funksie indien nodig.

Algemene Funksies – Alle skerms:

- **Om 'n skerm oop te maak, moet alle ander skerms eers toegemaak word.** Indien 'n skerm verklein (minise) is, kan 'n ander skerm nie oopgemaak word nie.
- **BenguFarm kan slegs toegemaak word indien al die skerms toe is.**
- **Om vinnig 'n dier op die hoofskerm of ander kieslys te vind**, maak die betrokke lys oop en tik die dier se ID nommer in te tik. Dieslfde geld om vinnig 'n item te vind in enige tipe kieslys.
- **Geslag aanduiding op skerms:** Die kolomopskrif is Manlik. Manlike diere het 'n regmerkie, vroulike diere nie.
- **Die algemene dierfilters** (Aktief / Onaktief / Manlik / Vroulik) word op alle skerms waar diere gekies kan word, bo-aan die betrokke skerm vertoon as vier blokkies. Die beskrywing van elke betrokke filter kan vertoon word deur met die wyser ("pointer") oor die betrokke blokkie te beweeg.
- Op alle aantekeningskerms is **velde wat verpligtend/belangrik is om te voltooi op 'n geel agtergrond.** Velde met 'n wit agtergrond is opsioneel.
- **Om van een veld/kolom na die volgende te gaan** waar data ingevul moet word, gebruik die "Tab" of die "→" sleutels.
- **Om na die volgende of vorige lyn in 'n kolom te gaan** waar data ingevul moet word, gebruik die "↓" en die "↑" sleutels.
- **Numeriese velde (bv. gewig, prys) MOET 'n waarde in hê (0 of ander).**
- **Om 'n datum met behulp van die kalender te kies**, kies eers die jaar, dan die maand en kliek dan op die dag.
- **Om bestaande data te wysig of te verwyder**, sien paragraaf 15.
- **Om rekords op 'n skerm te sorteer of te filter asook om 'n kolom tydelik te skuif na 'n ander posisie in die tabel of tydelik te verwyder vanaf 'n skerm**, sien die instruksies hierbo by Hoofskerm > Kudde Uitleg.
- **Die volledige beskrywing van 'n kolomopskrif** kan vertoon word deur met die wyser ("pointer") oor die betrokke kolomopskrif te beweeg.
- **Om diere te kies vir multi-verandering of verwydering**, merk die K (Kies) kolom en verander die betrokke data bo-aan die skerm in die Multi Verander / Voeg Nuwe By deel van die skerm.
- Dit word aanbeveel dat **kostes en pryse *sonder* BTW** aangeteken word.
- **Om 'n nuwe rekord te skep by Opstellings**, kliek op die "+" regs onderaan die skerm. Om 'n rekord te verwyder, kliek op die "-" regs onder-aan die skerm.
- 'n **Stap-vir-stap Hulp funksie** is beskikbaar op die meeste skerms bo aan die regterkant van die skerm. Probeer dit gerus – jy sal verbaas wees hoe maklik dit werk.

Verslae en Aantekenlyste:

- Alle verslae kan geskep word via die **Verslae menu item**.
- Verslae met "(**aantekenlys**)" agter die verslagnaam is verslae met sekere blanko kolomme in die verslag. Die doel hiermee is om die betrokke verslag (aantekenlys) te **druk en na die kraal/drukgang/skaal te neem om data op aan te teken**, bv. 'n Weeglys waarop gewigte aangeteken kan word. Die voordele om gedrukte aantekenlyste te gebruik is:
    - Diere is gesorteer, wat dit maklik maak om die data later in BenguFarm aan te teken;
    - Kan maklik kontroleer of alle diere gedoen is;
    - Alle benodigde info is op die aantekenlys gedruk;
    - Mors nie tyd om diere se ID nommers neer te skyf nie;
    - Foute met identifikasie van diere kan maklik opgespoor word.
- Wanneer 'n verslag geskep word (Vertoon Verslag), is daar altyd opsies om die verslag te Druk of the Eksporteer. Met die eksporteer opsie kan 'n **verslag gestoor word in verskillende formate, bv. pdf of Excel** of die verslag kan direk uit BenguFarm ge-epos word aan 'n kontak. **Let wel:** Die direkte stuur per e-pos werk, vir sekere tegniese redes, nie altyd nie. Indien jy 'n probleem ondervind met hierdie opsie, kontak jou BenguFarm agent vir hulp om die SMTP Direkte E-pos opsie op te stel [Opstellings > Kuddes > E-pos > Gebruik SMTP Direkte E-pos].
- Om 'n verslag te skep waarop **diere van alle kuddes** op die betrokke databasis ingesluit is (waar van toepassing), gaan na die "ALL" kudde [Lêer > Verander Aktiewe Kudde Na > ALL].

6. Opstellings:

Wenk: **Om die taal te verander** in BenguFarm, gaan na Opsies > Verander Taal.

Dit is baie belangrik dat elke kudde se opstellings gedoen word *voordat* jy die program begin gebruik om te verseker dat die program korrek en optimaal funksioneer.

Kudde Opstellings:

Gaan na Opstellings > Kuddes. Voltooi/verander waar nodig die inligting onder die volgende hofies op die grys gedeelte van die skerm. **Let wel: Doen eerste die opstellings onder Algemeen, tweedens die Diensverskaffers en dan die res**. Vir die meeste opstellings is daar reeds verstek waardes of opsies gekies. Kontroleer hierdie waardes en verander dit slegs indien nodig vir jou spesifieke behoeftes.

Let wel: Velde met 'n geel agtergrond is verpligtend, m.a.w. dit moet voltooi word. Velde met 'n wit agtergrond is opsioneel.

- **Algemeen:**
  - **Naam** (verpligtend): Bv. Mooiskaap Merinos.
  - **Beskrywing** (opsioneel): Bv. Merino Stoetkudde.
  - **Eienaar**(opsioneel): Bv. Koos van der Merwe.
  - **Plaasnaam** (opsioneel): Bv. Soetwaterfontein.
  - **BenguFarm Module** (verpligtend): Skape.
  - **Vleisskape / Wolskape:** Kies die toepaslike opsie (slegs van toepasing op verstek verslae)**.**
  - **Ras** (verpligtend): Bv. MER - Merino. **Hierdie opstelling is baie belangrik**, want dit beïnvloed sekere ras-spesifieke verstek opstellings. As jy dit verander, maak die program toe, weer oop en gaan dan na Lêer > Ondersteuning > Herbereken Opsommend Data vir die verandering om in werking te tree.
  - **Kuddetipe** (verpligtend): Merk Stoet of Kommersieel.
  - **KKM** (geregistreerde KuddeKenMerk of die brand letters van die kudde - verpligtend): Bv ABC.
  - **Voorvoegsel** (kuddenaam - slegs van toepassing op stoetkuddes): Bv. Mooiskaap.
  - **Genootskap Lidnr** (slegs van toepassing op stoetkuddes en kommersiële kuddes wat registreer en/of prestasietoetsing doen deur SA Stamboek of die LNR of 'n telersgenootskap): Voltooi die nommer met voorafgaande nulle sodat dit sewe syfers is, asook die raskode agteraan, bv. 0699999MER.
  - **Maak Fakture uit Aan** (opsioneel): Vul die naam in van die persoon of besigheid aan wie fakture uitgemaak moet word, bv. Rooibees Boerdery.
  - **BTW Nr** (opsioneel): Vul die BTW nommer in.
  - **Posadres** (opsioneel): Vul die posadres in.
  - **Poskode** (opsioneel): Bv 2500.
  - **Landkode** (opsioneel): Bv ZAR.
  - **Kontak Persoon** (verpligtend): Kliek op die kortpadknoppie heel regs (Skep outomaties kuddekontak vanaf kudde besonderhede). Kliek nou op die kortpadknoppie regs (wat lyk soos 'n rooi notaboekie) om die Kontakte skerm oop te maak en vul die ontbrekende inligting, spesifiek die naam & van, selnommer en epos adres, in. Stoor. Kies nou hierdie kontak uit die lys van kontakte. **Nota**: Die kontakbesonderhede hier ingevul (naam & van, selnommer en epos adres) sal bo-aan alle verslae gedruk word.
  - **Teler, Eienaar en Standplaas** (opsioneel): Kies die kontak wat jy hierbo opgestel het, bv. Mooiskaap Boerdery.
- **Diensverskaffers** (slegs van toepassing op alle stoetkuddes en kommersiële kuddes wat amptelike prestasietoetsing doen deur SA Stamboek of die LNR):
  - **Registrasie, Prestasietoetsing en Teelwaardes:** Kies die betrokke diensverskaffer van hierdie kudde by elk.
  - **Gebruik Logix Direk Lêer Oplaai Funksionaliteit** (opsioneel – slegs van toepassing op Logix gebruikersLees asseblief die nota op die skerm en sien ook paragraaf 19):
    - Aanteken Gebruikersnaam: Vul jou Logix gebruikersnaam hier in.
    - Aanteken Wagwoord: Vul jou Logix wagwoord hier in.
    - Stuur e-pos Bekragtiging van Ontvangs van Data Na: Vul jou e-pos adres hier in.
  - **E-pos adresse:**
    - Indien Registrasie en Prestasietoetsing = Stamboek gekies is hierbo, moet die E-pos Dekkings, Geboortekennisgewings, Oordragte en Kansellasies Na adres edata@studbook.co.za wees. en die E-pos Prestasietoetsdata Na adres smallstock@studbook.co.za.
    - Döhne Merino stoettelers: Vul die e-pos adres van die telersgenootskap in vir Dekkings, Geboortekennisgewings, Oordragte en Kansellasies.
    - Vleismerino en Angora stoettelers: Vul die e-pos adres van die telersgenootskap in vir Dekkings, Geboortekennisgewings, Oordragte en Kansellasies asook vir Prestasietoetsdata.
    - Indien Prestasietoetsing = LNR gekies is hierbo, verander die E-pos Prestasietoetsdata adres na intergis@arc.agric.za.

- **ID Metodes en Nommering:** (Verwys paragraaf 1 vir algemene inligting oor ID metodes en nommering van diere)
  - **Verstek ID Formaat:** Die verstek ID formaat word gebruik om die formaat van die Dier ID No (visueel) veld in BenguFarm SHEEP & GOATS te bepaal volgens die dier se Kuddekenmerk (KKM), Jaar- en Volgnommer. Die verstek ID formaat in BenguFarm SHEEP & GOATS is HHHHYYNNNN. Die HHHH dui aan daar word voorsiening gemaak vir maksimum 4 karakters vir die Kuddekenmerk of brandmerk, die YY dui aan daar word voorsiening gemaak vir maksimum 2 karakters vir die Jaar van geboorte en die NNNN dui aan daar word voorsiening gemaak vir maksimum 4 karakters vir die volgnommer. Byvoorbeeld, as die kuddekenmerk ABC is, die jaar van geboorte 2020 en die volgnommer 123 is, sal die ID no geskep word as ABC200123. Kommersiële kuddes gebruik normaalweg net die jaar van geboorte en volgnommer om diere te identifiseer. In so 'n geval kan die verstek ID formaat gestel word as YYNNNN of YY-NNNN.
  - **Verstek Hoof ID Metode (Permanente ID):** Vir stoetkuddes is die verstek hoof ID metode volgens die betrokke telersgenootskap se voorskrif, bv. Tatoeëer.
  - **Verstek Sub ID Metode (Visuele ID):** Vir stoetkuddes is die verstek sub ID metode volgens die betrokke telersgenootskap se voorskrif, bv. Oorplaatjie.
  - **Aparte Volgnommers vir Ooie en Ramme:** Merk hierdie opsie slegs indien (binne hierdie kudde) daar *nie* een volgnommer reeks vir ooi- en ramlammers gebruik word *nie.* By Volgnommer Metode moet die toepaslike opsie dan gekies word vir Manlik en Vroulik. Indien aaneenlopende reekse volgnommers (binne hierdie kudde) vir ooi- en ramlammers gebruik word (bv. 1-100 vir ooilammers en 101-200 vir ramlammers OF 1-100 vir ooilammers en 1-100 vir ramlammers), merk Aaneenlopende Volgnommers by albei geslagte.
  - **Pas Volgnommer Opstellings van Eerste Kudde op Alle Kuddes toe:** Kies hierdie opsie as jy twee (of meer) kuddes op dieselfde databasis het, en jy gebruik een volgnommer reeks vir albei kuddes. BenguFarm sal dan die volgende beskikbare volgnommer, ongeag die kudde, toeken wanneer nuwe lammers op die Lammingskerm aangeteken word.
  - **Skep IDno (Visueel) vanaf EID (Mikroskyfie Nommer) waar geen IDno gespesifiseer is nie:** Hierdie opsie moet slegs gekies word indien *slegs* mikroskyfie/elektroniese identifikasie gebruik word en BenguFarm SHEEP & GOATS *outomaties* visuele IDnos moet skep vanaf die mikroskyfie/elektroniese identifikasie nommers wat ingetrek word in BenguFarm vanaf 'n elektroniese identifikasie leser of -skaal.
- **Dekking, Dragtigheid en Lamming:**
  - **Huidige Lamseisoen**: Ignoreer - sien Lamseisoen opstellings hieronder.
  - Sien Bylaag D oor hoe **Minimum Ouderdom van Jong Ooie by Eerste Dekking, Gemid. Periode van Lamming tot weer Gedek Word en Normale Periode Dragtig** gebruik word in die berekening van Verwagte Lamdatum.
  - **Sinchronisasie** (indien van toepassing): Voltooi die # Dae van Insit tot Eerste Spuit; # Dae van Insit tot Tweede Spuit; # Dae van Insit tot Uithaal en # Dae van Uithaal tot KI / Lapa.
  - **Ander velde**: Kontroleer die verstek waardes/opsies en verander slegs indien nodig.
- **Prestasietoetsing:**
  - **Maksimum Toelaatbare Ouderdomsverskil tussen Diere in dieselfde Prestasietoetsgroep:** Die verstekwaarde (60 dae) is korrek.
  - **Prestasietoetsgroepe (waar geen teelseisoene gebruik word nie):** Indien teelseisoene nie gebruik word nie, merk "Gebruik Verstek Groepe" en stel ses groepe van twee maande elk op.
  - **Weeg Lammers by Geboorte:** Merk dit indien jy normaalweg lammers weeg by geboorte.
  - **Weeg Ooie by Lamming:** Merk dit indien jy normaalweg ooie weeg by lamming.
  - **Bereken Gemiddelde Moeder Speengewigverhouding gebaseer op Individuele Diere** (m.a.w. by meerlinge word die speengewigte nie bymekaar getel nie). Ons beveel aan dat hierdie opsie AF moet wees, m.a.w. by meerlinge word die speengewigte bymekaar getel in die berekening.
  - **Prestasietoets Fases waarin Diere getoets word:** Merk die toepaslike fases waarin diere normaalweg getoets word. (Hierdie info word slegs gebruik vir outomatiese dagboekinskrywings).
  - **Bereken Algemene Nageslag GDO:** Merk hierdie opsie indien die GDO (Gemid. Daaglikse toename per dag van Ouderdom) bereken moet word vir lammers wat nie prestasiegetoets is nie. Kies die minimum en maksimum ouderdom by weging vir die gewigte wat gebruik moet word asook die geboortegewigte wat gebruik moet word in die berekening vir lammers wat nie geweeg is nie.
  - **Gebruik Eie Maksimum Voorspeen en Speen Ouderdomme**: Die verstek minimum en maksimum ouderdomme vir voorspeen- (W1) en speengewigte is onderskeidelik 20-80 dae en 30-150 dae. Merk hierdie opsie slegs indien lammers normaalweg vroeg gespeen word, bv. op ongeveer 42 dae in plaas van ongeveer 100 dae ouderdom. Met hierdie opsie gemerk en laer maksimum ouderdomme gekies, sal die program vroeër weegdatums bereken.

- **E-pos:**
  - **Gebruik Windows Opgestelde E-pos Program:** Merk hierdie opsie indien jy enige *ander* e-pos program *behalwe* Microsoft Outlook gebruik, bv. Gmail.
  - **Gebruik Microsoft Outlook vir E-posse:** Merk hierdie opsie indien jy Microsoft Outlook gebruik vir e-posse.
  - **Gebruik SMTP Direkte E-pos:** Merk hierdie opsie slegs indien jou BenguFarm SHEEP & GOATS agent dit aanbeveel waar jy probleme het met jou gewone e-pos program.
  - **Stuur E-pos Direk:** Moenie merk nie.
  - **Vertoon E-pos Sukses:** Hierdie opsie moet gemerk wees.
- **Verstek Gidse vir Lêers:**
  - Met die installering van BenguFarm word daar outomaties 'n omslag ("folder") "BenguFarm" geskep op die rekenaar se hardeskyf (C:\BenguFarm\). In hierdie omslag word 'n subomslag "Sheep & Goats" geskep met drie subomslae, naamlik "Imports", "Exports" en "Backups" met subomslae vir jou kudde(s) in elk van hulle. Hierdie subomslae word dan outomaties as die verstek ("default") gidse ("paths") gestel in BenguFarm SHEEP & GOATS, waar data gestoor kan word. **Let wel:** Die verstek plek vir die stoor van rugsteun lêers (C:\BenguFarm\Sheep & Goats\Backups\[Kudde]) is NIE 'n veilige plek nie, aangesien die rugsteun verlore sal wees indien die rekenaar gesteel word of iets oorkom. **Dit is UITERS BELANGRIK om die rugsteun lêers op 'n VEILIGE PLEK te stoor,** byvoorbeeld 'n web ("cloud") gebaseerde plek soos Dropbox, GoogleDrive of OneDrive en/of 'n eksterne hardeskyf of geheuestokkie. Kliek op die knoppie met die drie kolletjies om 'n veilige plek te kies.
  - Verstek Gids waarin Fotos Gestoor word: Moet NIE die verstek gids verander nie.
  - Konnekteer Netwerk Dryf as BenguFarm Oopmaak: **Indien jy die BenguFarm databasis op 'n netwerk wil plaas**, kontak jou BenguFarm agent of Mnr. Leslie Bergh by leslie@benguelasoft.co.za of 082 801 2026 vir instruksies hoe om dit op te stel.
- **Herinneraars:**
  - Kontroleer die verstek waardes en verander slegs indien nodig.
- **Liggaamsmates:**
  - **Ooie se Raamgrootte:** Die verstek raamgrootte is medium. Indien nodig, verander dit na klein- of grootraam. Hierdie raamgrootte word gebruik in die berekening van die ekwivalente aantal Grootvee-eenhede (GVEe).
- **Punting:**
  - Ignoreer – die verstek is korrek.
- **Ander:**
  - Kontroleer die verstek waardes en verander slegs indien nodig.
  - **Verstek groep kategorie:** Kies die groep kategorie wat die meeste gebruik sal word.
  - **Laat Verkope, Vrektes en Uitskotte Rekords vir elke Kudde per Dier toe:** Merk hierdie opsie slegs indien jy meer as een kudde (op dieselfde databasis) het en jy meer as een verkooprekord per dier wil kan aanteken, bv. die dier is eers verkoop aan jou voerkraal en dan aan 'n ander instansie.
  - **Laat Data-aantekening in "ALL" Kudde Toe**: Merk hierdie opsie indien jy meer as een kudde (op dieselfde databasis) het om toe te laat dat die meeste data (dekkings, dragtighede, inentings, siektes en behandeling, gewigte en eienskappe nie vir prestasietoetsing, kamp- en groepverskuiwings, aankope, prosedures, ens.) in die ALL kudde aangeteken kan word.

Groepe – Lamseisoene, kampe en bestuursgroepe:

Sien paragraaf 18 vir die doel, opstelling en gebruik van lamseisoene, kampe en bestuursgroepe.

Kontakte:

Om kontakte vir persone of besighede op te stel wat verskeie plekke in die program gebruik gaan word (bv. Eienaar, Bestuurder, Insemineerder, Kopers, Veeartse, Konsultante, Inspekteurs, ens.), gaan na Opstellings > Kontakte, kliek op die "+" (regter onderste hoek van die skerm) om 'n nuwe Kontak rekord te skep. **Let wel:** Die Besigheid veld (persoon of besigheid se naam) is die veld wat vertoon gaan word en is die enigste verpligte veld om te voltooi.

Ander Opstellings:

Al die ander lyste het verstek items wat reeds in die betrokke lys ingesluit is. Jy kan nie hierdie verstek items verander of verwyder nie, maar, waar nodig, kan jy addisionele items byvoeg deur te kliek op die "+" aan die regter onderkant van die skerm. Die Medisyne lys is die een lys wat uitgebrei sal moet word met jou eie lys van medisynes. **Wenk:** By sekere opstellings (bv. Lamseisoene; Kampe; Entstowwe, Doseermiddels & Aanvullings; Medisynes asook Siektes, Beserings & Parasiete) is daar 'n "In Gebruik"

kolom. Items wat by In Gebruik gemerk is, word in die betrokke kieslys bo-aan die lys vertoon en die res daaronder om dit makliker te maak om 'n item te kies. By sekere items is daar ook 'n "Toestel" kolom. Items wat nie by Toestel gemerk is nie, word verberg in die betrokke kieslys op die Mobile toepassing ("app") en op die APR500/600 EID leser sodat die kieslys korter is.

7. Skep 'n tweede kudde en wissel tussen kuddes: (indien van toepasing)

- BenguFarm SHEEP & GOATS maak voorsiening dat meer as een kudde in die program opgestel kan word, sonder addisionele kostes, mits al die diere natuurlik aan een eienaar behoort **. 'n Groep diere word as 'n ander kudde opgestel indien die ras en/of kudde tipe (stoet of kommersieel) verskil.**
  - **Telers wat stoet- en kommersiële diere het, word aanbeveel om aparte kuddes in BenguFarm op te stel,** aangesien dit die vergelyking van jou stoetkudde se diere op BenguFarm met die diere op Logix/by die Genootskap vergemaklik, asook die stuur van data soos dekkings, geboortes, gewigte, woldata, verkope en vrektes na Logix/die Genootskap, omdat jy nie hoef uit te soek watter diere se data gestuur moet word nie. Omdat die meeste data (uitgesonderd Gewigte- en Woldata vir Prestasietoetsing, Lammings asook Verkope en Vrektes) in die ALL kudde kan aanteken (mits jy by Opstellings > Kuddes > Ander die opsie Laat Data-aantekening in "ALL" Kudde Toe gemerk gemerk het), bemoeilik twee aparte kuddes nie die aantekening van data wesenlik nie.
  - **Stoettelers wat meer as een stoetkudde het waar die ras, telersgenootskap lidnommer, kuddekenmerk, voorvoegsel en/of ID nommer formaat verskil, moet ook verskillende kuddes opstel.**
  - **Telers wat meer as een kommersiële kudde het wat *apart bestuur* word (bv. op versillende plase), behoort ook aparte kuddes op te stel.**
- Verskillende kuddes kan óf op dieselfde databasis geskep word, of op aparte databasisse.
  - Indien diere gedeel word tussen kuddes (bv. ramme wat in twee kuddes gebruik word) en/of diere van tyd tot tyd tussen kuddes skuif (bv. kommersieele ooie wat goedgekeur is vir opgradering en na die stoetkudde toe oorskuif of afgekeurde jong ooie wat terugskuif na die kommersieele kudde) en/of indien embrios wat uit ooie in een kudde (bv. stoet) gespoel is in ooie in die ander kudde (bv. kommersieel) ingeplant word, beveel ons aan dat die kuddes op *dieselfde* databasis geskep word. Die skep van 'n tweede kudde op dieselfde databasis het ook die voordeel dat sekere opstellings (bv. Kampe en Lamseisoene) nie vir albei kuddes apart opgestel hoef te word nie en dat daar nie van elke kudde 'n aparte gerugsteun gemaak hoef te word nie. Dit het ook die voordeel dat, deur middel van die "ALL" kudde opsie, verslae en aantekenlyste geskep kan word wat alle diere, ongeag kudde, insluit.
  - Die enigste geval waar ons aanbeveel dat kuddes op *aparte* databasisse geskep word, is indien die versillende kuddes se rekordhouding in BenguFarm deur verskillende persone gedoen gaan word, bv. die bestuurder van plaas A hou die rekord van plaas A se kudde(s) op sy rekenaar en die bestuurder van plaas B hou die rekord van plaas B se kudde(s) op sy rekenaar. Dit het dan die voordeel dat elke bestuurder onafhanklik van die ander bestuurder(s) kan werk op BenguFarm en dat van elke plaas se BenguFarm data 'n aparte databasis rugsteun gemaak kan word en byvoorbeeld op die eienaar se rekenaar herstel word sonder om die ander plaas(e) se data te oorskryf.
  - **Indien jy onseker is watter opsie om te kies of meer inligting oor die opstelling van kuddes benodig, bespreek dit asseblief met jou BenguFarm SHEEP & GOATS agent.**
- **Om 'n tweede kudde op *dieselfde* databasis te skep**, gaan na Opstellings > Kuddes > Algemeen en kliek op die "+" onder-aan die skerm. Vul 'n naam in (bv. Kommersiële Kudde), kies die Ras en doen die res van die opstellings vir die kudde. Kliek op Stoor en Gaan Uit. **Let wel**: Sekere algemene kudde-opstellings sal outomaties ingevul word indien dit reeds by die eerste kudde wat geskep is ingevul is. **Dit word dus aanbeveel dat die eerste kudde se Algemeen opstellings eers gedoen word (sien paragraaf 6) voordat die addisionele kudde geskep word. Maak seker die Ras veld word voltooi vir elke kudde – dit is baie belangrik.**
- **Om 'n tweede kudde op 'n *aparte* databasis te skep**, gaan na Opsies > Databasisse. Kliek op + Voeg Nuwe By, kies die spesie (Skape) en vul 'n naam vir die databasis in (bv. Kommersiële Kudde) in die veld Databasis Beskrywing. Kliek Aanvaar, Stoor en Gaan Uit.
- Indien nodig, skakel asseblief Naomi Havenga by 082 696 8306 of stuur 'n epos na accounts@benguelasoft.co.za om 'n addisionele kudde en/of databasis te registreer.
- **Om tussen kuddes te wissel** in BenguFarm SHEEP & GOATS, gaan na Lêer > Verander Aktiewe Kudde Na. Kliek op Lys Alle en Selekteer, kies die betrokke kudde uit die lys en kliek Aktiveer.
- **Let wel**: Indien meer as een kudde op dieselfde databasis geskep is, skep BenguFarm SHEEP & GOATS outomaties 'n **ALL "kudde"**. Die hoofdoel met die ALL kudde is om verslae te skep wat diere

in al die kuddes op die databasis insluit. Normaalweg word daar *nie* in die ALL kudde gewerk nie, aangesien daar slegs sekere data-aantekening in die ALL kudde gedoen kan word.

- **Om toe te laat dat sekere data** (bv. dekkings, dragtighede, inentings, gewigte nie vir prestasietoetsing) **in die ALL kudde aangeteken kan word**, gaan na Opstellings > Kuddes > Ander en merk die opsie Laat Data-aantekening in "ALL" Kudde Toe.
- Indien twee (of meer) kuddes op dieselfde databasis geskep word, poog om **nie dieselfde ID nommers** vir diere in die twee kuddes te gebruik nie, om verwarring met identifikasie te voorkom indien in die ALL "kudde" gewerk word. Indien een reeks nommers vir *alle* diere gebruik word, ongeag die kudde waarin hulle is, gaan na Opstellings > Kuddes > ID Metodes en Nommering en merk die opsie Pas Volgnommer Opstellings van Eerste Kudde op Alle Kuddes Toe.

- **Om diere tussen kuddes te skuif**, sien paragraaf 39.

8. Vertoon opstellings – Hoofskerm en ander:

Die doel met die Vertoon opsies is om BenguFarm pas te maak vir jou spesifieke behoeftes deur sekere skerms en sekere velde op sommige skerms wat nie gebruik word nie, te verberg ("hide"). Dit is veral handig vir **kommersiële (nie-stoet) telers** om funksies en skerms wat nie gebruik word nie, te verberg. Om jou BenguFarm SHEEP & GOATS op hierdie wyse pas te maak vir jou spesifieke behoeftes en meer gebruikersvriendelik te maak, gaan na die Vertoon menu item:

- **Om die Kudde Uitleg,** in plaas van die Dier Uitleg, **te kies as die verstek uitleg vir die hoofskerm**, gaan na Vertoon en kliek op Gebruik Kudde Uitleg as verstek Hoofskerm Uitleg.
- **Om velde wat op die hoofskerm Kudde Uitleg vertoon word te kies of te verberg,** gaan op die Kudde Uitleg na Vertoon Opsies. Om keuse van velde as die verstek opsies vir die betrokke kudde te stoor, kliek op Stoor Opsies as Kudde Verstek.
- **Om funksies en velde wat slegs op stoetkuddes van toepassing is te verberg op die Hoofskerm, Lammingskerm en Voeg By & Verander Diere skerm**, gaan na Vertoon > Kies Velde wat op Hoofskerm Opkykskerms Vertoon Word, kliek die opsie Merk Verstek Kommersieel Veld Keuses en Stoor.
- **Om funksies op die Hoofskerm en/of velde op die Lammingskerm en Voeg By & Verander Diere skerm wat nie gebruik word nie te verberg**, gaan na Vertoon > Verander Items wat Vertoon word in Program. Maak 'n regmerkie in die blokkie in die geel area langs "Vertoon slegs die gemerkte Funksies en/of Velde...". Kliek op die "+" langs Hoof Skerm Funksies, Voeg By en Verander Diere skerm en Lammingskerm om die funksies en/of velde te kontroleer en, indien nodig, te verander wat jy vertoon wil hê. Kliek op Stoor. **Let wel**: Funksies en/of velde wat hierdie wyse verberg word, sal van toepassing wees op alle kuddes in die betrokke databasis.
- **Om die opkykskerms ("view windows") op die Dier Uitleg van die hoofskerm wat nie gebruik word nie te verberg**, gaan na Vertoon en onder die opskrif Kies Hoofskerm Dier Uitleg Opkykskerms verwyder die regmerkie voor die betrokke opkykskerms. [Gebruik die **Hulp** funksie indien nodig]. **Let wel**: Opkykskerms wat op hierdie wyse verberg word, sal slegs van toepassing wees op die betrokke kudde. Indien dit van toepassing moet wees op alle kuddes in die betrokke databasis, merk die opsie Pas toe op Alle Kuddes in hierdie Databasis en kliek Stoor.
- **Om spesifieke velde op sekere opkykskerms** (Algemeen, Geboorte, Laaste Dekking, Reproduksie & Nageslaggemiddeldes, Prestasietoetsdata en Teelwaardes) op die Dier Uitleg van die hoofskerm **wat nie gebruik word nie te verberg**, gaan na Vertoon > Kies Velde wat op Hoofskerm Opkykskerms Vertoon Word. Kliek op die betrokke opkykskerm (bv. Algemeen) en haal die regmerkies af by die velde wat jy nie gebruik nie. Doen dieselfde vir die ander opkykskerms. Wanneer klaar is, kliek Stoor. **Let wel**: Velde op opkykskerms wat op hierdie wyse verberg word, sal slegs van toepassing wees op die betrokke kudde. Indien dit van toepassing moet wees op alle kuddes in die betrokke databasis, merk die opsie Pas toe op Alle Kuddes in hierdie Databasis en kliek Stoor.
- **Om spesifieke velde op die Nageslag opkykskerm wat nie gebruik word nie te verberg**, gaan na Vertoon > Kies Velde wat op Nageslag Opkykskerm Vertoon Word. Haal die regmerkies af by die velde wat jy nie gebruik nie en kliek Gaan Uit. **Let wel**: Velde op die Nageslag opkykskerm wat op hierdie wyse verberg word, sal van toepassing wees op alle kuddes in alle databasisse van alle modules, waar van toepassing. Sekere velde wat nie van toepassing is op die spesifieke BenguFarm module nie, sal outomaties verberg word.

Wenk: Om 'n spesifieke dier (bv. jou gunsteling teelram) te kies wat by verstek op die hoofskerm se Dier Uitleg vertoon moet word wanneer jy BenguFarm SHEEP & GOATS oopmaak, gaan na: Opstellings > Kuddes > Ander > Dier om te Vertoon wanneer BenguFarm SHEEP & GOATS Oopmaak.

9. Stap-vir-stap hulp funksie:

'n Stap-vir-stap Hulp funksie is beskibaar op die meeste skerms. Hierdie funksie het ten doel om die gebruiker stapsgewys deur die funksionering van elke skerm te neem. **Ons beveel aan dat jy hierdie stap-vir-stap Hulp funksies gebruik totdat jy vertroud is met die betrokke skerm.** Die Help funksie word geaktiveer deur op die "**Hulp**" knoppie op die betrokke skerm te kliek. Kies dan die betrokke funksie wat jy wil uitvoer en volg die stap-vir-stap instruksies. Let op die flikkerende pyltjie op een van die hoeke van die hulpskerm. Hierdie pyltjie dui aan waar op die skerm data ingevoer/funksie geaktiveer moet word. Kliek op die ">>" knoppie om na die volgende stap gegaan. Kliek op die "<<" knoppie om na die vorige stap terug te gaan. Om die Hulpskerm toe te maak, kliek op die "X" knoppie.

Kliek op die hoofskerm op die "Hulp" knoppie om jou te help met sekere basies funksies in BenguFarm SHEEP & GOATS, naamlik Algemeen, Hantering van verskillende Kuddes, Kudde Uitleg en Dier Uitleg. Die nuutste weergawe van die betrokke BenguFarm handleiding kan ook hier afgelaai en oopgemaak word.

10. Trek dierdata in van eksterne bronne: (indien van toepassing)

- BenguFarm is nou gereed dat dierrekords ingetrek of per hand ingelees kan word. Die eerste keuse is natuurlik om data vanaf een of ander elektroniese lêer(s) in te trek, indien sodanige lêer(s) beskikbaar is. Indien sodanige lêer(s) (sien hieronder) nie beskikbaar is nie, moet die data per hand ingelees word. Sien paragraaf 11 vir instruksies hiervoor.
- Afhangende wat se data beskikbaar is, kan data van een (of in gevalle waar nodig van meer as een) van die volgende bronne ingetrek word. Kontak asseblief jou BenguFarm agent indien jy enige hulp benodig met die intrek van data.
- **Let wel:**
  - **Maak seker jy is in die regte kudde** waar die data ingetrek moet word.
  - Indien jy Shepherd of Stoetmeester <u>en</u> Logix/Intergis data wil intrek, moet jy eers die Shepherd/Stoetmeester data intrek en daarna die Logix/Intergis data.
  - Vir stoettelers is die aangewese opsie om data verkry van Logix (SA Stamboek) <u>**of**</u> van die betrokke telersgenootskap (waar van toepassing) in te trek.
- **Om Shepherd data in te trek**:

  Indien BenguFarm op dieselfde rekenaar geïnstalleer is as waar Shepherd geïnstaller is, kan die Shepherd data direk ingetrek word in BenguFarm. Indien dit op 'n ander rekenaar is, kontak jou BenguFarm agent vir hulp. Om die data self in te trek:
  - Gaan na Data Stuur/Trek In > Trek In > Databasis > Shepherd Skaap Data.
  - Op hierdie skerm moet die Shepherd Firebird databasis wat ingetrek moet word, gespesifiseer word. Soek die Shepherd lêer op jou rekenaar by C:\Shepherd\Shepherd.fdb (Firebird Data Base).
  - Wanneer gekies, kliek op "Trek In".
  - Op die Koppel Shepherd Bouvorm en Wol Eienskappe skerm: Maak 'n merkie in die tweede kolom teenoor die kode vir Bouvorm en kies die stadium toe dit aangeteken is in die Geneem Met kolom. Indien van toepassing, maak ook 'n merkie in die derde kolom teenoor die kode vir Bouvorm en kies die stadium toe dit aangeteken is in die Geneem Met kolom.
  - **Nota:** In BenguFarm is daar slegs twee verstek ("default") Status kategorieë, naamlik Aktief (dier lewendig in die betrokke kudde) en Onaktief (dier dood, verkoop, uit kudde). In Shepherd is daar baie "status" kodes wat in BenguFarm ingetrek word in die Status veld (sien Opstellings > Status). Slegs die IS (In Stoet) kode word as aktiewe diere (diere tans op die plaas, bv. In Kudde, Nog nie Gekeur, ens.) ingetrek (sien kolom "Lewendig"). Alle diere met ander kodes word as Onaktief ingetrek. Om die status van diere wat as Onaktief in BenguFarm ingetrek is (bv. IK – In Kudde) te verander na Aktief, gaan na Opstellings > Status, merk al die kodes wat in Shepherd gebruik was vir "aktiewe" diere in die "Lewendig" kolom en kliek Stoor.
- **Om Mobile Livestock (Skaap) Data in te trek:**
  - **Let wel:** Hierdie funksie is bedoel om data in 'n *leë* databasis in te trek. Indien daar reeds data in jou BenguFarm SHEEP & GOATS databasis is sal die bestaande data van 'n dier oorskryf word met dit wat in die Mobile Livestock lêer is. Diere met dieselfde IDnr as diere wat reeds bestaan, sal nie gedupliseer word nie en inligting soos gewigte wat reeds bestaan sal ook nie gedupliseer word nie.
  - Gaan na Data Stuur/Trek In > Trek In > Databasis > Mobile Livestock Data.
  - Op hierdie skerm moet die Mobile Livestock Firebird databasis wat ingetrek moet word, gespesifiseer word. Soek die Mobile Livestock lêer op jou rekenaar by C:\MobileLivestock\Databse\ DatabaseABC.MLD (Firebird Data Base).
  - Wanneer gekies, kliek op "Trek In".
- **Om Stoetmeester skaapdata** en **SA Vleismerino data in te trek**:

- **Let wel:**
  - Die leêr wat vanaf die SA Vleismerino Telersgenootskap ontvang is moet eers hernoem word na "SP1hoof.dbf" (Dbase Data File).
  - Hierdie funksie is bedoel om data in 'n *leë* databasis in te trek. Indien daar reeds data in jou BenguFarm SHEEP & GOATS databasis is sal die bestaande data van 'n dier oorskryf word met dit wat in die Stoetmeester/SA Vleismerino lêer is. Diere met dieselfde IDnr as diere wat reeds bestaan, sal nie gedupliseer word nie en inligting soos gewigte wat reeds bestaan sal ook nie gedupliseer word nie.
- Gaan na Data Stuur/Trek In > Trek In > Databasis > Skaap DBF Data.
- Kliek op Soek en kies die gids (folder/directory) waar die Stoetmeester skaap SM3/Vleismerino lêer lê.
- Kliek op "Trek In".

- **Om Döhne Merino Genootskap data in te trek**, gaan na Data Stuur/Trek In > Trek In > Databasis > Döhne Merino Genootskap. **Let wel:** Hierdie funksie trek nuwe diere in en dateer bestaande diere se data, bv. ouerskappe en woldata, op.
- **Om Logix data in te trek**, sien paragraaf 12.
- **Om diere aangeteken op RFID Experts se APR500 / APR600 / AWR300 EID leser** (aangeteken met die Registrasie taak) **in te trek**, sien Bylaag C.
- **Om diere aangeteken op die Tru-Test XR5000 skaal in te trek,** sien Bylaag C.
- **Om data van 'n ander BenguFarm SHEEP & GOATS gebruiker in te trek:** Indien jy **diere by 'n mede-BenguFarm SHEEP & GOATS gebruiker gekoop het**, kan hy vir jou 'n BenguFarm Dieroordraglêer met die betrokke diere se data skep [Data Stuur/Trek In > Stuur > BenguFarm Dieroordraglêer] en dit vir jou stuur. Jy kan hierdie lêer intrek by Data Stuur/Trek In > Trek In > Databasis > BenguFarm Dieroordraglêer. **Let wel:**
  - Maak seker jy is in die regte kudde waar die data ingetrek moet word.
  - Indien 'n dier(e) met dieselfde ID nommer in 'n ander kudde(s) bestaan, maak seker die opsie Soek Slegs in Geselekteerde Kudde gemerk is.
  - Onder die Bestaande hofie, kontroleer of die Status van die diere korrek is en verander waar nodig.
- **Om dierdata wat op Excel aangeteken is in te trek**, sien Bylaag B of kontak jou BenguFarm SHEEP & GOATS agent of Mnr. Leslie Bergh by leslie@benguelasoft.co.za of 082 801 2026.
- **Om Stamboek teelwaardes in te trek,** sien paragraaf 35.
- **Om die algemene data van 'n dier op die hoofskerm op te kyk,** gaan op die Dier Uitleg na die Algemeen opkykskerm of gaan op die Kudde Uitleg na die Algemeen, Identifikasie en Geboorte afdelings.
- **Nadat die dierdata ingetrek is, kan die volgende data bygevoeg word, waar beskikbaar:**
  - **Om aankoopdata** (bv. datum gekoop, aankoopprys, van wie gekoop, ens.) **aan te teken**, sien paragraaf 13. Gebruik die **Hulp** funksie indien nodig.
  - **Om diere aan kampgroepe te koppel**, sien paragraaf 18. Gebruik die **Hulp** funksie indien nodig.
  - **Om die *gemiddelde* belasting- en markwaardes** vir verskillende kategorieë diere aan te teken, gaan na Verslae > Dier Lyste en Getalle > Diergetalle en –waardes. Kies Berekeningsmetode links bo-aan die skerm en kliek op die kortpadknoppie Stel Op en Verander Berekeningsmetodes vir Diergetalle, voltooi die Markwaarde en Belastingwaarde kolomme en kliek Stoor.
  - **Om die boekwaarde en markwaarde van *individuele* diere** aan te teken, gaan na Diere > Verander Diere (Tabel Uitleg). Gebruik die Hulp funksie indien nodig. **Let wel:** Wanneer aankoopdata van diere aangeteken word (Ander Data > Aankope), sal die aankoopprys outomaties ook as die boekwaarde van die dier opgeneem word, mits daar nie reeds 'n boekwaarde vir die dier aangeteken was nie.
  - **Om jou teelramme en KI-ramme te merk as teel/KI-ramme**, gaan na Diere > Voeg by en Verander (Enkel dier uitleg) > Algemeen, merk ("highlight") die betrokke ram, maak 'n regmerkie in die veld "Teel/KI Ram" en kliek Stoor. Ramme gemerk as 'n teelram word apart in die kategorie "Teelramme" gelys op die hoofskerm se Kudde Uitleg in die Kategorie kolom asook in die Diergetalle en -waardes verslag. Die teelramme word ook bo-aan die lys van ramme gelys wanneer dekkings aangeteken word.
  - **Indien 'n ram gebruik word in meer as een kudde** (bv. stoet en kommersieel) **wat op dieselfde databasis is**, gaan na Diere > Voeg By en Verander Diere (Enkel Dier Uitleg) > Algemene Data en merk die veld "Sigbaar vir Reproduksie in Alle Kuddes" en kliek Stoor. 'n Ram wat só gemerk is sal in die ander kudde(s) op die Dekkings skerm beskikbaar wees in die lys van ramme om te kies as die ram en by Lammings om te kies as die vader van 'n lam. Die ram sal egter nie in die ander kudde(s) gelys word as 'n aktiewe dier in die kuddelys nie.

11. Skep dierrekords per hand: (indien van toepassing)

- Indien die dierdata van alle diere in die kudde nie ingetrek kon word nie (verwys paragraaf 10), moet dit per hand geskep word. Vir hierdie doel word aanbeveel dat die **Voeg Diere By Wizard** skerm (Diere > Voeg Diere By Wizard) gebruik word om vinnig en maklik dierrekords te skep. [Die Voeg By en Verander Diere (Enkel Dier Uitleg) skerm kan ook gebruik word, maar die Voeg Diere By Wizard werk die maklikste vir die skep van nuwe dier rekords]. **Gebruik asseblief die lamming skerm (Reproduksie > Lamming) om lammings aan te teken.**
- Op die Voeg Diere By Wizard skerm, kies by "Wat wil jy doen?" die opsie wat van toepassing is op jou kudde en beskikbare data, byvoorbeeld Voeg 'n Nuwe Dier by: Beperkte Data – Kommersiële Dier en volg die aanwysings.
- Die **minimum data** wat benodig word per dier is die IDnr, Geslag, Ras, Geboortedatum, Status (Akief = Lewendig/In kudde, Onaktief = Dood/Nie in kudde) en Geregistreerd of Kommersiëel. [**Let wel**: Indien die presiese geboortedatum onbekend is, kies 'n benaderde datum, byvoorbeeld 01 Okt 2014 vir diere gebore gedurende 2014 en merk die Geboortedatum Onseker ("?") blokkie].
- Indien jy reeds op hierdie skerm die **diere wil koppel aan 'n kamp**, moet die kampe eers opgestel word. (Sien paragraaf 18 van hierdie handleiding). Indien Dier in Geen Kamp gekies word by Kamp, sal dit wat by verstek ingevul is by Datum in Kamp en Rede nie gestoor word nie, so laat dit onveranderd.
- Die velde Kuddekenmerk (indien van toepassing) en Jaar (van geboorte) sal outomaties voltooi word. **Sodra die Volgnommer voltooi word, sal die program outomaties die IDNr (Visueel) skep** in die formaat soos opgestel by Opstellings > Kuddes > ID-Metodes en Nommering > Verstek ID Formaat. (Sien paragraaf 6 van hierdie handleiding). Indien nodig, kan die verstek IDNr verander word.
- **Begin by die oudste diere** en werk deur na die jonger diere. Indien jy die **moeder en/of vader** van 'n dier ook wil aanteken, skep eers 'n dierrekord vir die betrokke ouer(s) en wanneer jy dan die dier skep, kies jy die ouer(s) deur op die kieslys (dropdown) langs die betrokke ouer veld te kliek en die ouer te kies. Indien die betrokke vader of moeder nie in die kudde is nie, skep hom/haar dan met Status as Onaktief.
- **Om die algemene data van 'n dier op die hoofskerm op te kyk,** gaan op die Dier Uitleg na die Algemeen opkykskerm of gaan op die Kudde Uitleg na die Algemeen, Identifikasie en Geboorte afdelings.
- **Om 'n dierrekord te verander (of te verwyder)**, sien paragraaf 15.
- **Nadat die basiese dierinligting geskep is, kan die volgende data bygevoeg word, waar beskikbaar:**
  - **Indien die aankoopdata** (bv. datum gekoop, aankoopprys, van wie gekoop) **nie reeds op die Voeg Diere By Wizard skerm aangeteken is nie**, kan dit op die Aankope skerm aangeteken word. Sien paragraaf 13. Gebruik die **Hulp** funksie indien nodig.
  - **Om gewigte aan te teken**, sien paragraaf 29.
  - **Om die *gemiddelde* belasting- en** markwaardes vir verskillende kategorieë diere aan te teken, gaan na Verslae > Dier Lyste en Getalle > Diergetalle en –waardes. Kies Berekeningsmetode links bo-aan die skerm en kliek op die kortpadknoppie Stel Op en Verander Berekeningsmetodes vir Diergetalle, voltooi die Markwaarde en Belastingwaarde kolomme en Stoor.
  - **Om die boekwaarde en markwaarde van *individuele* diere aan te teken**, gaan na Diere > Verander Diere (Tabel Uitleg). Gebruik die Hulp funksie indien nodig. **Let wel:** Wanneer aankoopdata van diere aangeteken word (Ander Data > Aankope), sal die aankoopprys outomaties ook as die boekwaarde van die dier opgeneem word, mits daar nie reeds 'n boekwaarde vir die dier aangeteken was nie.
  - **Om jou teelramme en KI-ramme te merk as teel/KI-ramme**, gaan na Diere > Voeg by en Verander (Enkel dier uitleg) > Algemene Data, merk ("highlight") die betrokke ram, merk die veld "Teel/KI Ram" en kliek Stoor. Ramme gemerk as 'n teelram word apart in die kategorie "Teelramme" gelys op die hoofskerm se Kudde Uitleg in die Kategorie kolom asook in die Diergetalle en -waardes verslag. Die teelramme word ook bo-aan die lys van ramme gelys wanneer dekkings aangeteken word.
  - **Indien 'n ram gebruik word in meer as een kudde** (bv. stoet en kommersieel) **wat op dieselfde databasis is**, gaan na Diere > Voeg By en Verander Diere (Enkel Dier Uitleg) > Algemene Data en merk die veld "Sigbaar vir Reproduksie in Alle Kuddes" en kliek Stoor. 'n Ram wat só gemerk is sal in die ander kudde(s) op die Dekkings skerm beskikbaar wees in die lys van ramme om te kies as die ram en by Lammings om te kies as die vader van 'n lam. Die ram sal egter nie in die ander kudde(s) gelys word as 'n aktiewe dier in die kuddelys nie.

12. Aflaai en intrek van Logix data: (indien van toepassing)

Indien jy 'n Logix gebruiker is, kan jy data van jou eie diere en/of van aangekoopte diere vanaf Logix aflaai vir opname in BenguFarm SHEEP & GOATS – sien die instruksies hieronder by paragrawe 12.1 en 12.2.

Indien jy *nie* 'n Logix gebruiker is nie, kan jy ongelukkig *nie* self diere (bv. 'n KI ram of aangekoopte diere) se data van Logix aflaai nie. Jy kan egter wel as 'n Logix gasgebruiker veilingskatalogusse en sekere ander verslae aflaai. Indien jy 'n KI ram of geregistreerde diere wat jy aangekoop het se Logix data wil intrek in BenguFarm, kontak asseblief SA Stamboek by telefoonnommer 051 4100 900 of stuur 'n e-pos na **help@logix.co.za** en vra om vir jou die betrokke diere se 5-generasie Logix Kleinvee Plaassagteware Wg. 2 (Nuut) lêer te stuur.

Sien paragraaf 10 vir **ander opsies** om nuwe diere en/of KI ramme se data in te trek.

Indien jy, vir watter rede ookal, *nie* die betrokke diere se dierdata elektronies kan ingetrek nie, moet jy dit **per hand skep** vanaf data verkry vanaf die verkoper of uit die veilingskatalogus. Sien paragraaf 11 vir instruksies om dit te doen.

12.1 Aflaai van Logix data:

Let wel:

- **Nuut aangekoopte diere:**
  - **Indien Logix <u>nie</u> oopgestel is vir jou betrokke ras nie (met ander woorde jy het slegs toegang tot diere in jou eie kudde), moet nuut aangekoopte diere reeds oorgedra wees na jou kudde voordat jy hul data kan aftrek.**
  - **Indien Logix wel oopgestel is (sodat alle telers toegang het tot alle diere in die spesifieke ras), kan jy nuut aangekoopte diere se data aftrek al is hulle nog nie oorgedra na jou kudde nie**.

Om jou <u>hele kudde</u> se Logix data af te laai:

- Gaan in Logix na Dienste > Data Onttrekking > Plaassagteware Wg. 2 (Nuut) > Voltooi Deelnemerskode > Kies die betrokke ras (indien van toepassing) > Kies aantal Generasies (ons beveel aan om 5 generasies te kies) > Stuur > Wag dat lêer geskep word.
- Jy het nou die keuse om die data af te laai via een van twee formate, naamlik 'n csv of zip formaat lêer. Die zip formaat lêer is kleiner en sal dus vinniger aflaai. Kliek r**egs** op die lêer formaat van jou keuse en kies Save Target As (of Save Link As, afhangende van die "browser" wat jy gebruik). Stoor die gekose lêer op 'n gepaste plek op jou rekenaar (bv. C:\BenguFarm\Sheep & Goats\Imports\Kudde).
  Let wel: **Moet NIE hierdie lêer in Excel NIE**, aangesien dit kan veroorsaak dat jy dit nie sal kan intrek in BenguFarm SHEEP & GOATS nie en/of dat datums foutief ingetrek word.
- Sien "Intrek van Logix Dierdata" hieronder vir instruksies om hierdie data in BenguFarm SHEEP & GOATS in te trek.

Om <u>ontbrekende of spesifieke diere</u> se Logix data af te laai:

- Gaan na die Logix webwerf **www.logix.org.za** en teken aan met jou gebruikersnaam en wagwoord. (Indien jy nog nie 'n geregistreerde Logix gebruiker is nie, kan jy aanlyn aansoek doen op die Logix tuisblad).
  Let wel: Met hierdie funksie kan jy slegs data van diere wat reeds oorgedra is op jou naam aflaai en intrek. Om data van diere waarvan jy NIE die eienaar is nie (bv. 'n KI ram of diere wat gekoop is maar nog nie oorgedra is nie) af te laai en in te trek, sien Opsie 2 hieronder.
- Gaan in Logix na Dienste > Data Onttrekking > Plaassagteware Wg. 2 (Nuut) > Kies diere > Skep 'n nuwe groep (gee enige gepaste naam vir die groep, bv. Groep 1) **of** kies 'n Bestaande Groep van die lysie, indien van toepassing, en kliek Gaan Voort > Voeg dier by > Voltooi die dier se rekenaarnommer **of** ID nommer in die formaat Raskode/Geslag/Jaar/Volgnommer > Stuur > Merk die dier in die blokkie links van sy/haar No > Voeg dier by lys [**of** Voeg dier by lys en kies nog, indien van toepassing] > Herhaal totdat al die betrokke diere gekies is en bygevoeg is tot die lys > Skep verslag > Kies die aantal stamboom generasies wat ingesluit moet word (ons beveel aan dat jy 5 generasies kies) > Stuur > Wag dat die lêer geskep word.

- Jy het nou die keuse om die data af te laai via een van twee formate, naamlik 'n csv of zip formaat lêer. Die zip formaat lêer is kleiner en sal dus vinniger aflaai. Kliek **regs** op die lêer formaat van jou keuse en kies Save Target As (of Save Link As, afhangende van die "browser" wat jy gebruik). Stoor die gekose lêer op 'n gepaste plek op jou rekenaar (Bv. C:\BenguFarm SHEEP & GOATS\Imports\Kudde).
  Let wel: **Moet NIE hierdie lêer in Excel oopmaak NIE**, aangesien dit kan veroorsaak dat jy dit nie sal kan intrek in BenguFarm SHEEP & GOATS nie en/of dat datums foutief ingetrek word.
- Sien "Intrek van Logix Dierdata" hieronder vir instruksies om hierdie data in BenguFarm SHEEP & GOATS in te trek.

Notas:

- Indien jy navrae het oor Logix elektroniese data, kontak asseblief SA Stamboek by telefoonnommer 051 4100 900 of stuur 'n e-pos na **help@logix.co.za**.
- Om jou e-pos adres op Logix te verander of by te voeg of om jou Elektroniese Data Opname keuse te verander of te kontroleer, kontak asseblief vir Philna Moelich by telefoonnommer 051 4100 900 of stuur 'n e-pos na **philna@studbook.co.za**.

12.2 Intrek van Logix data in BenguFarm SHEEP & GOATS:

- Voordat jy voortgaan om die data in BenguFarm SHEEP & GOATS in te trek, maak eers 'n rugsteun van jou BenguFarm SHEEP & GOATS databasis (Lêer > Rugsteun en Herstel > Rugsteun).
- Gaan in BenguFarm SHEEP & GOATS na > Lêer > Verander Aktiewe Kudde Na en kies die kudde waarin die data ingetrek moet word
- **Gaan na Data Stuur/Trek In > Trek In > Databasis > Logix Hoof Datalêer**. Soek die csv of zip formaat datalêer (SKP_ONT_....) waar jy dit gestoor het. **Let wel:** Die zip formaat lêer kan direk ingetrek word, sonder om eers die data te "extract". Maak seker die Stamboek Lidnommer (sewe karakters, bv. 0567890) is voltooi en kliek op Trek In. Gebruik die **Hulp** funksie indien nodig.
- Gaan in BenguFarm SHEEP & GOATS na Lêer > Ondersteuning en doen Verwyder DBNul waardes asook Herbereken Opsommende Inligting.
- Om te kontroleer of die dierdata korrek ingetrek is, kliek op die pyltjie langs die wit blokkie bo-aan die hoofskerm en kyk of die betrokke diere in die "Aktief" lys verskyn.
  Let wel:
  - Indien die Stamboek/LNR Lidnommer nie korrek voltooi is met die intrek van die data nie, sal die aktiewe diere verkeerdelik gelys word met status as "Onaktief". Om jou Stamboek/LNR Lidnommer in BenguFarm SHEEP & GOATS op te stel, gaan na Opstellings > Kuddes > Algemeen > Genootskap (Stamboek) LidNr.
  - **Diere wat aangekoop is maar nog nie oorgedra is na jou kudde nie** wanneer jy die data aftrek via Logix, sal, nadat hul data ingetrek is in BenguFarm SHEEP & GOATS, onder die onaktiewe diere gelys word. Om hul te skuif na die aktiewe lys, skakel die "Onaktief" filter aan, soek die betrokke dier(e), gaan na Diere > Voeg by en Verander Diere en verander in die Status veld van "Onaktief" na "Aktief".
  - Indien jy 'n betrokke dier(e) ook nie by die onaktiewe diere kry nie, maak seker die ID nommer is nie byvoorbeeld ABC 180038 (met 'n spasie na die KKM) in plaas van ABC180038 nie. Probeer om die dier op rekenaarnommer te soek by Diere > Soek Dier.
  - **KI ramme en ander ramme waarvan jy nie nie die eienaar is nie**, sal ook met Status "Onaktief" ingetrek word. Hulle sal dus nie op jou "Aktiewe diere" kuddelys verskyn nie. Om hulle maklik (bo-aan) jou lys van ramme te kry by die Dekkings/KI skerms, gaan na die Voeg by en Verander Diere skerm, skakel die Onktiewe dier filter aan, soek die ramme en merk ("highlight", nie regmerkie) elk van hierdie ramme in die lys van diere. Maak 'n regmerkie in die veld "Teel/KI Ram" en kliek Stoor. **Let wel**: Die veld "Teel/KI Ram" sal slegs vertoon word indien die betrokke dier wat gekies is, 'n ram is.
- Indien jy voorheen reeds die betrokke diere per hand op BenguFarm ingevoer het, **maak seker dat daar met die intrek van die Logix data nie duplikaat dierrekords geskep is nie.** Om duplikaat diere soek, sien paragraaf 46.

13. Aankope – Diere en semen van KI ramme:

Aangekoopte diere:

- **Om die dierdata van aangekoopte diere in te trek of aan te teken**, sien paragrawe 9 en 10 hierbo.
- **Om aankoopinligting** (by wie gekoop, aankoopdatum, prys, ensovoorts) **van aangekoopte diere aan te teken** (of verander/verwyder)**,** gaan na Ander Data > Aankope. Gebruik die **Hulp** funksie indien nodig. **Let wel:** Indien dierrekords per hand geskep word met behulp van die Voeg Diere By Wizard skerm, kan die aankoopinligting daar aangeteken word.
- **Om 'n verslag te skep van diere wat aangekoop is**, gaan na Verslae > Aankope, Veilings, Verkope, Vrektes en Uitskotte > Aankope.
- **Om die aankoopdata van 'n dier op die hoofskerm op te kyk,** gaan op die Dier Uitleg na die Algemeen opkykskerm en rol af tot by die aankoopdata velde of gaan op die Kudde Uitleg na die Aankope afdeling.

Aangekoopte semen van KI ramme:

- **Om die dierdata van 'n KI ram(me) in te trek of aan te teken**, sien paragrawe 10 en 11 hierbo.
  - Aangesien jy nie eienaar van die KI ram(me) is nie, sal jy die opsie om *spesifieke* diere se Logix data af te laai moet gebruik om die data van Logix af te laai en in te trek.
  - Sulke ram(me) sal met status Onaktief ingetrek word. Hou die status van KI ramme as Onaktief om te verseker dat hulle nie ingesluit word in jou kuddelys nie.
- **Om die semen van KI ramme aan te teken in die Semen Voorraad register** (opsioneel), sien paragraaf 60.

Algemeen:

- **Om te verseker dat die teelramme, insluitende KI ramme, bo-aan jou lys van ramme vertoon word op die Natuurlike Dekkings en KI skerms**, gaan na Diere > Voeg by en Verander (Enkel dier uitleg) > Algemeen, merk ("highlight") die betrokke ram, maak 'n regmerkie in die veld "Teel/KI Ram" en kliek Stoor. Ramme gemerk as 'n teelram word ook apart in die kategorie "Teelramme" gelys op die hoofskerm se Kudde Uitleg in die Kategorie kolom asook in die Diergetalle en -waardes verslag (Verslae > Dierlyste en -getalle > Diergetalle en -waardes).
- **Indien 'n ram gebruik word in meer as een kudde** (bv. stoet en kommersieel) **wat op *dieselfde* databasis is**, gaan na Diere > Voeg By en Verander Diere (Enkel Dier Uitleg) > Algemene Data en merk die veld "Sigbaar vir Reproduksie in Alle Kuddes" en kliek Stoor. 'n Ram wat só gemerk is sal in die ander kudde(s) op die Dekkings skerm beskikbaar wees in die lys van ramme om te kies as die ram en by Lammings om te kies as die vader van 'n lam. Die ram sal egter nie in die ander kudde(s) gelys word as 'n aktiewe dier in die kuddelys nie.
- **Indien jy hulp nodig het met die aflaai van Logix data van 'n KI ram of geregistreerde diere wat jy aangekoop het**, kontak asseblief SA Stamboek by telefoonnommer 051 4100 900 of stuur 'n e-pos na help@logix.co.za en vra om vir jou die betrokke diere se 5-generasie Logix Kleinvee Plaassagteware Wg. 2 (Nuut) lêer te stuur.
- **Om diere aan kamp- of bestuursgroepe te koppel**, sien paragraaf 18. Gebruik die **Hulp** funksie indien nodig.

14. Kontroleer of alle diere op rekord is:

- **Om die belangrikste data van diere in tabel uitleg op die hoofskerm op te kyk,** gaan na die Kudde Uitleg.
- **Om die data van 'n enkele dier op die hoofskerm op te kyk**, gaan na die Dier Uitleg, kies die betrokke dier se IDnr in die blokkie (pienk of blou) links bo-aan die hoofskerm en kliek dan op die betrokke opkykskerm se skakel.
- **Om te kontroleer of alle diere in BenguFarm SHEEP & GOATS is**, kan jy 'n **kuddelys** verslag skep deur te gaan na Verslae > Dier Lyste en Getalle > Kuddelys. **Let wel**: Indien die Stamboek/LNR Lidnommer nie korrek voltooi is met die intrek van die Logix data nie (sien hierbo), sal die aktiewe diere verkeerdelik gelys word met status "Onaktief".
- **Om 'n diergetalle en -waardes verslag te skep** wat die aantal diere in die kudde per kategorie (lammers, ooie, ramme, ensovoorts) aandui, gaan na Verslae > Dier Lyste en Getalle > Diergetalle en -waardes. Sien paragraaf 18 vir meer inligting oor hoe die kategorieë gedefiniëer word, ens.
- **Om te kontroleer of daar duplikaat dierrekords geskep en/of ingetrek is,** sien paragraaf 46.

15. Verander of verwyder data:

- **Om algemene dierdata** (bv. geslag, geboortedatum, ID Nommer, vader, moeder en status) **te verander of verwyder**, is daar basies drie moontlike skerms wat jy kan gebruik, naamlik:

- **Diere > Voeg By en Verander Diere (Enkel Dier Uitleg):** Gebruik hierdie skerm vir veranderings op enkel diere of velde wat uniek is per dier, byvoorbeeld ID Nr. Gebruik die **Hulp** funksie indien nodig.
  Wenk: Die Voeg By en Verander Diere skerm kan gebruik word vir enkeldier veranderings asook vir multi-dier veranderings. Om 'n enkele dier te kies, moet daar net EEN keer op die dier se nommer gekliek word sodat die nommer net uitgelig is. Om verskeie diere te kies, moet daar DUBBEL gekliek word op 'n dier se nommer sodat daar 'n regmerkie in die blokkie langs die nommer verskyn. Kliek dan links onderaan die skerm op Multi Verander.
- **Diere > Verander Diere (Tabel Uitleg)**: Gebruik hierdie skerm vir dieselfde veranderings op 'n aantal diere, byvoorbeeld om 'n groep lammers se kalseisoen teverander. Die skerm kan ook gebruik word om dierrekords te verwyder, indien nodig. Gebruik die **Hulp** funksie indien nodig.
- **Reproduksie > Lammingskerm**: Indien jy iets (bv. 'n lamdatum) op 'n bestaande lamming wil verander, kies die betrokke ooi, kliek op die "N" langs haar nommer en kies die lamming wat jy wil verander. Gebruik die **Hulp** funksie indien nodig.

- **Om spesifieke (nie-algemene) data** (bv. dekkings, dragtigheidsondersoeke, gewigte/eienskappe nie gekoppel aan 'n toets, inentings, siektes en behandelings, prosedures, aankope en verkope) **te verander of te verwyder**, gaan na die skerm waar die betrokke tipe data oorspronklik ingelees is. Indien natuurlike dekkings byvoorbeeld verander moet word, gaan na Reproduksie > Dekkings > Natuurlike Dekkings. Om die bestaande data wat verander moet word te vertoon, kliek regs bo-aan die skerm op **Laai Bestaande Rekords**. Wanneer die betrokke dier of groep diere gekies is, kan daardie dier(e) se data verander en gestoor word. Indien dieselfde verandering by verskeie diere aangebring moet word, merk die spesifieke diere wat se data verander moet word met 'n regmerkie in die eerste ("K" = **K**ies) kolom. Verander nou die betrokke data in die Multi Verander / Voeg Nuwe By area bo-aan die skerm en stoor. Gebruik die **Hulp** funksie indien nodig.
- Die **Data Navigeerder** skerm [Diere > Data Navigeerder] kan ook gebruik word om verskeie tipes data te verander of te verwyder. Gebruik die **Hulp** funksie indien nodig.

16. Rugsteun en herstel van die databasis(se) en ander inligting:

- **BAIE BELANGRIK!!! Lees asseblief die volgende paragraaf noukeurig deur.**
  - **Die BenguFarm databasis, fotos, ensovoorts word NIE in die "cloud" gestoor NIE, dit word op die rekenaar self gestoor.** Dit beteken dat, indien die rekenaar gesteel word of die hardeskyf beskadig word of 'n virus die rekenaarlêers beskadig, die BenguFarm data, ensovoorts verlore sal wees.
  - **Dit is dus krities belangrik om GEREELD 'n rugsteun te maak van jou BenguFarm databasis(se),** gestoorde verslaguitlegde, fotos & dokumente en die Genetics databasis (indien van toepassing), veral nadat jy heelwat nuwe data opgeneem of data verander het, voordat jy iemand anders laat werk aan jou rekenaar, ens.
  - **Dit is net so belangrik om die rugsteun op 'n VEILIGE PLEK te stoor,** byvoorbeeld 'n web ("cloud") gebaseerde plek soos Dropbox, GoogleDrive of OneDrive en/of 'n eksterne hardeskyf of geheuestokkie. Bêre hierdie eksterne hardeskyf of geheuestokkie apart van jou rekenaar op 'n veilige plek sodat dit nie saam met jou rekenaar gesteel kan word nie.
- **Om die verstek plek waar rugsteun lêers gemaak word te verander**, gaan na Opstellings > Kuddes > Verstek Gidse vir Lêers > Verstek Gids waar Rugsteunlêers gemaak sal word. **Let wel:** Die vooropgestelde plek op die rekenaar se hardeskyf (C:\BenguFarm\Sheep & Goats\Backups\ [Kudde]) is NIE 'n veilige plek om die rugsteun te stoor nie, aangesien daardie rugsteun verlore sal wees indien die rekenaar gesteel word of iets oorkom.
- **Om 'n rugsteun te maak**, gaan na Lêer > Rugsteun en Herstel. Onder die hofie Maak 'n Rugsteun, kies die tipe data (Databasis(se), Gestoorde Verslaguitlegde, Fotos & Dokumente) waarvan jy 'n rugsteun wil maak. Onder die hofie Maak Rugsteun In, kies die plek waar jy die rugsteun lêer wil stoor. Kliek aan die regterkant op Rugsteun om die rugsteun te maak. Gebruik die **Hulp** funksie indien nodig.
- Indien jy meer as een databasis in BenguFarm het, onthou om van elke databasis 'n rugsteun te maak.
- **Om 'n rugsteun te maak wat alles** (databasis(se), gestoorde verslaguitlegde, fotos & dokumente, ens.) **insluit**, kies Volledige Stelsel Rugsteun (BFSysBackup gids).
- Van tyd tot tyd kan ou rugsteun lêers wat nie meer benodig word nie, verwyder ("delete") word.
- **Om op te stel dat BenguFarm SHEEP & GOATS jou herinner om gereeld 'n rugsteun te maak**, gaan na Opstellings > Kuddes > Herinneraars.
- **Om 'n rugsteun te herstel**:
  - Gaan na Lêer > Rugsteun en Herstel.
  - As jy meer as een databasis op BenguFarm het, maak seker jy is in die regte databasis.

  - Dit is altyd 'n goeie idee om eers 'n rugsteun te maak van die huidige data voordat 'n rugsteun herstel word - net vir ingeval iets verkeerd loop.
  - Om 'n **databasis** rugsteun te herstel, moet onder die hofie Herstel 'n Rugsteun die opsie Herstel Volldige Stelsel Rugsteun (Kies BFSysBackup… gids) NIE gekies word NIE. Kliek op Soek, gaan na waar die rugsteun gestoor is, kies die **Database Backup**_[datum+tyd] **lêer** ("file"), kliek Maak Oop en kliek Herstel.
  - Om 'n **volle stelsel** rugsteun te herstel, kies onder die hofie Herstel 'n Rugsteun die opsie Herstel Volldige Stelsel Rugsteun (Kies BFSysBackup… gids). Kliek op Soek en gaan na waar die rugsteun gestoor is, kies die **BFSysBackup**_[datum+tyd] **gids** ("folder"), kliek Maak Oop en kliek Herstel. **Let wel:** Indien 'n volle stelsel rusteun herstel word, word ALLE databasisse se data oorskryf.
- **Om data van een rekenaar na 'n nuwe of ander rekenaar oor te dra:**
  - **Op die ou rekenaar:**
    - Plaas 'n geheuestokkie waarop jy 'n BenguFarm rugsteun gaan maak in die rekenaar.
    - Maak BenguFarm oop en gaan na Lêer > Rugsteun en Herstel.
    - Onder Maak 'n Rugsteun, kies onder Van Watter Data Moet 'n Rugsteun Gemaak Word die opsie Volledige Stelsel Rugsteun (BFSysBackup gids).
    - Kliek op Soek en kies die geheuestokkie drywer en gids ("folder") waar jy die rugsteun wil maak.
    - Kliek op Rugsteun. In die gids ("folder") wat gekies is, sal 'n sub-gids geskep word met die naam BFSysBackup_[datum+tyd] waarbinne al die betrokke data gestoor word.
    - Verwyder die geheuestokkie met die rugsteun daarop uit die rekenaar.
  - **Op die nuwe rekenaar:**
    - Plaas die geheuestokkie met die rugsteun daarop in die nuwe rekenaar.
    - Maak seker BenguFarm is dieselfde of nuwer weergawe as op die ou rekenaar. (Kyk bo-aan die hoofskerm vir die weergawe datum).
    - Maak BenguFarm oop en kies Herstel 'n Rugsteun vanaf die Welkom skerm.
    - Onder die hofie Herstel 'n Rugsteun, kies die opsie Herstel Volldige Stelsel Rugsteun (Kies BFSysBackup… gids). Kliek op Soek en gaan na waar die rugsteun op die geheuestokkie is en kies die BFSysBackup_[datum+tyd] gids ("folder").
    - Kliek op Herstel.
    - Om BenguFarm op die nuwe rekenaar te registreer, bel Naomi Havenga by 082 696 8306 en gee vir haar die Rekenaar Identifikasie Kode links bo-aan die Registrasie skerm asook julle BenguFarm rekeningnommer (BPU___).
    - Al jou BenguFarm data, fotos, opstellings en eie verslae behoort nou op jou nuwe rekenaar te wees.
- **Let wel:** Alle opstellings van al die kuddes (waar van toepassing) op die betrokke databasis word ingesluit in die rugsteun van die databasis. Bestaande opstellings word dus oorskryf wanneer 'n rugsteun herstel word.

17. Toegang tot en sinchronisasie van data tussen rekenaars:

BenguFarm mag op meer as een rekenaar geïnstalleer word met een lisensie (d.w.s. geen ekstra koste nie), solank as wat dit slegs vir die geregistreerde gebruiker se kudde(s) gebruik word. Volg dieselfde proses vir installasie en registrasie op die addisionele rekenaar(s) as vir die eerste rekenaar.

BAIE BELANGRIK!!!

Die BenguFarm databasis is NIE "cloud" gebaseer nie, dit is op die hardeskyf van die betrokke rekenaar waarop die program geïnstalleer is. Dit beteken dat data ingevoer/verandering normaalweg slegs op een rekenaar gedoen kan word, tensy die BenguFarm databasis na 'n netwerkbiediener ("server") geskuif word – sien die netwerk opsie hieronder.

Indien BenguFarm op meer as een rekenaar geïnstalleer is, is daar verskeie opsies om die data tussen die rekenaars te sinchroniseer en vir alle persone wat om at op die program moet werk toegang te gee tot die nuutste data op BenguFarm. Hierdie opsies is:

- **Meester rekenaar opsie:** Met hierdie opsie (wat tans deur die meeste boere gebruik word), moet die eienaar besluit op 'n meester rekenaar, met ander woorde die enigste rekenaar waarop nuwe data opgeneem en verander word. 'n Rugsteun ("backup") van die BenguFarm databasis word dan op 'n gereelde basis op die meester rekenaar gemaak, gedeel (bv. via geheuestokkie, e-pos, Teamviewer se File Transfer of Dropbox) met die ander gebruikers en elkeen van hulle herstel die rugsteun dan weer op sy/haar rekenaar. Die ander gebruikers gebruik dus die program net vir navrae en verslae, m.a.w. hulle voeg geen data by of verander of verwyder data nie. Hierdie proses is baie vinnig en maklik.

Nota: Die eerste keer wat 'n rugsteun op een rekenaar gemaak en op ander rekenaar herstel word, word 'n registrasie- en toegang kode benodig om die BenguFarm databasis te registreer op die nuwe rekenaar. Daarna kan 'n rugsteun gemaak en herstel word sonder dat 'n registrasie en toegang kode benodig word. [Sien paragraaf 16 vir rugsteun en herstel funksies].

- **Netwerk opsie:** As die rekenaars gekoppel is aan 'n netwerk, bv 'n LAN, kan BenguFarm geïnstalleer word op die verskillende rekenaars, die BenguFarm databasis kan op die bediener gesit word en elke rekenaar se BenguFarm gekoppel word aan die databasis op die bediener. Op hierdie wyse het almal gelyktydig toegang tot die dieselfde lewendige databasis. Afhangende van 'n paar tegniese aspekte, kan die program in sekere gevalle 'n bietjie stadiger wees, omdat dit toegang moet verkry tot die databasis via 'n netwerk. Baie van ons kliënte maak gebruik van hierdie opsie, en op voorwaarde dat die bediener altyd aan is en al die mense altyd toegang het tot die bediener, werk hierdie opsie goed. Vir instruksies om BenguFarm vir 'n netwerk op te stel, kontak jou BenguFarm agent of Mnr. Leslie Bergh by leslie@benguelasoft.co.za of 0828012026.
- **Veelvuldige databasis opsie:** Hierdie opsie werk goed waar daar byvoorbeeld twee bestuurders, elkeen op 'n afsonderlike plaas, is wat elk verantwoordelik is vir die data opname op BenguFarm van die kuddes/spesies op 'n spesifieke plaas, bv. plaas A en plaas B onderskeidelik. In so 'n geval kan 'n aparte databasis vir elke bestuurder/plaas opgestel en registreer word. Op die eienaar se rekenaar word twee databasisse opgestel en registreer, een vir plaas A en een vir plaas B. Die bestuurder van plaas A kan op 'n gereelde basis 'n rugsteun van plaas A se databasis op sy rekenaar maak en dit stuur (per e-pos, Dropbox, ens.) aan die eienaar. Die eienaar kan die rugsteun op sy rekenaar herstel sonder om die data van plaas B te beïnvloed. Dieselfde geld vir die plaas B. Op hierdie manier kan die eienaar toegang hê tot die nuutste data sonder om direk te werk op die twee meester databasisse.
- **TeamViewer opsie:** TeamViewer sagteware stel 'n persoon in staat om (deur middel van 'n ID kode en toegangskode wat die ander persoon moet verskaf) toegang tot die ander person se rekenaar te verkry deur die internet. Die TeamViewer opsie kan werk as die betrokke partye relatief vinnige internet diens het. Die enigste probleem met hierdie opsie is dat die afgeleë ("remote") rekenaar nie beskikbaar is vir die persoon om op te werk terwyl die afgeleë persoon besig is om via TeamViewer daarop te werk nie.

NOTA:
Tot by paragraaf 17 is nodig om BenguFarm SHEEP & GOATS reg te kry vir verdere gebruik. In Deel B van die handleiding verduidelik ons die rekordhouding en funksies wat nodig is vir die basiese gebruik van BenguFarm SHEEP & GOATS. Sekere van hierdie funksies is slegs van toepassing op kuddes wat lid is van SA Stamoek se Logix Sheep & Goats. Waar van toepassing, sal hierdie funksies so aangedui word in die onderskeie afdelings. Addisionele funksies word in Deel C verduidelik.

DEEL B – BASIESE FUNKSIES:

18. Groepe – Lamseisoene, Kampe, Bestuurgroepe en Ander:

Diergetalle kategorieë:

BenguFarm koppel diere *outomaties* aan 'n Diergetalle kategorie (bv. Ooilammers, Jong Ooie, 2-tand Ooie, Volwasse Ooie) op grond van die dier se ouderdom en geslag. Wanneer 'n ooilam 4 maande oud word, sal haar kategorie byvoorbeeld *outomaties* verander van Ooilam na Jong Ooie. Die diergetalle kategorieë word onder andere op die hoofskerm > Kudde Uitleg > Algemeen > Kategorie vertoon.

Om die kriteria vir die onderskeie diergetalle kategorieë te sien, gaan na Verslae > Dier Lyste en Getalle > Diergetalle en -Waardes. Links bo-aan die skerm by Kies Metode van Berekening, kliek op die opstellings kortpad knoppie (rooi notaboekie). Die Verstek Skaapgetalle metode kan nie verander word nie. Indien die Verstek Skaapgetalle metode nie aan jou behoeftes voldoen nie, kan jy jou eie metode opstel deur op Nuwe of Kopiëer te kliek. Ons beveel aan dat die Kopiëer opsie gekies word, net te verander waar nodig en dan te stoor met 'n naam. Bespreek dit asseblief jou eie kriteria met jou BenguFarm SHEEP & GOATS agent om seker te maak dat die kriteria só opgestel is dat sekere diere nie uitgesluit word uit die telling nie. **Wenk:** Om *gemiddelde* belasting- en markwaardes vir die verskillende kategorieë diere aan te teken, voltooi die Markwaarde en Belastingwaarde kolomme en Stoor. Om 'n ander berekeningsmetode te kies as die verstek metode vir die betrokke kudde, gaan na Opstellings > Kuddes > Herinneraars > Verstek Diergetalle Berekeningsmetode.

Om 'n diergetalle en -waardes verslag te skep wat die aantal diere in die kudde per kategorie aandui, gaan na Verslae > Dier Lyste en Getalle > Diergetalle en -waardes. Kliek op die Kamp Uitleg skakel vir die aantal diere per kategorie per kamp. Daar is twee opsies vir die verslag: Die Kategorie Uitleg lys die aantal diere per kategorie met waardes (indien opgestel) en grootvee-eenhede (GVE). Met die Kamp Uitleg word die aantal diere per kategorie per kamp gelys.

Eie Opgestelde Groepe:

In BenguFarm SHEEP & GOATS kan verskillende tipe groepe opgestel en diere daaraan gekoppel word. Die verskillende tipe groepe word genoem Kategorieë, bv. Lamseisoene, Kampe, Bestuursgroepe, ens. Onder elke kategorie word die betrokke groepe opgestel. Onder Lamseisoene kan daar byvoorbeeld 'n lamseisoen "Lente 2019" opgestel word om alle lammers gebore in daardie seisoen aan te koppel.

Groepe word gebruik om 'n groep diere maklik, vinnig en akkuraat te kies om data voor aan teken (bv. om uitslae van dragtigheidsondersoeke aan te teken vir alle diere in Kamp 1) of vir insluiting in 'n verslag (bv. om 'n weeglys te skep vir alle lammers gebore in die Lente 2019 seisoen), om 'n inventaris te hê om te kontroleer of al die diere in 'n kamp of groep is, om te weet in watter kamp of groep 'n dier is, om voer-en/of lekverbruik per kamp te kan aanteken en om die weiding benutting per kamp te kan bereken.

Let wel:

- Diere kan *nie* aan 'n kategorie gekoppel word *nie*, hulle moet aan die groepe van die betrokke kategorie gekoppel word.
- Groepe in verskillende kategorieë is onafhanklik van mekaar. 'n Dier kan byvoorbeeld gelyktydig aan 'n sekere lamseisoen, kamp en bestuursgroep gekoppel wees.

Lamseisoengroepe:

- Lamseisoene word gebruik om, wanneer dekkings en dragtighede aangeteken word, die seisoen aan te dui waarin die betrokke ooie sal lam. Wanneer lammers se geboortes aangeteken word op die Lammingskerm, sal BenguFarm, indien die lamseisoen gekies is, die lammers aan die betrokke lamseisoen koppel. Dit kan dan as groep gebruik word om die betrokke lammers te kies wanneer nodig vir wegings, inentings, ens. Ons beveel sterk aan aan dat jy lamseisoene opstel en dit gebruik wanneer jy dekkings en lammings aanteken. **Wenk:** Indien lammers vir een of ander rede nie aan 'n lamseisoen gekoppel is nie of aan 'n verkeerde lamseisoen gekoppel is, kan dit gedoen/reggestel word by Diere > Verander Diere (Tabel Uitleg).
- **LET WEL:** Wanneer dekkings aangeteken word, moet sleg die betrokke *dekrekords* aan 'n lamseisoen gekoppel word, nie die ooie self nie. Wanneer die lammers gebore word, word die lammers gekoppel aan 'n lamseisoen. Lamsiesoen kan dan later gebruik word as 'n groep om lammers te kies vir die aantekening van gewigte, inentings, ens.

- **Om 'n nuwe lamseisoen op te stel,** gaan na Opstellings > Lamseisoene en kliek op die "+" (regter onderste hoek van die skerm). Dit word aanbeveel dat die jaar en eerste letter van die seisoen gebruik word vir die lamseisoen kode, byvoorbeeld:

		Lamseisoen		Dekseisoen		Lammings	
Kudde	**In Gebruik**	**Kode**	**Naam**	**Begin Dek**	**Eindig Dek**	**Begin**	**End**
ALL	√	2017L	Lammers gebore 2017 **L**ente	15 Nov 2016	15 Feb 2017	word bereken	word bereken

Nadat die nuwe lamseisoen gestoor is, kies die **Huidige Lamseisoen** in die geel gedeelte van die skerm en kliek op Stoor.

Let wel: Onthou om met elke nuwe lamseisoen die nodige opstelling te doen en daardie lamseisoen te kies as die huidige lamseisoen.

Kampgroepe:

- Kampe word gebruik om diere in BenguFarm aan te koppel sodat rekord gehou kan word van watter diere in watter kampe is of was op 'n spesifieke datum. Dit kan dan gebruik word vir voorraadopname ("stock take"). Dit word ook gebruik om die weidingbenutting per kamp te bereken en ook om voer-en/of lekverbruik per kamp te kan aanteken.
- **Om 'n nuwe kamp op te stel,** gaan na Opstellings > Kampe en kliek op die "+" (regter onderste hoek van die skerm), byvoorbeeld:

Kudde	In Gebruik	Toestel	Kode	Naam	Skaal ID	Grootte (ha)	Tipe Weiding	Drakrag (ha/GVE)	Totale GVE
ALL	√	√	UK1	Uitsig Kamp 1	UK1	25	Suur bosveld	5	5
ALL	√	√	UK2	Uitsig Kamp 2	UK1	32	Suur bosveld	6	5.3

Let wel:

- Die opstel van kampgroottes en drakrag per kamp is opsioneel, maar dit is belangrik om die volle voordeel van die Weidingbenutting per Kamp verslag te kry (sien die gedeelte hieronder vir meer inligting).
- Indien jy 'n voerkraal het, kan jy die onderskeie krale as "kampe" opstel in BenguFarm.
- Die kategorie Kampe op Plaas is só opgestel dat 'n dier slegs in een kamp op 'n slag kan wees. Indien 'n dier geskuif word van een kamp na 'n ander, word dit outomaties uit die vorige kamp gehaal.
- Indien van toepassing, vul in die Skaal ID veld die kamp se kode in soos dit op jou skaal se sagteware aangeteken is.

Bestuursgroepe:

- Bestuursgroepe word gebruik om diere wat saam bestuur word, ongeag in watter kamp(e) die betrokke groep is in BenguFarm 'n groep aan te koppel, byvoorbeeld Jong Ooie, Dragtige Ooie, Eerstelam Ooie en Volwasse Ooie. **Let wel:** Die werklike bestuursgroepe op die plaas dikteer hoe die bestuursgroepe in BenguFarm opgestel moet word, nie andersom nie. **Wenk:** Indien kampgroepe nie gebruik gaan word nie (bv. waar drukbeweiding toegepas word en diere kort-kort wissel tussen kampe), kan die kategorie Kampe op Plaas gebruik word ipv Bestuursgroepe vir die opstel van bestuursroepe. Dit het verskeie voordele, onder andere dat die Kamp groep opsie op die Selekteer Diere skerm gebruik kan word om 'n spesifieke bestuursgroep vining en maklik te kies, rekord kan gehou word in BenguFarm van datums en redes waarom diere geskuif is tussen bestuursgroepe, verskuiwings kan op verskillende plekke in BenguFarm aangeteken word, ens.
- **Ons beveel aan dat Bestuursgroepe opgestel word dat 'n dier slegs in een bestuursgroep kan wees.** Om dit te doen, gaan na Opstellings > Groepe en Kampe > Kies Kategorie > Bestuursgroepe > Voeg By/Verander/Verwyder Kategorieë en merk die opsie **Slegs in Een Groep.**
- **Wenk:** By Opstellings > Kuddes > Ander > Verstek Groep Kategorie kan die groepe kategorie wat die meeste gebruik word, gekies word.

Uitskot- en Verkoopgroepe:

- Uitskot en Verkoopgroepe word gebruik om diere wat uitgeskot of verkoop moet word, in BenguFarm aan 'n groep te koppel, byvoorbeeld ooie vir moontlike uitskot**,** speenlammers om te verkoop, voerkraal diere om te verkoop en produksieveiling diere. Hierdie groepe stel jou in staat om, ongeag in

watter kampe of bestuursgroepe diere wat uitgeskot of verkoop moet word is, te kan kies. Diere gekoppel aan ʼn uitskot- of verkoopgroep, bly dus steeds in hul betrokke kamp- of bestuursgroep, tot tyd en wyl hulle verkoop is.

- Die kategorie Uitskot- en Verkoopgroepe se verstek opstelling is dat ʼn dier in meer as een uitskot- of verkoopgroep op ʼn slag kan wees. Om dit te verander sodat ʼn dier slegs in een uitskot- of verkoopgroep groep op ʼn slag kan wees, gaan na Opstellings > Groepe en Kampe > Kies Kategorie > Voeg By/Verander/Verwyder Kategorieë > merk die opsie Slegs in Een Groep langs die Uitskot- en Verkoopgroepe > Stoor > Gaan Uit.

Koppel diere aan ʼn kamp of groep en skuif diere:

- **Om diere aan 'n groep (bv. ʼn kamp of bestuursgroep) te koppel of om diere te skuif tussen groepe of kampe:**
    - Gaan na Ander Data > Verskuif Diere na 'n ander Kamp of Groep. Gebruik die **Hulp** funksie indien nodig; OF
    - Diere kan ook op die hoofskerm se Kudde Uitleg en die meeste aantekenskerms asook sekere verslagskerms aan kampe of groepe gekoppel of verskuif word deur die betrokke diere te kies in die K-kolom en dan te kliek op Koppel Diere aan Groep. Hierdie funksie het verskeie opsies, bv. om gekose ooie se lammers na dieselfde of ʼn ander kamp te skuif as die moeders.
    - Diere kan aan ʼn kamp gekoppel word op die Voeg Diere By Wizard, Voeg By en Verander Diere (Enkel Dier Uitleg) en Verander Diere (Tabel Uitleg) skerms.
- **Om diere wat in 'n bestuursgroep is ook aan 'n kamp te koppel (of andersom):**
    - Gaan na Ander Data > Verskuif diere na 'n ander Kamp of Groep. Kies die kamp waarna die diere geskuif moet word regs bo-aan die skerm as die aktiewe groep. In die middel van die skerm (onder die opskrif Voeg By/Verwyder Diere d.m.v. Groep/Kamp), by Kategorie, kies Bestuursgroepe. By Groep/Kamp, kies die betrokke bestuursgroep. Kliek aan die regterkant van die Groep/Kamp op die swart pyl om die diere in die betrokke bestuursgroep in die betrokke kamp te plaas. Gebruik die **Hulp** funksie indien nodig; OF
    - Gaan op die hoofskerm na die Kudde Uitleg en by die groepfilter (regs van die Vroulik filter), kies die betrokke bestaande groep/kamp. Kies die diere in die K-kolom en kliek Koppel Diere aan Groep. Koppel hulle dan aan die verlangde groep of kamp.
- **Om *bestaande* kampverskuiwings van ʼn dier te verander**, gaan na Diere > Voeg By en Verander Diere (Enkel Dier Uitleg) > Algemeen. By die Kampe veld, kliek op die Verander Kampverskuiwingsgeskiedenis knoppie.
- **Om ʼn verslag te skep van diere per kamp of groep,** gaan na Verslae > Kampe en Kuddes > Diere per Kamp of Groep. **Let wel**: Die diere wat *nie* in ʼn kamp geplaas is *nie*, sal gelys word in 'n "kamp" met kode "[geen]".
- **Om ʼn verslag te skep van diere se verskuiwings/bewegings tussen kampe,** gaan na Verslae > Kampe en Kuddes > Kamp Verskuiwings.
- **Om ʼn verslag te skep van die weiding benutting van kampe vir ʼn sekere tydperk,** gaan na Verslae > Kampe en Kuddes > Weiding Benutting per Kamp. Hierdie verslag sal slegs beskikbaar wees indien die kampe opgestel is met minstens die kampgroottes. **Wenk:** Kliek op die Berekenings inligtingsknoppie regs onderaan die skerm om te sien hoe die berekenings gedoen word. **Let wel:**
    - Hierdie verslag maak gebruik van die kampverskuiwings geskiedenis in BenguFarm. Dit is dus krities dat hierdie data beskikbaar is vir die tydperk waarvoor die verslag geskep word.
    - Om die volle voordeel van hierdie verslag te kry, spesifiek die persentasie wat die onderskeie kampe reeds benut is, is dit belangrik om kampgroottes en die drakrag (GVE/ha) per kamp op te stel by Opstellings > Kampe.
    - Diere wat verkoop of dood is, moet by Verkope, Vrektes en Uitskotte aangeteken word met 'n datum, ens. (dit wil sê hul status moet nie net na Onaktief verander word nie) om te verseker dat die periode in die laaste kamp korrek bereken word.
    - Om te sien hoe die aantal GVE bereken word vir verskillende kategorieë diere, gaan na Opstellings > Kuddes > Herinneraars > Verstek Diergetalle Berekeningsmetode en kliek op die opstellings knoppie. Maak seker dat die toepaslike raamgrootte gekies is by Opstellings > Kuddes > Liggaamsmates > Ooie se Raamgrootte.
    - Die aantal GVE word bereken volgens die kategorie waarin die betrokke dier was op die tydstip toe die dier in die kamp was.
- **Om die kampdata van 'n dier op die hoofskerm op te kyk,** gaan op die Dier Uitleg na die Algemeen opkykskerm en rol af tot by die kamp inligting of gaan op die Kudde Uitleg na die Kamp afdeling. **Wenk:** Filter die betrokke kamp by die Groepfilter om slegs ʼn spesifieke kamp se diere te sien op die Kudde Uitleg.
- **Om ander groepe (bv. bestuursgroepe) waarin ʼn dier is op die hoofskerm op te kyk,** gaan op die Dier Uitleg na die Algemeen opkykskerm en rol af tot by die My Groepe veld of gaan op die

Kudde Uitleg na die Algemeen afdeling. Indien daar op die Kudde Uitleg nie 'n kolom is vir Bestuursroepe nie, gaan na Vertoon Opsies, merk die Vertoon Groepe van Kategorie opsie, kies Bestuursgroepe en kliek Stoor Opsies as Kudde Verstek.

Filtergroepe:

'n Filtergroep is 'n groep diere soos gekies deur 'n sekere stel kriteria. Hierdie kriteria kan opgestel en gestoor word in die My Dierdata Verslae [sien Verslae > My Verslae > Dierdata > Selekteer Diere (Kriteria)]. Jy kan byvoorbeeld kriteria opstel om alle aktiewe vroulike diere wat gebore is in 'n bepaalde jaar en nog nie gelam het nie te lys. Hierdie kriteria kan dan gestoor word vir latere gebruik. Diere kan deur middel van gestoorde filtergroepe gekies word op die Kies Diere skerm, op die hoofskerm > Kudde Uitleg > Groepfilter asook in die My Dierdata verslae. **Let wel**: Dit is belangrik om daarop te let dat 'n filter groep nie as 'n spesifieke keuse van diere gestoor word êrens in die databasis nie. Die diere in die groep word bepaal deur die toepaslike gestoorde kriteria vir die filter op die tydstip wanneer die filter groep gekies word.

19. Stuur en intrek van elektroniese data:

Om data aangeteken op RFID Experts se APR500 / APR600APR500 / APR600 / APR600 EID leser in te trek, sien Bylaag C.

19.1 Sinkronisasie van data met BenguFarm MOBILE:

BenguFarm-MOBILE is 'n toepassing ("app") wat beskikbaar is vir Android en Apple iOS bedryfstelsels. BenguFarm-MOBILE kan gebruik word om alle belangrike data onmiddelik vas te lê terwyl daar met die diere gewerk word. Data wat aangeteken kan word, sluit in nuwe diere (registrasie), sinchronisasie van ovulasie, dekkings, dragtigheidsondersoeke, lammings, gewigte, algemene notas, inentings, kamp-/groepverskuiwings, woldata, toetse vir siektes, siektes, behandelings, inspeksies, diere gesien ("sightings"), metings en punte, prosedures, verkope en vrektes, kamp aktiwiteite (bv. voer en lek uitgesit) asook reënval.

Die inligting wat aangeteken is op BenguFarm-MOBILE kan dan gesinchroniseer word met die BenguFarm databasis op die PC/skootrekenaar(s). Sinchronisasie van data kan deur middel van Wi-Fi of Internet ("cloud") koppeling gedoen word, afhangende van watter metode beskikbaar is en watter metode die gebruiker verkies.

Sien die **BenguFarm MOBILE handleiding** vir instruksies om data tussen BenguFarm MOBILE en BenguFarm SHEEP & GOATS te sinkroniseer.

19.2 Stuur en intrek van Logix data:

Let wel: Hierdie gedeelte is slegs van toepassing op telers van genootskappe wat deur SA Stamboek registreer en/of prestasietoetsing doen.

As gevolg van die interafhanklikheid van BenguFarm SHEEP & GOATS en data van diere op Logix, sal ons telkens verwys na Logix, die internet toegang (www.logix.org.za) tot die Logix databasis van SA Stamboek en hoe Logix inskakel by BenguFarm SHEEP & GOATS. Vir meer inligting oor Logix, kontak Herman Labuschagne van SA Stamboek by 051 4100 900.

Met BenguFarm SHEEP & GOATS kan jy elektroniese lêers skep en stuur vir dekkings, geboortekennisgewings, gewigte, woldata, bouvorm- en/of wolpunte, oordragte en kansellasies vir opname en verwerking op Logix. Daar is verskeie opsies om data na Logix te stuur, maar **ons beveel aan dat die Logix Direk Lêer Oplaai Funksionaliteit gebruik word**. Om dit op te stel, gaan na Opstellings > Kuddes > Diensverskaffers. Merk die opsie Gebruik Logix Direk Lêer Oplaai Funksionaliteit, vul jou Logix gebruikersnaam, -wagwoord en jou e-posadres in en klik op Stoor. Op dieselfde skerm, maak ook seker die korrekte epos adresse is opgestel. (Sien paragraaf 6, Opstellings > Kudde Opstellings > Diensverskaffers vir die toepaslike epos adresse). Op dieselfde skerm, kliek op die Algemeen skakel bo-aan die skerm en maak seker die Ras en Genootskap / Stamboek Lidnommer is ingevul en korrek. Indien só opgestel, sal die Data Stuur funksies wat elektroniese lêers skep, Logix Direk (in plaas van jou epos program) gebruik om data te stuur na Logix.

Ontbrekende rekenaarnommers, amptelike gewigsresultate, -wolresultate, -reproduksiewaardes en teelwaardes kan danbaie maklik met die Logix Direk funksies in BenguFarm SHEEP & GOATS ingetrek word óf deur middel van die elektronies lêers wat per e-pos ontvang word om sodoende

jou BenguFarm SHEEP & GOATS data op datum te hou met jou kudde se data op die Logix databasis. Ons beveel aan dat die Logix Direk funksies in BenguFarm gebruik word (Data Stuur/Trek In> Logix Direk).

Om gebruik te maak van die Logix funksies, moet jy op Logix 'n e-pos adres op rekord hê <u>en</u> "Ja" gemerk wees vir Elektroniese Data Opname. [Om dit te kontroleer, gaan na www.logix.org.za > Navrae > Deelname > Deelnemer Besonderhede. Indien jy nie 'n Logix gebruiker is nie, kan jy 'n aansoekvorm aan-lyn invul op die Logix tuisblad by www.logix.org.za]. Indien jy nie geaktiveer is vir elektroniese data nie, kontak asseblief SA Stamboek by telefoonnommer 051 4100 900 of stuur 'n e-pos na **help@logix.co.za**.

20. Sinchronisasie: (indien van toepassing)

- **Maak seker die toepaslike waardes is opgestel** by Opstellings > Kuddes > Dekking, Dragtigheid en Lamming vir # Dae van Insit tot Eerste Spuit; # Dae van Insit tot Tweede Spuit; # Dae van Insit tot Uithaal en # Dae van Uithaal tot KI / Lapa.
- **Om 'n lys te skep van alle dekbare jong ooie en ooie**, gaan na Verslae > Dekkings, Dragtighede en Lammings > Dekbare Jong Ooie en Ooie (aantekenlys).
- **Om sinchronisasies asook die daaropvolgende aksies aan te teken** (of verander/verwyder), gaan na Reproduksie > Sinchronisasie. Om addisionele/opvolg aksies data aan te teken by bestaande rekords, kliek op Laai Bestaande Rekords.
- **Om 'n verslag te skep van sinchronisasies asook die daaropvolgende aksies**, gaan na Verslae > Dekkings, Dragtighede & Lammings > Sinchronisasie. **Let wel**: Aksies wat reeds gedoen is, word in normale lettertipe vertoon; aksies wat nog gedoen moet word, word in vetdruk ("bold") vertoon en aksies wat reeds gedoen moes wees, word in rooi vetdruk vertoon.
- **Om sinchronisasiedata van 'n dier op die hoofskerm op te kyk,** gaan op die Dier Uitleg na die Dek-, en Dragtigheidgeskiedenis opkykskerm (die Vertoon Sinchronisasies opsie regs bo-aan die opkyksubskerm moet aangeskakel wees) of gaan op die Kudde Uitleg na die Sinchronisasies afdeling.

21. Dekkings en inteel berekening vir beplande parings:

Ons beveel aan dat jy natuurlike dekkings en/of kunsmatige inseminasies/laparoskopieë (KIs) in BenguFarm SHEEP & GOATS aanteken sodra die ramme by die ooie gesit is en/of die KIs gedoen is. Dit het verskeie voordele, onder andere dat lyste om dragtighede op aan te teken uit BenguFarm SHEEP & GOATS gedruk kan word en dat dragtigheid- en lampersentasies bereken kan word per ram (of ramgroep) en seisoen. Wanneer lammings in BenguFarm SHEEP & GOATS aangeteken word op die Lamming skerm, word die moontlike of mees waarskynlike vader van die lam dan ook outomaties gekies vanuit die bestaande dekkings vir die betrokke ooi.

Stoettelers kan met die opsionele **GENETICS module, met behulp van teelwaardes en stambome, die beste parings te bepaal** volgens teeldoelwitte wat hulle self kan opstel vir hul eie kuddes. Vir meer inligting, kontak jou BenguFarm agent of Mnr. Leslie Bergh by leslie@benguelasoft.co.za of 082 801 2026 of besoek www.bengufarm.co.za > Products > Genetics.

Vir instruksies om die rekordhouding van **embriospoelings of die kolleksie van oösiete en *in vitro* bevrugting en embrio-inplantings** te doen, sien Bylaag E.

- **Om 'n lys te skep van alle dekbare jong ooie en ooie**, gaan na Verslae > Dekkings, Dragtighede en Lammings > Dekbare Jong ooie en Ooie (aantekenlys). **Wenk:** Kliek Vertoon Werkblad om diere aan groepe (bv. kampe of dekgroepe) te koppel.
- **Om 'n lys te skep waarop spesifieke, *waargenome* dekkings op aangeteken kan word** (indien van toepassing), gaan na Verslae > Dekkings, Dragtighede en Kalwings > Dekkings (aantekenlys).
- **Om die inteelpersentasies van die nageslag van moontlike parings te bereken**, gaan na Reproduksie > Inteel Berekening vir Beplande Parings. **Nota:** Inteelpersentasies in **rooi** is hoër as die waarde opgestel (verstek = 6.25%) vir "Waarsku indien Inteelpersentasie hoër is as" by Opstellings > Kuddes > Dekking, Dragtigheid en Lammings en sulke parings moet liefs vermy word. Gebruik die **Hulp** funksie indien nodig.
- **Wenke:**
  - Klik op die **Algemene Inteel %** knoppie onderaan die skerm vir die inteel persentasies van sekere algemene parings.

- Wanneer die inteelpersentasies van die nageslag van moontlike parings bereken is en daar is inteling, gaan na die Stamboom opkykskerm op die Dier Uitleg van die hoofskerm van die betrokke ouers om te sien watter dier(e) die **gemeenskaplike voorouer** is.
- **Dekkings kan direk op hierdie skerm aangeteken word** deur die betrokke ram(me) en ooi kombinasies te kies en onderaan die skerm die dekkings aan te teken vir die gekose kombinasies.
- Vir 'n **artikel oor die gevare van inteling**, kontak Mnr. Leslie Bergh by leslie@benguelasoft.co.za of 082 801 2026.
- **Om 'n stamboom verslag te skep**, gaan na Verslae > Dier, Stamboom en Nageslag > Stamboom. **Gemeenskaplike voorouers** (wat inteling tot gevolg het) word op 'n rooi agtergrond vertoon op die stamboom om hulle maklik te identifiseeer.
- **Om te sien watter diere verwant is aan 'n spesifieke dier** (bv. 'n ram), gaan na Verslae > Dier, Stamboom en Nageslag > Verwante Diere.

- **Indien geen dekseisoene gebruik word nie**, teken die dekkings aan met die Datum Ram(me) In die datum waarop die betrokke ram(me) by die betrokke groep ooie gesit is en die Datum Ram(me) Uit die verwagte of beplande datum wanneer die betrokke ram of, in die geval van multi-ram dekkings, een of meer van die ramme uitgehaal/vervang gaan word. Die Datum Ram(me) Uit van bestaande dekkings kan, wanneer nodig, verander word.
- **Voordat dekkings in BenguFarm SHEEP & GOATS aangeteken word:**
  - Maak seker dat **alle die ooie, jong ooie en teelramme (ook KI ramme) op rekord** is in BenguFarm SHEEP & GOATS.
  - Indien semen aangekoop is en rekord gehou word van **semenvoorraad**, teken die nuwe semen aankope aan by Reproduksie > Semenvoorraad.
  - Om te verseker dat jou **teelramme** bo-aan die lys van ramme vertoon word op die Natuurlike Dekkings en KI/lapa skerms, gaan na die Voeg by en Verander Diere (Enkel Dier Uitleg) skerm, soek die ram (onthou om die Onktiewe dier filter aan skakel in geval van KI ramme) en merk ("highlight") die ram. Maak 'n regmerkie in die veld "**Teel/KI Ram**" en Stoor. Dit sal tot gevolg hê dat die aktiewe teelramme apart in die kategorie "Teelramme" gelys word op die Diergetalle verslag (Verslae > Dier Lyste en Getalle > Diergetalle).
  - Indien 'n **ram in meer as een kudde gebruik** word (bv. stoet en kommersiël) wat op *dieselfde databasis* in BenguFarm SHEEP & GOATS is, gaan na Diere > Voeg By en Verander Diere (Enkel Dier Uitleg) > Algemene Data en merk die veld Sigbaar vir Reproduksie in Alle Kuddes en Stoor. 'n Ram wat só gemerk is sal op die Dekkings skerm beskikbaar wees in die lys van ramme om te kies as die ram en by Lammings om te kies as die vader van 'n lam. Die ram sal egter nie in die ander kudde gelys word as 'n aktiewe dier in die kuddelys nie.
  - Maak seker dat die betrokke **lamseisoen** geskep is met die dektydperk. [Verwys die Opstellings afdeling om lamseisoene te skep].
  - Indien diere gekoppel is aan **kamp-** of bestuurs**groepe**, onthou om die nuwe teelgroepe se diere in BenguFarm te skuif na die betrokke kamp of bestuursgroep in BenguFarm *voordat* die nuwe dekkings in BenguFarm aangeteken word, want dan kan die kamp of bestuursgroep gebruik word om die diere te kies vir die aanteken van dekkings. Indien daar ook lammers in die kamp is, merk by Bestaande Groepe ook Geboortedatums en kies die geboortedatums só dat die lammers uitgesluit word.
- **Om dekkings aan te teken** (of verander/verwyder)**,** gaan na Reproduksie > Dekkings en kies die betrokke dekmetode (bv. Natuurlike Dekking. Gebruik die **Hulp** funksie indien nodig.
- **Indien laparoskopie opgevolg word met natuurlike dekkings ("optel" ramme)**, teken die laparoskopie rekords aan op die KI/Lapa skerm en dan die natuurlike dekkings op die Natuurlike Dekkings skerm.
- **Indien ooie op dieselfde dag met meer as een ram ge-KI/lapa word**, teken 'n aparte KI/lapa rekord vir elk van die ramme vir elk van die betrokke ooie aan.
- **Indien multi-ramme dekgroepe gebruik** word, kies in die Ram veld die *verstek* "?MULTISIRE?" rekord wat direk onder die teelramme gelys word.
  - **Let wel:** Moet NIE self 'n "Multisire" dier rekord skep NIE, aangesien BenguFarm dit as 'n werklike ram sal beskou en dan sal alle diere met "Multisire" as vader verwant wees.
  - Om die ramme in die spesifieke multi-ram groep te kies, merk die Multi Ramme blokkie en kliek dan op die "+" om die betrokke ramme te kies.
  - **Om te sien watter ramme die moontlke vader van 'n dier is**, gaan op die hoofskerm na die Dier Uitleg > Geboorte opkykskerm > Dek Ram(me).
- **Indien 'n ram gedurende die dekseisoen nie verder kan dek nie** (siek/beseer/dood):
  - Verander die Ram Uit datum op die bestaande dekrekords [Nauurlike Dekkings > Laai Bestaande Rekords];

- Indien die ram dood is, verwyder die Teel/KI Ram merk by die ram se rekord en teken die vrekte aan op die Verkope, Vrektes en Uitskotte skerm;
- Indien die ram vervang word met 'n ander ram vir die res van die dekseisoen, teken dekrekords vir die vervangingsram aan by Nauurlike Dekkings.

- **Om 'n verslag te skep van bestaande dekkings**, gaan na Verslae > Dekkings, Dragtighede & Lammings > Bestaande Dekkings (Deklyste). Sien Bylaag D vir verwagte lamdatum berekening.
- **Om die laaste dekkingsdata van 'n dier op die hoofskerm op te kyk,** gaan op die Dier Uitleg na die Laaste Dekking opkykskerm of op die Kudde Uitleg na die Vorige- en Laaste Dekking afdelings. **Let wel:** Slegs bestaande dekkings, met ander woorde dekkings waarvan die ooi nog nie gelam het nie, word hier vertoon. Om alle dekkings- en dragtigheidsdata van 'n dier op die hoofskerm op te kyk, gaan op die Dier Uitleg na die Dek- en Dragtigheidsgeskiedenis opkykskerm.

22. Stuur dekkings: (Slegs van toepassing op kuddes wat lid is van SA Stamoek se Logix Kleinvee)

- Nadat die dekkings ingelees is in BenguFarm SHEEP & GOATS (Reproduksie > Dekkings), moet die dekkingsdata na SA Stamboek gestuur om die dekkings data op te neem in die Logix (of Intergis) databasis.
- **Let wel: Vleismerino, Döhne Merino en Angora telers** moet dekkings na die betrokke telersgenootskap stuur, nie na Stamboek nie.
- **Om dekkingsdata in elektroniese formaat (csv) te stuur na SA Stamboek** of die betrokke telersgenootskap (of dit te druk indien jy dit nie elektronies kan stuur nie), gaan na Data Stuur/Trek In > Stuur > Stamboek/LNR > Dekkings. Kies die betrokke dekkings wat jy wil stuur en kliek op Lys Dekkings volgens Seleksie Kriteria.
- Kontroleer of daar enige **foute** is. Indien daar wel Foute voorkom, moet jy dit eers regmaak, aangesien BenguFarm SHEEP & GOATS jou NIE sal toelaat om dekkings data te stuur indien daar foute voorkom nie. Om die beskrywing van 'n fout te vertoon, beweeg die rekenaar se wyser oor die kolomopskrif. Gebruik die **Hulp** funksie indien nodig.
- Indien jy seker is dat alle data korrek en volledig is, kliek op **Skep Elektroniese Lêer** om 'n elektroniese lêer van die gekose dekkingsdata te skep en te stuur. Indien die Gebruik Logix Direk Lêer Oplaai Funksionaliteit (sien Opstellings > Kuddes > Diensverskaffers) of die Gebruik SMTP Direkte E-pos opsie (sien Opstellings > Kuddes > E-pos) gekies is, sal die elektroniese lêer direk (m.a.w. nie d.m.v. jou e-pos program nie) gestuur word na Logix of die betrokke telersgenootskap. Andersins sal BenguFarm SHEEP & GOATS die elektroniese lêer outomaties aan 'n e-pos boodskap heg en in jou verstek e-pos program (bv. Outlook) se "Outbox" plaas. Die e-pos sal dan gestuur word wanneer jy aan-lyn is.
- Indien BenguFarm SHEEP & GOATS vir een of ander rede *nie* die elektroniese lêer outomaties kan stuur nie, sal 'n boodskap verskyn om jou hiervan te waarsku. Let op waar jy die lêer stoor wat aan die e-pos geheg moet word (bv. C:\BenguFarm\Sheep & Goats\Exports\Kudde of C:\Program Files\BenguelaSoft\BenguFarm\Electronic\Send). Volg asseblief die instuksies op die waarskuwingboodskap skerm vir hulp om self 'n nuwe e-pos boodskap met jou e-pos program (bv. Outlook) te skep, die betrokke lêer aan die e-pos te heg en dit te stuur na edata@studbook.co.za (SA Stamboek) of die betrokke telersgenootskap, afhangende wie jou diensverskaffer is. **Nota:** Onthou waar jy die lêer gestoor het om aan te heg aan die e-pos. [Vir hulp om probleme met die versending van data op te los, kontak jou BenguFarm agent].
- Indien die data na SA Stamboek gestuur is, sal Logix, sodra die data ontvang is, outomaties 'n e-pos boodskap na jou terug as bevestiging van ontvangs. Indien jy nie so 'n e-pos ontvang nie, kontak asseblief SA Stamboek by telefoonnommer 051 410 0900 of stuur 'n e-pos na **help@logix.co.za**.
- Indien jy nie fasiliteite het om die data elektronies te kan stuur nie, kan jy dit druk en faks of per gewone pos stuur. Om die dekkings en KI data te druk, kliek op Vertoon Drukstuk > Druk.
- **Om te kontroleer watter dekkings reeds gestuur is**, gaan na Verslae > Administrasie > Log van Lêers en Verslae Gestuur.

23. Dragtigheidsondersoeke:

- Voordat jy dragtigheidsondersoek uitslae aanteken, maak seker dat die betrokke dekkings (verwys paragraaf 21) en/of embrio inplantings (Bylaag E) reeds aangeteken is in BenguFarm SHEEP & GOATS.
- **Om 'n lys te skep om die dragtigheidsondersoek uitslae op aan te teken**, gaan na Verslae > Dekkings, Dragtighede & Lammings > Jong Ooie en Ooie vir Dragtigheidsondersoek (aantekenlys).
- **Om dragtigheidsondersoek uitslae aan te teken** (of verander/verwyder)**,** gaan na Reproduksie > Dragtigheidsondersoeke. Gebruik die **Hulp** funksie indien nodig.
- **Om 'n verslag te skep van dekkings en dragtighede**, gaan na Verslae > Dekkings, Dragtighede & Lammings > Dekkings en Dragtighede. Let op na die opsie onderaan die skerm om die ooie te

groepeer volgens die aantal fetusse. **Let wel:** Indien die opsie Bestaande Dekkings gekies word, sal slegs dek- en dragtigheidsrekords waarvan die ooie nog nie gelam het nie, gelys word. Indien *slegs* die opsie Dragtig en/of Nie Dragtig (m.a.w. Bestaande Dekkings *nie* gekies *nie*) gekies word, sal dek- en dragtigheidsrekords van alle betrokke ooie gelys word, ongeag of hulle al gelam het of nog nie gelam het nie. Sien Bylaag D vir verwagte lamdatum berekening. **Wenk:** Kliek Vertoon Werkblad om diere aan groepe (bv. dragtig / nie-dragtig groepe) te koppel.

- **Om 'n verslag te skep wat 'n opsomming gee van dekkings en dragtighede per ram en/of seisoen**, gaan na Verslae > Dekkings, Dragtighede & Lammings > Dekopsomming per Ram en/of Seisoen.
- **Om die laaste dekking se dragtigheidsdata van 'n dier op die hoofskerm op te kyk,** gaan op die Dier Uitleg na die Laaste Dekking opkykskerm of op die Kudde Uitleg na die Dragtigheid afdeling. Op die Kudde Uitleg word verwagte lamdatums van ooie wat meer as 14 dae gelede reeds moes gelam het, op 'n rooi agtergrond vertoon. Om alle dekkings- en dragtigheidsdata van 'n dier op die hoofskerm op te kyk, gaan op die Dier Uitleg na die Dek- en Dragtigheidsgeskiedenis opkykskerm.

24. **Lammings/lammers gebore** (insluitende aborsies, doodgebore lammers, ens.)**:**

- **Om 'n verslag te skep van jong ooie en ooie wat naby lamming is**, gaan na Verslae > Dekkings, Dragtighede & Lammings > Jong ooie en Ooie Naby Lamming (aantekenlys). Let op na die opsie onderaan die seleksieskerm om die ooie te groepeer volgens die aantal fetusse. Sien Bylaag D vir verwagte lamdatum berekening.
- Voordat jy lammings aanteken, maak seker dat die betrokke dekkings/embrio inplantings en dragtigheidsondersoek uitslae (indien van toepassing) reeds aangeteken is in BenguFarm SHEEP & GOATS (verwys paragrawe 21 en 23 hierbo). **Let wel:** Die aantekening van dekkings is slegs van toepassing waar teelseisoene gebruik word. Sien hieronder hoe om die vader te kies waar geen dekkings aangeteken is nie.
- **Om lammings** (en lammers) **aan te teken** (of verander/verwyder), gaan na Reproduksie > Lammings.
  - Kies die betrokke ooi/vers, kies die lamdatum, kies die vader en voltooi en/of verander die res van die besonderhede, waar van toepassing. Gebruik die **Hulp** funksie indien nodig.
  - **Indien die moeder van 'n lam onbekend is**, kan die lamming nie op die Kalwingskerm aangeteken word nie. Om só 'n lam se geboorte aan te teken, gaan na Diere > Voeg By en Verander Diere (Enkel Dier Uitleg), kliek "+Voeg By", voltooi die nodige geboorte-inligting en Stoor. Wanneer die moeder later geïdentifiseer word, gaan terug na hierdie skerm, kies die lam uit die dierlys, kies die moeder in Mooeder veld en Stoor.
  - **Let wel**:
    - Die meeste van die velde sal voltooi word met toepaslike data wat verkry word van die Opstellings wat jy in BenguFarm SHEEP & GOATS gedoen het (verwys paragraaf 6). Die lam se geslag, geboortegewig en die ooi se gewig by lamming (indien geweeg) moet jy self invul.
    - **Indien daar 'n dekking(s) vir die betrokke ooi aangeteken was** wat 'n lamming op die lamdatum tot gevolg kan hê (volgens die normale dragtigheidsperiode soos opgestel in BenguFarm), sal die mees waarskynlike betrokke ram (op grond van die verwagte lamdatum) se nommer outomaties vertoon word as die vader van die lam. **Indien daar twee dekkings (bv. KI en natuurlik) gelys word as die moontlike dekkings**, is die vader nie seker nie omdat die lamdatum binne die minimum- en maksimum dragtigheidsperiode vir meer as een dekking val. BenguFarm sal gevolglik Nuwe Dekking vertoon by Vader (Dekking). Indien die lysie van dekkings oopgemaak word, sal bestaande dekkings vir die ooi vertoon word. Kies Nuwe Dekking. By Dekdata (blou gedeelte van die lammingskerm), kies ?MULTISIRE? In die Ram veld en kies die betrokke moontlike ramme by Addisionele Ramme. Hierdie is tegnies die korrekte aantekening van die lamming en dit sal ook help om te onthou om die korrekte vader met DNA te laat bevestig.
    - **Indien daar "Nuwe Dekking" in die Ram (Dekking) veld verskyn** nadat die lamdatum ingevul is, beteken dit dat daar nie 'n dekking op rekord is vir die ooi wat 'n lamming op daardie lamdatum tot gevolg kan hê nie. In hierdie geval moet die ram by die Dekdata aan die regterkant van skerm gekies word, in welke geval 'n verstek dekking rekord geskep sal word.
    - **Indien dekkings nie aangeteken is nie** (omdat geen dekseisoene gebruik word nie), die betrokke diere gekoppel is aan kampe en die kamp verskuiwings geskiedenis beskikbaar is, kan jy die **moontlike vader van 'n lam bepaal vanaf die kampverskuiwing geskiedenis**. Op die Dekdata area van die Lamming skerm, kliek op die knoppie "Ramme in Dieselfde Kamp as Ooi by Dekking" verste regs van die Ram veld. Dit bring 'n venster op wat

die ram(me) vertoon wat in dieselfde kamp as die ooi was op die stadium wat die ooi dragtig moes geword het. Jy kan hierdie ram (of ramme as muli-ramme) kies as die vader.

  - **Om 'n lam se vader te verander** wat by geboorte as onbekend [?ONBEKEND?] OF multi-ram [?MULTISIRE?] OF foutief aangeteken is, gaan na die Voeg By en Verander Diere (enkel dier uitleg) en kies die betrokke lam. In die Dekking (nie Vader nie) veld, kies die korrekte dekking (ram) of Nuwe Dekking uit die lys. 'n Dek Besonderhede skerm sal dan oopmaak (op 'n ligblou agtergrond). Kies hier die korrekte ram (vader), kliek Stoor en Gaan Uit.
  - Die **verstek lamseisoen** is die lamseisoen wat gekies is by die aanteken van die betrokke dekking wat die lamming tot gevolg gehad het (indien daar 'n dekking aangeteken was), of andersins is dit die lamseisoen wat as die Huidige Lamseisoen gekies is by Opstellings > Lamseisoene.
  - Indien die **verstek volgnommer** van die lam verander moet word, verander dit in die Volgnommer veld.
  - **Aborsies, doodgebore lammers asook lammers wat dood is kort na geboorte** moet ook aangeteken word om die betrokke ooie se dragtigheidstatus te verander en om hul reproduksierekords volledig te maak. Kies die toepaslike opsie (bv. Dood gebore) in die veld Status (geb.). 'n **Fiktiewe nommer** kan aan sulke lammers toegeken word, bv. ABC2000D1 (D vir Dood) of ABC20**9**001 (volgnommer buite die normale reeks) vir die eerste doodgebore lam in 2020.
  - **Om ooie wat wat tydens dragtigheidsondersoek as dragtig aangeteken is maar toe nie gelam het nie**, se dragtigheidstatus reg te stel, gaan na die Dragtigheidsondersoeke skerm, kliek op Laai Bestaande Ondersoeke, kies die betrokke ooie, verwyder die regmerkie in die Dragtig kolom, verander die Periode na 0 (nul) en Stoor. As jy seker is of vermoed dat die ooi geresorbeer of geaborteer het, teken dit op die Lammingskerm aan met die toepaslike Geboorte Status.
  - **Om 'n meerling aan te teken**, maak seker dat jy in die veld # Lammers (Geboorte Status), die korrekte aantal lammers kies. BenguFarm SHEEP & GOATS sal dan in die grys gedeelte van die skerm (Besonderhede van Lammers), outomaties die ooreenstemmende aantal lamnommers skep. Voeg data by en verander waar nodig by elke lam.
  - Om aan te teken dat 'n lam deur 'n **pleegmoeder of hans** grootgemaak word, gaan op die Lamming skerm na die veld Pleegmoeder (heel onder links). Dit kan ook aangeteken word deur te gaan na Diere > Voeg By en Verander Diere (enkel dier uitleg) > Algemeen > Pleegmoeder. In die lys is daar ook 'n **HANSHOKKE** opsie wat gebruik kan word vir lammers wat hans grootgemaak word. Op die hoofskerm se Dier Uitleg kan op die Nageslag subskerm gesien word watter lammers van 'n ooi deur 'n pleegmoeder grootgemaak is. Op die lam se rekord op die Geboorte subskerm kan gesien word watter ooi die lam se pleegmoeder is. Op die hoofskerm se Kudde Uitleg kan pleegmoeder opgekyk word in die Geboorte afdeling.
  - **Om bestaande lamming/geboortedata te verander**, gaan na die Lamming skerm, kies die betrokke ooi, kliek op die "N" langs haar nommer en kies die lamming wat jy wil verander.
  - **Om 'n bestaande lamming/lam te verwyder**, gaan na Diere > Voeg By en Verander Diere (Enkel Dier Uitleg). Kies die betrokke lam en kliek Verwyder.
  - **Om 'n mikroskyfie nommer (EID) wat op een dier gebruik was aan 'n nuwe dier toe te ken**, sien die instruksies in paragraaf 57.
  - Indien **kruisteling** gedoen word, sal die **rassamestelling** (bv. 50% Merino, 50% Dormer) van die lam outomaties bereken word vanaf die ras*samestelling* van die ouers, mits die rassamestelling van beide die ouers reeds aangeteken is. **Nota:** Wanneer 'n nuwe dierrekord geskep word, word die rassamestelling outomaties voltooi vanaf die ras, bv. indien die ras Merino is, sal die rassamestelling 100% Merino wees. Die rassamestelling van 'n dier kan ook aangeteken of verander word deur te gaan na Diere > Voeg By en Verander Diere (Enkel Dier Uitleg) > Diverse Data > Rassamestelling. Die rassamestelling van 'n dier kan gedruk word op die My Verslae. [Verslae > My Verslae > Dierdata > Verslag Kolomme (Uitleg) > Algemeen > Rassamestelling].

- **Om 'n verslag te skep van jong ooie en ooie wat reeds gelam het/nog nie gelam het nie**, gaan na Verslae > Dekkings, Dragtighede & Lammings > Jong ooie en Ooie Gelam/Nog nie Gelam (aantekenlys). Sien die notas by Verslag Interpretasie vir watter diere gelys word vir die verskillende senarios.
- **Om 'n verslag te skep wat 'n opsomming gee van dekkings, dragtighede en lammings per ram en/of seisoen**, gaan na Verslae > Dekkings, Dragtighede & Lammings > Dekopsomming per Ram en/of Seisoen.
- **Om 'n verslag te skep van lammers gebore in 'n sekere tydperk** (bv. lamseisoen of jaar), gaan na Verslae > Dekkings, Dragtighede & Lammings > Geboortes. **Wenk:** Onthou om ook die onaktiewe filter te kies om lammers wat as aborsies, doodgebore, dood tydens/kort na geboorte aangeteken is in

te sluit. Dit is belangrik om die korrekte opsomming te kry van die persentasie lammers wat lewendig gebore, doodgebore, ens. is.

- **Om die geboortedata van 'n dier op die hoofskerm op te kyk,** gaan op die Dier Uitleg na die Geboorte opkykskerm of op die Kudde Uitleg na die Geboorte afdeling.
- **Om die reproduksiedata van 'n ooi op die hoofskerm op te kyk,** gaan op die Dier Uitleg na die Reproduksie en Nageslagemid. opkykskerm of op die Kudde Uitleg na die Reproduksie afdeling.
- Die verskillende **reproduksie verwerkings** in BenguFarm SHEEP & GOATS word verduidelik in Bylaag D.

25. Stuur geboortekennisgewings: (Slegs van toepassing op kuddes wat lid is van SA Stamoek se Logix Kleinvee)

- Nadat die lammings/geboortes ingelees is in BenguFarm SHEEP & GOATS (Reproduksie > Lammings), moet die lammings/geboortedata na SA Stamboek gestuur word om die lammers op te neem in die Logix databasis. [**Let wel:** Telersgenootskappe hef boetes op **geboortekennisgewings wat nie betyds ingedien word nie].**
- **Let wel: Vleismerino, Döhne Merino en Angora telers** moet geboortes na die betrokke telersgenootskap stuur, nie na Stamboek nie.
- **Om nuwe geboortes elektronies te stuur na SA Stamboek** of die betrokke telersgenootskap (of dit te druk indien jy dit nie elektronies kan stuur nie), gaan na Data Stuur/Trek In > Stuur > Stamboek/LNR > Geboortekennisgewings. Kliek op Lys Nuwe Geboortes.
- **Om geboortes wat reeds gestuur was weer te stuur** (bv. nadat sekere korreksies aan die geboortedata aangebring is in BenguFarm), gaan na Data Stuur/Trek In > Stuur > Stamboek/LNR > Geboortekennisgewings. Verwyder die regmerkie by Sluit Diere met Rekenaarnommers Uit opsie links bo-aan die skerm. Kliek op Kies Diere en kies die betrokke lam. Onder Opsies, merk Dier Opdatering (O) in plaas van Geboortekennisgewing (G). Gebruik die **Hulp** funksie indien nodig.
- Kontroleer of die **Opsies** korrek is vir al die betrokke diere. Kontroleer ook of daar enige **Foute/Ontbrekende Data of Waarskuwings** is. Deur die rekenaar se wyser oor die toepaslike kolomopskrif te beweeg, sal dit die besonderhede van die fout/ontbrekende data of waarskuwing wys. Indien daar foute en/of ontbrekende data is, sal BenguFarm SHEEP & GOATS jou NIE toelaat om die betrokke geboortekennisgewings te stuur nie. Die Waarskuwings is net om jou bewus te maak van *moontlike* foute of probleme, maar jy kan die betrokke geboortes stuur ten spyte van die waarskuwings. Om 'n verslag met die detail van foute en/of ontbrekende data te druk, kliek op Druk Foutverslag. Om foute en/of ontbrekende data reg te stel, kliek langs die dier op die drie kolletjies in die "i" kolom om die Voeg By en Verander Diere skerm oop te maak.
- Indien jy seker is dat alle data korrek en volledig is, kliek op **Skep Elektroniese Lêer** om 'n elektroniese lêer van die gekose lammers se geboortekennisgewings te skep en te stuur. Indien die Gebruik Logix Direk Lêer Oplaai Funksionaliteit (sien Opstellings > Kuddes > Diensverskaffers) of die Gebruik SMTP Direkte E-pos opsie (sien Opstellings > Kuddes > E-pos) gekies is, sal die elektroniese lêer direk (m.a.w. nie d.m.v. jou e-pos program nie) gestuur word na Logix of die betrokke telersgenootskap. Indien nie, sal BenguFarm SHEEP & GOATS die elektroniese lêer outomaties aan 'n e-pos boodskap heg en in jou verstek e-pos program (bv. Outlook) se "Outbox" plaas. Die e-pos sal dan gestuur word wanneer jy aan-lyn is.
- Indien BenguFarm SHEEP & GOATS vir een of ander rede *nie* die elektroniese lêer outomaties kan stuurnie, sal 'n boodskap verskyn om jou hiervan te waarsku. Let op waar jy die lêer stoor wat aan die e-pos geheg moet word (bv. C:\BenguFarm\Sheep & Goats\Exports\Kudde of C:\Program Files\BenguelaSoft\ BenguFarm\Electronic\Send). Volg die instuksies op die waarskuwingboodskap skerm vir hulp om self 'n nuwe e-pos boodskap met jou e-pos program (bv. Outlook) te skep, die betrokke lêer aan die e-pos te heg en dit te stuur na edata@studbook.co.za (SA Stamboek) of die betrokke telersgenootskap, afhangende wie jou diensverskaffer is. **Nota:** Onthou waar jy die lêer gestoor het om aan te heg aan die e-pos. [Vir hulp om probleme met die versending van data op te los, kontak jou BenguFarm agent].
- Indien die data na SA Stamboek gestuur is, sal Logix, sodra die data ontvang is, outomaties 'n e-pos boodskap na jou terug as bevestiging van ontvangs. Indien jy nie so 'n e-pos ontvang nie, kontak asseblief SA Stamboek by telefoonnommer 051 410 0900 of stuur 'n e-pos na **help@logix.co.za**.
- Indien jy nie fasiliteite het om die data elektronies te kan stuur nie, kan jy dit druk en faks of per gewone pos stuur. Om die geboortekennisgewings te druk, kliek op Vertoon Drukstuk > Druk.
- **Om te kontroleer watter geboortekennisgewings reeds gestuur is**, gaan na Verslae > Administrasie > Log van Lêers en Verslae Gestuur. **Let wel:** Sodra die elektroniese lêer geskep is, log BenguFarm die betrokke lêer as gestuur. Indien die data nie direk of via jou e-pos gestuur kon word nie, sal dit dus steeds as gestuur gelog wees, aangesien die lêer wel geskep is. Die beste bewys dat

die geboortekennisgewings *ontvang* is deur Logix, is die ontvangserkenning e-pos wat jy behoort te ontvang het vanaf Logix.

26. Intrek van rekenaarnommers: (Slegs van toepassing op kuddes wat lid is van SA Stamoek se Logix Kleinvee)

- **Om ontbrekende rekenaarnommers in BenguFarm SHEEP & GOATS in te trek**, gaan na Data Stuur/Trek In > Logix Direk > Trek Ontbrekende Rekenaarnommers In. 'n Opsie om die PEN (pending) diere se afdeling te opdateer is ook beskikbaar.
- **Om 'n verslag te skep van diere sonder rekenaarnommers**, gaan na Verslae > Administrasie > Diere sonder Rekenaarnommers.

27. Ouerskapbepalings en ander DNA dienste: (nie van toepassing op kommersiële kuddes nie)

- Ouerskappe moet bepaal word deur middel van DNA analises in onder andere die volgende gevalle indien jy die lammers wil registreer:
  - Indien meerram parings gedoen word. (Maak seker by jou telersgenootskap wat die vereistes is vir registrasie van lammers uit meerram parings);
  - Indien KI binne 17 dae na laaste KI datum opgevolg is deur natuurlike paring of 'n ander ram;
  - Alle lammers gebore uit embrio oorplasings.
- **Om 'n DNA diensaanvraagvorm te druk** wat saam met die betrokke diere se biologiese monsters na die DNA laboratorium gestuur moet word, gaan in BenguFarm SHEEP & GOATS na Data Stuur/Trek In > Stuur > DNA Profieleringdienste Vorms en kies die betrokke laboratorium wat jy gebruik. Gebruik die **Hulp** funksie indien nodig.
  Let wel:
  - Maak seker dat die rekenaarnommers van die diere wat DNA geanaliseer moet word in BenguFarm aangeteken is voordat die DNA diensaanvraagvorm geskep word.
  - Indien jy wil rekord hou van watter diere se DNA wanneer gestuur is vir ontleding, merk regs onderaan die skerm "Ja, hou rekord van onderstaande DNA monsters gestuur".
  - Om seker te maak die kliënt se besonderhede word volledig voltooi op die diensaanvraagvorm, maak seker alle tersaaklike velde (Eienaar, Plaasnaam, Maak Fakture uit Aan, BTW No en Posadres) is voltooi by Opstellings > Kuddes > Algemeen.
- **Om etikette te druk vir die merk van die koeverte waarin biologiese monsters** (bv. sterthare) **van diere geplaas word** vir instuur na na 'n biobank (bv. by SA Stamboek) of 'n DNA laboratorium, gaan na Data Stuur/Trek In > Stuur > DNA Profieleringdienste Vorms > Druk Biologiese Monster Etikette.
- **Om 'n verslag te skep van DNA monsters wat gestuur is vir ontleding**, gaan na Verslae > Administrasie > Log van DNA Monsters Gestuur. Indien 'n dier se DNA Nommer nie op die verslag verskyn nie, dui dit aan dat die betrokke dier se uitslae nog nie ontvang is nie en/of nog nie in BenguFarm ingetrek/aangeteken is nie.
- **Om DNA nommers en korrekte ouerskappe aan te teken** wanneer jy die DNA verslag ontvang het van die DNA laboratorium, gaan na Diere > Verander Diere (Tabel Uitleg). Gebruik die **Hulp** funksie indien nodig.
- **Om die DNA nommer van 'n dier op die hoofskerm op te kyk,** gaan op die Dier Uitleg na die Algemeen opkykskerm en rol af tot by DNA nommer of gaan op die Dier Uitleg na die Identifikasie afdeling.
- **Om ouerskappe te sertifiseer op grond van DNA ouerskap uitslae**, gaan na Diere > DNA Geverifieerde Ouerskappe. **Let wel:** Die DNA nommers *moet* ingevul wees voordat die sertifisering veld gekliek kan word. Jy moet ook die sertifiseringsverklaring aan die onderkant van die skerm kliek voordat die data gestoor kan word. Gesertifiseerde ouers sal met die DNA ikoon aangetoon word op die hoofskerm in die Stamboom opkykskerm asook in die My Verslae.
- Op die Voeg by en Verander Diere skerm [Diere > Voeg by en Verander Diere] word die ouers op dieselfde manier as gesertifiseer aangedui. As die ouers hier verander word, verval die sertifisering en moet die sertifisering vir die nuut gekose ouers weer op die sertifiseringskerm ingevoer word.
- **Om 'n verslag te skep wat aandui watter diere se ouers gesertifiseer is in BenguFarm**, gaan na Verslae > My Verslae > Dierdata. Kliek op Kies Diere (Kriteria) om die diere te kies. Kliek dan op Verslag Kolomme (Uitleg). Onder die Algemeem afdeling, kies Vader DNA Geverifieer en Moeder DNA Geverifieer. Kliek Besigtig Verslag om te sien hoe die verslag gaan lyk.
- **Wenk: Stoor die dier se DNA sertifikaat as 'n dokument** in BenguFarm – Sien paragraaf 68.
- **Om aan te teken dat 'n dier genomies ontleed is,** gaan na Ander Data > Prosedures.

28. Inentings, doserings, dip en aanvullings:

- **Om entstowwe, doseer-/dipmiddels en aanvullings voorraad aan te teken**, sien paragraaf 64.
- **Om 'n lys van diere in 'n spesifieke kamp te kry wat *nie* geënt is nie**, gaan na Verslae > Siektes, Voorkoming en Behandeling > Inentings, Doserings, Dip en Aanvullings. Kies aan die linkerkant die kritreria van die inentings wat gedoen is, bv. tussen twee datums. Aan die regterkant kies die betrokke kamp. Merk dan die opsie "Nie Ingeent, Dosering of Aanvulling Ontvang nie".
- **Om 'n lys te skep waarop inentings, doserings, dip en aanvullings aangeteken kan word,** gaan na Verslae > Siektes, Voorkoming en Behandeling > Inentings, Doserings, Dip, Aanvullings en Prosedures (aantekenlys). By Kies Items om te Druk, kies die inentings/doserings/dip/aanvullings wat jy wil aanteken en voeg dit met die pyltjie wat regs wys by tot die Items wat Gedruk sal Word. **Wenk**: Om die dosis (soos opgestel by Gesondheid > Entstowwe, Doseer-/Dipmiddels en Aanvullings Voorraad) te druk, merk die opsie Druk Ent/Doseermiddel Dosis.
- **Om inentings, doserings, dip en aanvullings aan te teken** (of verander/verwyder), gaan na Gesondheid > Inentings, Doserings, Dip en Aanvullings. Gebruik die **Hulp** funksie indien nodig.
- **Wenk:** Inligting soos **verstek dosis, ontrekkingsperiode en vervaldatum** van entstowwe, doseer-/dipmiddels en aanvullings kan aangeteken word op die voorraad register [Gesondheid > Entstowwe, Doseer-/Dipmiddels en Aanvullings Voorraad]. Wanneer Inentings, Doserings, Dip, Aanvullings aangeteken word, sal die koste per dier outomaties bereken word vanaf die Enstowwe, Doseermiddels en Aanvullings Voorraad, mits die besending nommer ingevul word. Indien 'n besendingnommer nie ingevul word nie, sal die laaste aankope se eenheidsprys (totale prys / # eenhede) gebruik word.
- **Om 'n verslag te skep van inentings, doserings, dip en aanvullings gedoen,** gaan na Verslae > Siektes, Voorkoming en Behandeling > Inentings, Doserings, Dip en Aanvullings. **Wenk:** Kliek Vertoon Werkblad om diere aan groepe (bv. geënt / nie geënt groepe) te koppel.
- **Om die inentingsdata, ens. van 'n dier op die hoofskerm op te kyk,** gaan op die Dier Uitleg na die Inentings, Doserings en Siekte Toetse opkykskerm. Om dit op die Kudde Uitleg te vertoon, gaan op die hoofskerm se Kudde Uitleg na Vertoon Opsies > kliek op die Stel My Kolomme om te Vertoon Op (ikoon heel bo).
- **Wenk**: Dit word aanbeveel om, waar nodig, die verstek lys van entstowwe, doseer-/dipmiddels en aanvullings uit te brei met die spesifieke middels wat jy gebruik. Dit kan gedoen word deur te gaan na Opstellings > Entstowwe, Doseer-/Dipmiddels en Aanvullings. Entstowwe, doseer-/dipmiddels en aanvullings in die verstek lys wat nie van toepassing is op jou kudde nie, kan afgeskakel word deur die regmerkies in die In Gebruik en Toestel (bv. APR500 / APR600) kolomme te verwyder.

29. Gewigte:

- **Om 'n lys te skep waarop diere se gewigte aangeteken kan word tydens weging**, gaan na Verslae > Gewigte, Mates, Prestasietoetsing & Teelwaardes > Weeglys (aantekenlys). **Wenke:**
  - **Indien ooie geweeg word tydens speen van hul lammers, merk by Druk Opsies beide Skep Kolom vir Moedergewig en Sorteer Moeders Apart opsies.** 'n Ekstra kolom waar die ooie in numeriese volgorde gesorteer is sal bygevoeg word op die weeglys. Deur hierdie kolom te gebruik, kan die ooie maklik en vinnig op die weeglys gevind word. (Indien die ooinommers nie apart gesorteer is nie, is dit moeilik om 'n ooi se nommer op die weeglys te kry, want 'n ooi en haar lam(mers) kom nie noodwendig saam in die drukgang nie). Jy kan dus op die weeglys sien wie is 'n lam se moeder, maar jy vul die ooie se gewigte in waar die ooie gesorteer is, m.a.w. in die **Ooi** IDno veld. 'n Betrokke lam se ma se gewig gaan dus nie in dieselfde lyn staan as die lam nie. Wanneer die gewigte vanaf die weeglys in BenguFarm ingelees word, teken eers al die lamgewigte aan. Kliek dan op die kolomopskrif "Moeder". Die rekords op die skerm sal nou in dieselfde volgorde gesorteeer wees as in die Ooi IDno veld op die weeglys. Die ooigewigte kan nou vining en maklik in volgorde ingelees word.
  - Om die **huidige gewig te vergelyk met die vorige gewig**, kies Laaste Gewig en Laaste Weegdatum by Sluit Kolomme In.
- BenguFarm maak voorsiening vir die intrek van gewigte van enige elektroniese skaal wat die funksie het om die aangetekende gewigte en diere se ID-nommers op die skaal te kan stoor en 'n elektroniese lêer van die gewigte en diere-ID-nommers te kan skep. Raadpleeg asseblief jou skaalvervaardiger of agent indien jy nie seker is of jou spesifieke skaalmodel hierdie kenmerke het nie.
- **Om gewigte vanaf 'n skaal in te trek** in BenguFarm SHEEP & GOATS, moet jy by die skaal 'n lêer (in csv formaat) skep met die betrokke diere se nommers en gewigte. Om hierdie gewigte in te trek, gaan na Data Stuur/Trek In > Trek In > Gewigte van Skaal. Gebruik die **Hulp** funksie indien nodig. **Wenk:** Om die verstek skaal lêer formaat te kies vir jou spesifieke skaal, gaan na Opstellings > Kuddes > Ander > Verstek Elektroniese Skaal Lêer Formaat.

- Sekere skale maak voorsiening daarvoor om dierdata (bv. nommer, geboortedatum en geslag) te kan intrek in die skaalsagteware. **Om so 'n lêer met dierdata in BenguFarm te skep vir intrek in die skaalsagteware**, gaan na Data Stuur/Trek In > Stuur > Dierdata na Skaal.
- **Om data in te trek of data te stuur na 'n Tru-Test XR5000 skaal**, gaan na Data Stuur/Trek In > Tru-Test XR5000 Integrasie. Gebruik die **Hulp** funksie vir stap-vir-stap instruksies. Sien ook instruksies in paragraaf 10. **Let wel:** Die XR5000 se drywers en sagteware moet vooraf op die rekenaar geïnstalleer wees.
- **Twee tipes gewigte** kan in BenguFarm SHEEP & GOATS aangeteken word:

Gewigte vir prestasietoetsing:

- Sekere gewigte (voorspeen, speen, naspeen en volwasse gewigte) kan in BenguFarm verwerk word om aangepaste gewigte, GDOs (Gemiddelde groei per Dag van Ouderdom) en prestasie-indekse te verkry. Hierdie prestasie-indeks berekenings kan gebruik word vir seleksie doeleindes, aangesien dit gekorrigeer is vir die ouderdom van die dier, die ouderdom van die moeder, ens. – sien Bylaag D. **LET WEL: Die verwerking van gewigte vir prestasie-indekse is van toepassing op beide stoet- en kommersiële kuddes.** Die berekenings in BenguFarm is dieselfde as dié wat deur SA Stamboek op Logix gedoen word. Die BenguFarm-berekende data word afsonderlik gestoor van die Logix-berekende data wat, vir stoetkuddes, ingetrek kan word. Wanneer vertoon word op die hoofskerm se Kudde Uitleg en in verslae, word voorkeur gegee aan Logix-berekende indekse en word dit in vet ("bold") vertoon. BenguFarm berekende indekse word gewoon vertoon.
- **Diere moet aan die volgende vereistes voldoen** om in dieselfde prestasietoets ingesluit te word:
  - Die diere moet aan dieselfde lamseisoen groep gekoppel wees.
  - Die ouderdomsverskil tussen die oudste en jongste dier mag nie meer as 60 dae wees nie.
  - Alle diere se ouderdom op weegdatum moet binne die grense wees vir die betrokke toetstipe:
    - Voorspeen (W1): 20 - 80 dae
    - Speen (W2): 30 - 150 dae
    - Naspeen (W3): 151 - 380 dae
    - Volwasse (W4): 320 - 580 dae
  - Die diere moet op weegdatum nog aktief in die betrokke kudde (op BenguFarm en Logix, waar van toepassing) wees, met ander woorde nie gekanselleer of oorgedra nie.
- Wanneer lammers se geboortedata op die Lammingskerm aangeteken word en die Lamming skerm toegemaak word, verskyn 'n "Herbreken Outomatiese Dagboekinskrywings" skermpie. Indien "Bereken" gekliek word, sal BenguFarm die **datums bereken wanneer die betrokke lamseisoen se lammers geweeg moet word vir die onderskeie prestasietoetsgewigte.** Wanneer die betrokke lamseisoen se lammers geweeg moet word vir 'n sekere prestasietoetsgewig (bv. Speengewig), sal 'n herinneraar in die dagboek vertoon [Ander Data > Dagboek en Bestuurskalender].
- Indien dit vir een of ander rede nie gedoen is nie, kan prestasietoets weegdatums vir 'n betrokke lamseisoen se lammers bereken word deur te gaan na Prestasietoetsing > **Bereken Geldige Weeg-/Toetsdatums**. Gebruik die **Hulp** funksie indien nodig.
- **Om gewigte vir prestasietoets doeleindes aan te teken** (of verander/verwyder) **of in te trek en te verwerk**, gaan na Prestasietoetsing > Gewigte vir Prestasietoetsing. Gewigte wat nie gekoppel is aan 'n toets nie (algemene gewigte) wat reeds op BenguFarm is (bv. ingetrek vanaf die skaal), word outomaties in die toets vertoon mits die weegdatum ooreenstem. **Bouvorm punte** kan ook op hierdie skerm opgeneem en gestuur word. Gebruik die **Hulp** funksie indien nodig. **Let wel**:
  - Die **Grootmaakstatus** (GS) word outomaties bereken volgens die aantal lammers met speengewigte wanneer die data gestoor word. Hierdie verstek grootmaakstatus kan egter, waar nodig, per hand verander word. Om dit te doen, merk die Vaste GS kolom en verander dan die GS soos nodig. Die ander diere wat nie Vaste GS gemerk is nie, sal steeds, wanneer die data gestoor word, bereken word volgens die aantal lammers met speengewigte.
  - Indien die diere se gewigte reeds ingetrek of per hand opgeneem is in BenguFarm, sal die gewigte outomaties op die skerm gelaai word, mits die weegdatum ooreenstem met die weegdatum soos aan die bokant van die skerm gekies. Indien dit nie outomaties op die skerm gelaai word nie, kliek Trek Bestaande Gewigte In. Op die skerm wat oopmaak, kies die weegdatum en kliek Trek In.
- **Om 'n verslag te skep van diere se prestasietoetsresultate** (gekorrigeerde gewigte, indekse, ens.), gaan na Verslae > Gewigte, Mates, Prestasietoetsing & Teelwaardes > Prestasietoetsresultate. Sien Bylaag D vir die interpretasie en gebruik van verwerkte prestasietoetsdata. **Let wel:** Indien die amptelike prestasietoetsdata reeds ingetrek is (sien paragraaf 31), sal die amptelike data op die verslag vertoon word in vet druk.
- **Om die gewigte van 'n dier op die hoofskerm op te kyk,** gaan op die Dier Uitleg na die Gewigte opkykskerm of op die Kudde Uitleg na die Gewigte afdeling.
- **Om die prestasietoetsresultate van 'n dier op die hoofskerm op te kyk,** gaan op die Dier Uitleg na die Prestasietoetsresultate opkykskerm of op die Kudde Uitleg na die Gewig Indekse afdeling.

Let wel: Vetgedrukte prestasie-indekse op die hoofskerm > Kudde Uitleg asook op sekere verslae, bv. die Inspeksielys en Veilingskatalogus, is indekse wat vanaf Logix ingetrek is. Indekse wat nie vetgedruk is nie, is in BenguFarm bereken, met ander woorde die Logix-berekende indekse is nie beskikbaar nie of dit is nog nie ingetrek in BenguFarm nie.

- **Wenke:**
  - Vir 'n artikel met riglyne oor bestuur- en prestasietoetsprakryke vir akkurate teelwaardes, kontak Mnr. Leslie Bergh by leslie@benguelasoft.co.za of 082 801 2026.
  - Sien Bylaag D vir die verskillende **reproduksie- en prestasiedata verwerkings** in BenguFarm SHEEP & GOATS.

Algemene- en voerkraal gewigte:

- **Om <u>algemene</u> gewigte** (byvoorbeeld maandelikse gewigte) wat nie noodwendig vir prestasietoetsdoeleindes gebruik gaan word nie aan te teken (of verander/verwyder), gaan na Prestasietoetsing > Gewigte, Eienskappe en Puntings nie aan 'n Toets gekoppel nie. Gebruik die **Hulp** funksie indien nodig. **Let wel:** Gewigte- en wol prestasiedata word uitsluitlik volgens lamseisoen ingevoer.
- **Om *alle* data waarvan in 'n <u>voerkraal</u> rekord gehou word op een skerm aan te teken** (of verander/verwyder)**,** gaan na Toevoegings > Voerkraal Bestuurder. Gebruik die **Hulp** funksie vir stap-vir-stap instruksies.
- **Om die gewigte van 'n dier op die hoofskerm op te kyk,** gaan op die Dier Uitleg na die Gewigte opkykskerm of op die Kudde Uitleg na die Gewigte afdeling.
- **Om 'n verslag te skep van diere se gewigte en toenames**, kliek op Gewigte en Toenames links onderaan die Gewigte en Eienskappe nie aan 'n Toets gekoppel nie skerm OF gaan na Verslae > Gewigte, Mates, Prestasietoetsing & Teelwaardes > Gewigte en Toenames. **Wenke**:
  - Indien die opsie Druk slegs Eerste en Laaste Gewigte in Tydperk gekies word, is 'n opsie Vertoon Werksblad beskikbaar wat gebruik kan word om diere aan 'n groep te koppel, bv. diere wat swaar genoeg is vir bemarking.
  - Kliek Vertoon Werkblad om diere aan groepe (bv. gewiggroepe) te koppel.

30. Wol- of sybokhaar data, bouvorm- en wolpunte:

- **Om 'n lys te skep waarop diere se liggaamsgewigte en vaggewigte aangeteken kan word tydens skeer**, gaan na Verslae > Gewigte, Mates, Prestasietoetsing & Teelwaardes > Vesel Veldkaart (aantekenlys).
- **Om wol- of sybokhaardata aan te teken** (of verander/verwyder) **en te verwerk vir prestasietoets doeleindes** en/of na Stamboek of die LNR te stuur vir amptelike verwerking vir prestasietoets doeleindes, gaan na Prestasietoetsing > Woldata vir Prestasietoetsing. Gebruik die **Hulp** funksie indien nodig.
- **Let wel:**
  - Gewigte- en wol prestasiedata word uitsluitlik volgens lamseisoen ingevoer.
  - Maak seker die korrekte skeernommer (gewoonlik is dit 2de skeer) word gekies.
  - Die vaggewigte, liggaamsgewigte en, waar van toepassing, lineêre punte behoort op dieselfde datum geneem te word. Dit is egter nie altyd moontlik om alles op dieselfde dag te doen nie. Indien die diere se liggamsgewigte en, indien van toepassing, liniêre punte wat geneem is tydens skeer reeds ingetrek of per hand opgeneem is in BenguFarm, sal die gewigte en liniêre punte outomaties op die skerm gelaai word, mits die weeg/punting datum ooreenstem met die Huidige Skeerdatum soos aan die bokant van die skerm gekies. Indien dit nie outomaties op die skerm gelaai word nie, kliek Koppel Bestaande Data. Op die skerm wat oopmaak, kies die parameters hoe vir bestaande data gesoek moet word asook na watter datum die bestaande data verander moet word. Die verstekopsie is om bestaande data (gewigte en liniêre puntings) se datums na die bestaande skeerdatum te verander.
- **Bouvorm punte** (vir vleisskape) wat jy wil instuur vir prestasietoetsdoeleindes, kan aangeteken word by Prestasietoetsing > Gewigte vir Prestasietoetsing.
- **Bouvorm- en/of wolpunte** (vir wolskape) asook **kondisiepunte** (slegs beskikbaar indien die ras as Merinos opgestel is) wat jy wil instuur vir prestasietoetsdoeleindes, kan aangeteken word by Prestasietoetsing > Woldata vir Prestasietoetsing. Bouvorm-, wol- en kondisiepunte wat jy *nie* wil instuur vir prestasietoetsdoeleindes *nie*, kan aangeteken word by Prestasietoetsing > Gewigte en Eienskappe nie aan 'n Toets gekoppel nie > Eienskappe. Gebruik die **Hulp** funksie indien nodig.
- **Om die woldata van 'n dier op die hoofskerm op te kyk,** gaan op die Dier Uitleg na die Woltoets opkykskerm of op die Kudde Uitleg na die Wol afdeling.
- **Om 'n verslag te skep van diere se gewigte en toenames**, gaan na Verslae > Gewigte, Mates, Prestasietoetsing & Teelwaardes > Gewigte en Toenames.

31. Stuur wol/sybokhaar data na Woltoetsburo: (indien van toepassing)

- **Om 'n lys met diere se ID nommers, liggaamsgewigte en vaggewigte te skep** om saam met die wol/bokhaar monsters na die Woltoetsburo te stuur vir ontleding, gaan na Data Stuur/Trek In > Stuur > Vagtoets Kontrolelys. **Let wel**: Slegs die laaste aangetekende vag- en liggaamsgewigte sal ingesluit word in die lys.

32. Stuur prestasietoetsdata (gewigte en/of wol/sybokhaardata): (Slegs van toepassing op kuddes wat lid is van SA Stamoek se Logix Kleinvee)

- Nadat die prestasietoetsgewigte en/of -veseldata aangeteken/opgeneem is in BenguFarm SHEEP & GOATS [Prestasietoetsing > Gewigte vir Prestasietoetsing en/of Woldata vir Prestasietoetsing], moet die hierdie data na Stamboek gestuur word om die diere se prestasietoetsdata op te neem in die Logix databasis.
- **Let wel:**
  - **Merino telers** moet eers die betrokke diere se *speendata* direk vir SA Stamboek stuur om op te neem op Logix. Die wolmomsters moet dan saam met Vagtoets Kontrolelys (wat o.a. die vag- en liggaamgewigte data bevat) na die Woltoetsburo gestuur word (sien paragraaf 31 hierbo). Die Woltoetsburo sal, nadat die ontledings gedoen is, die resultate saam met die vag- en liggaamgewigte data vir SA Stamboek stuur.
  - **Vleismerino en Angora telers** moet gewigte en wol/sybokhaar data na die betrokke telersgenootskap stuur, nie na Stamboek nie.
- **Om gewigte in elektroniese (csv) formaat te stuur na Stamboek** of die betrokke telersgenootskap (of dit te druk indien jy dit nie elektronies kan stuur nie), gaan na Prestasietoetsing > Gewigte vir Prestasietoetsing. Kies die betrokke lamseisoen en gewig tipe en kliek op Voeg Almal in Lamseisoen By. **Alternatiewelik** gaan na Data Stuur/Trek In > Stuur > Stamboek/LNR > Gewigte. Kies die betrokke Gewigtipe en Lamseisoen of spesifieke diere. Gebruik die **Hulp** funksie indien nodig.
- **Om bouvormpunte wat aangeteken is saam met *gewigte* (indien van toepassing) te stuur**, kliek aan die onderkant van die Gewigte vir Prestasietoetsing skerm op "Skep Liniêere Punte Lêer" en stuur die lêer stuur aan die betrokke instansie.
- **Om wol- of sybokhaardata (insluitende bouvorm-, wol- en/of kondisiepunte waar van toepassing) in elektroniese (csv) formaat te stuur na Stamboek**, gaan na Prestasietoetsing > Woldata vir Prestasietoetsing. Kies die betrokke lamseisoen en skeernommer en kliek op Voeg Almal in Lamseisoen. **Alternatiewelik** gaan na Data Stuur/Trek In > Stuur > Stamboek/LNR > Woldata. Die maklikste is om die skeerdatum(s) in te vul waarvoor woldata gestuur moet word. **Let op dat ramme en ooie se woldata nie in een lêer gestuur kan word nie. Waar beide ramme en ooie diere se wolmates geneem is, skep aparte lêers vir die ramme en die ooie se woldata.** In plaas van skeerdatums, kan indivudele diere ook gekies word. Gebruik die **Hulp** funksie indien nodig. **Let wel:** Om bouvorm-, wol- en/of kondisiepunte in te kan instuur vir Prestasietoetsdoeleindes moet dit aangeteken wees by Prestasietoetsing > Woldata vir Prestasietoetsing.
- Kontroleer of daar enige **foute** is – sien die kolomme aan die linkerkant van die skerm. Om die beskrywing van 'n fout te vertoon, beweeg die rekenaar se wyser oor die kolomopskrif. BenguFarm SHEEP & GOATS sal jou NIE toelaat om prestasietoetsdata te stuur indien daar foute en/of onbrekende data is nie.
- Indien jy seker is dat alle data korrek en volledig is, kliek op **Skep en Stuur Elektroniese Lêer van Data aan Diensverskaffer / Skep Elektroniese Lêer** (ikoon met rooi en blou pyltjies onderaan die skerm) om 'n elektroniese lêer van die gekose prestasietoets te skep en te stuur. Die e-pos sal dan gestuur word wanneer jy weer e-posse aflaai met jou e-pos program. Indien die Gebruik Logix Direk Lêer Oplaai Funksionaliteit (sien Opstellings > Kuddes > Diensverskaffers) of die Gebruik SMTP Direkte E-pos opsie (sien Opstellings > Kuddes > E-pos) gekies is, sal die elektroniese lêer direk (m.a.w. nie d.m.v. jou e-pos program nie) gestuur word na Logix of die betrokke telersgenootskap. Indien nie, sal BenguFarm SHEEP & GOATS die elektroniese lêer outomaties aan 'n e-pos boodskap heg en in jou verstek e-pos program (bv. Outlook) se "Outbox" plaas. Die e-pos sal dan gestuur word wanneer jy aan-lyn is.
- Indien BenguFarm SHEEP & GOATS vir een of ander rede *nie* die elektroniese lêer outomaties kan stuur nie, sal 'n boodskap verskyn om jou hiervan te waarsku. Let op waar jy die lêer stoor wat aan die e-pos geheg moet word (bv. C:\BenguFarm\Sheep & Goats\Exports\Kudde of C:\Program Files\BenguelaSoft\ BenguFarm \Electronic\Send). Volg die instuksies op die boodskap skerm vir hulp om self 'n nuwe e-pos boodskap met jou e-pos program (waarskynlik Outlook) te skep, die betrokke lêer aan die e-pos te heg en dit te stuur na edata@studbook.co.za (Stamboek) of die betrokke telersgenootskap, afhangende wie jou diensverskaffer is. **Nota:** Onthou waar jy die lêer gestoor het

om aan te heg aan die e-pos. [Vir hulp om probleme met die versending van data op te los, kontak jou BenguFarm agent].

- Indien die data na SA Stamboek gestuur is, sal Logix, sodra die data ontvang is, outomaties 'n e-pos boodskap na jou terug as bevestiging van ontvangs. Indien jy nie so 'n e-pos ontvang nie, kontak asseblief SA Stamboek by telefoon nommer 051 410 0900 of stuur 'n e-pos na **help@logix.co.za**.
- Indien jy nie fasiliteite het om die data elektronies te kan stuur nie, kan jy dit druk en faks of per gewone pos stuur. Om prestasietoetsdata te druk, kliek op Vertoon Drukstuk > Druk.
- **Om te kontroleer watter prestasietoetsdata reeds gestuur is**, gaan na Verslae > Administrasie > Log van Lêers en Verslae Gestuur.

33. Intrek van amptelike prestasietoetsdata (reproduksiewaardes, gewig- en/of wol- of sybokhaar resultate): (Slegs van toepassing op kuddes wat lid is van SA Stamoek se Logix Kleinvee)

- Sodra die betrokke gewig- en/of wol- of sybokhaar prestasietoetsdata opgeneem en verwerk is op Logix, stuur Logix weer outomaties 'n e-pos boodskap na jou as bevestiging van opname/verwerking.
- Aangeheg aan hierdie e-pos boodskap is 'n elektroniese lêer(s) (OPI, GRO en SHPWOOL) wat jy benodig om die amptelike prestasietoetsresultate in te trek in BenguFarm SHEEP & GOATS.
- **Nota:** Indien jy om een of ander rede nie die e-pos ontvang het nie, kan jy die betrokke elektroniese lêer bekom deur na die Logix webwerf (**www.logix.org.za**) te gaan en aan die linkerkant van die skerm te kliek op Boodskappe. Die elektroniese lêers wat na jou gestuur is, word daar gestoor volgens die datum van opname/verwerking. Andersins kan jy in Logix gaan na Verslae > Produksie > Kleinvee > Uitset per Verwysingsnommer.
- **Om amptelike prestasietoetsdata in te trek** in BenguFarm-SHEEP & GOATS, is daar twee opsies:
  - **Opsie 1 – Logix Direk (aanbevole opsie):** ,
    - Gaan in BenguFarm SHEEP & GOATS na Data Stuur/Trek In > Logix Direk > Trek Reproduksie (OPI), Gewig (GRO) en Wolresultate In.
  - **Opsie 2:**
    - Stoor die betrokke elektroniese lêer(s) op 'n gepaste plek op jou rekenaar (bv. C:\BenguFarm\Sheep & Goats\Imports\Kudde). Dit kan in Outlook gedoen word deur te kliek op File > Save Attachment of andersins deur regs te kliek op die lêer en Save Target As te kies. Let op waar jy die lêer stoor. [**Let wel**: Moet NIE hierdie lêer in Excel oopmaak en stoor in xls of csv formaat NIE, aangesien dit sal veroorsaak dat jy dit nie sal kan intrek in BenguFarm SHEEP & GOATS nie en/of dat die datums foutief ingetrek word].
    - **Om die amptelike reproduksiewaardes** (byvoorbeeld ooiproduktiwiteitindeks) **in te trek**, gaan in BenguFarm SHEEP & GOATS na Data Stuur/Trek In > Trek In > Stamboek/LNR > Dier Reproduksiewaardes. Soek die betrokke elektroniese lêer (OPI) en kliek op Trek In.
    - **Om die amptelike gewigresultate in te trek**, gaan in BenguFarm SHEEP & GOATS na Data Stuur/Trek In > Trek In > Stamboek/LNR > Amptelike Gewigresultate. Soek die betrokke elektroniese lêer (GRO) en kliek op Trek In.
    - **Om die amptelike wol- of sybokhaarresultate in te trek**, gaan in BenguFarm SHEEP & GOATS na Data Stuur/Trek In > Trek In > Stamboek/LNR > Amptelike Wolresultate. Soek die betrokke elektroniese lêer (SHPWOOL) en kliek op Trek In.
- **Let wel**: Die gewigprestasietoetsindekse wat jy in BenguFarm SHEEP & GOATS verwerk het, word NIE oorskryf nie - dit word apart gestoor van die amptelike indekse. By Opstellings > Kuddes > Ander kan jy stel of jy beide die amptelike en nie-amptelike prestasietoetsdata wil sien op die hoofskerm se Dier Uitleg > Prestasietoetsdata vertoon skerm. Kies (merk) dit, indien nie reeds gedoen nie. Op die hoofskerm se Kudde Uitleg > Gewig Indekse word BenguFarm verwerkte indekse in gewone en amptelike indekse in vet ("bold") vertoon. By wolprestasie word verwerkings nie in BenguFarm SHEEP & GOATS gedoen nie en word slegs die amptelike resultate (gekorrigeerde mates en indekse) gestoor.
- **Wenk: Om 'n verslag te skep van diere sonder amptelike prestasietoetsresultate**, gaan na Verslae > Administrasie > Diere sonder Amptelike Prestasietoetsresultate.

34. Intrek van wol- of sybokhaar toetsresultate ontvang vanaf Woltoetsburo (WTB), OVK of BKB: (indien van toepassing)

- **Om wol toetsresultate ontvang vanaf die WTB in te trek**, gaan in BenguFarm SHEEP & GOATS na Data Stuur/Trek In > Trek In > WTB Wolresultate. Voltooi die korrekte Skeernommer, Vorige Skeerdatum en Huidige Skeerdatum. Soek die betrokke elektroniese lêer waar dit gestoor is en kliek op Trek In.
- **Om wol- of sybokhaarresultate ontvang vanaf OVK in te trek**, gaan in BenguFarm SHEEP & GOATS na Data Stuur/Trek In > Trek In > OVK Wolresultate. Voltooi die korrekte Skeernommer,

Vorige Skeerdatum en Huidige Skeerdatum. Soek die betrokke elektroniese lêer waar dit gestoor is en kliek op Trek In.

- **Om wol toetsresultate ontvang vanaf BKB in te trek**, moet die BKB wol toetsresultate Ecel lêer eers gestoor word in 'n CSV (comma separated values) format van binne Excel. Om hierdie csv format lêer in te trek in BenguFarm SHEEP & GOATS, gaan na Data Stuur/Trek In > Trek In > BKB Wolresultate. Voltooi die korrekte Skeernommer, Vorige Skeerdatum en Huidige Skeerdatum. Soek die betrokke csv lêer waar dit gestoor is en kliek op Trek In.

35. Intrek van teelwaardes (met kudde- en rasgemiddeldes): (Slegs van toepassing op stoetkuddes wat lid is van SA Stamboek se Logix Kleinvee)

- Indien jy lid is van Stamboek Produksie-aantekening, moet jy verseker dat jou BenguFarm SHEEP & GOATS databasis opgedateer word met jou diere se nuutste teelwaardes elke keer wanneer 'n nuwe BLUP ontleding vir jou betrokke ras gedoen is. Om te kyk watter **ontledingsdatum** se teelwaardes jy in BenguFarm het, kies een van jou ooie en kyk op die Dier Uitleg van die hoofskerm bo-aan die Teelwaardes opkykskerm by Datum.
- **Wenk**: By Opstellings > Kuddes > Herinneraars > Herinner om Nuutste Teelwaardes af te Laai, kan gestel word dat BenguFarm jou met sekere tussenposes herinner om nuwe teelwaardes in te trek.
- **Om jou diere se nuutste teelwaardes asook jou kudde- en die ras se nuwe gemiddelde teelwaardes in BenguFarm SHEEP & GOATS in te trek**, is daar twee opsies:
    - **Opsie 1 – Logix Direk (aanbevole opsie):**
        - Gaan in BenguFarm SHEEP & GOATS na Data Stuur/Trek In > Logix Direk > Trek Vleis Teelwaardes In of Trek Wol Teelwaardes In, soos van toepassing. BenguFarm sal jou nou inlog op Logix, die nuutste teelwaardes vir die diere in die betrokke kudde soek, 'n lêer skep en dit in BenguFarm SHEEP & GOATS intrek sonder dat enige verdere aksie nodig is. Die nuutste teelwaardes (ingesluit die kudde- en rasgemiddeldes) en teelwaarde indekse word ingetrek.
        - Indien jy 'n "time-out" boodskap van Logix kry, volg die instruksies op die skerm of Opsie 2 hieronder om die nuutste teelwaardes af te laai en in te trek.
    - **Opsie 2:**
        - Gaan in Logix na Teelwaardes > Plaassagteware Vleis vir vleisrasse of Plaassagteware Wol vir wolrasse.
        - U het nou die keuse om die data af te laai via een van twee formate, naamlik 'n csv of zip formaat lêer. Die zip formaat lêer is kleiner en sal dus vinniger aflaai. Kliek regs op die lêerformaat van jou keuse en kies Save Target As. Beide die csv en zip formate kan direk ingetrek word met nuwe opgradering.
        - Stoor die betrokke elektroniese lêer (EBVSMEAT… of EBVSWOOL…**..**) op 'n gepaste plek op jou rekenaar (bv. C:\BenguFarm\Sheep & Goats\Imports\Kudde). Dit kan gedoen word deur regs te kliek op die lêer en Save Target As te kies. Let asseblief op waar jy die lêer stoor.
        - Gaan in BenguFarm SHEEP & GOATS na Data Stuur/Trek In > Trek In > Stamboek/LNR > Teelwaardes, soek die betrokke elektroniese lêer (EBVSMEAT… of EBVSWOOL_**...**), kies die kudde en kliek op Trek In. Gebruik die **Hulp** funksie indien nodig. BenguFarm SHEEP & GOATS sal self identifiseer of dit 'n vleis of wolteelwaarde lêer is en dit dienooreenkomstig korrek intrek. Die nuutste teelwaardes, kudde- en rasgemiddeldes en teelwaarde indekse word ingetrek.
- **Om 'n verslag van teelwaardes te skep**, gaan na Verslae > Gewigte, Mates, Prestasietoetsing & Teelwaardes > Teelwaardes.
- **Om 'n stamboom verslag (met teelwaardes) te skep**, gaan na Verslae > Dier, Stamboom en Nageslag > Stamboom.
- **Om die teelwaardes van 'n dier op die hoofskerm op te kyk,** gaan op die Dier Uitleg na die Teelwaardes- of die Teelwaardes Grafiek opkykskerm of op die Kudde Uitleg na die Teelwaardes afdeling.

36. Seleksie en Keuring/inspeksie:

Seleksie:

- **Om 'n verslag te skep van diere se prestasietoetsresultate** (gekorrigeerde gewigte, indekse, ens.), gaan na Verslae > Gewigte, Mates, Prestasietoetsing & Teelwaardes > Prestasietoetsresultate.
- **Om 'n verslag te skep van ooie wat swak presteer ten opsigte van self-gekose reproduksie en -dragtigheid minimum standaarde**, gaan na Verslae > Inspeksie en Seleksie > Reproduksie en Dragtigheid Seleksie. Waardes wat nie voldoen aan die minimum kriteria nie, word in die verslag in vet gedruk en omraam.

- **Om 'n verslag te skep van ooie wat swak presteer ten opsigte van self-gekose reproduksie-, produksie- en teelwaardes minimum standaarde**, gaan na Verslae > Inspeksie en Seleksie > Teelkudde Seleksie. Waardes wat nie voldoen aan die minimum kriteria nie, word in die verslag in vet gedruk en omraam. Sien Bylaag D vir die interpretasie en gebruik van berekende waardes in BenguFarm. Let op dat teelwaardes slegs beskikbaar is vir geregistreerde diere.
- **Om 'n verslag te skep om ooie se produktiwiteit te vergelyk op grond van netto inkomste**, gaan na Verslae > Inspeksie en Seleksie > Ooi Produktiwiteit Seleksie. Die netto inkomste indeks wat in die verslag bereken word neem vrugbaarheid, fekunditeit, mortaliteite, totale speengewig van haar lammers asook (waar van toepassing) vaggewigte van die betrokke ooi in ag. **Let wel:** Ooie word binne groepe van aantal lammings vergelyk.
- **Om 'n nageslagopsomming van 'n ooi of ram te skep**, gaan na Verslae > Dier, Stamboom en Nageslag > Nageslagopsomming. [Tans nog nie beskikbaar nie].
- **Om sekere data van diere te verlig** "highlight" (bv. ooie met 'n gemiddelde interlamperiode van meer as 400 dae) **op die hoofskerm se Kudde Uitleg** asook om rangwaardes op te stel vir die gekose kriteria (die totale rangwaarde sal vertoon word onder die Algemeen afdeling in die Rang kolom), kliek op Vertoon Opsies onderaan die hoofskerm se Kudde Uitleg en kliek dan bo-aan die Vertoon Opsies skerm op die Stel Kuddeuitleg Verligting Op knoppie (knoppie met klein blokkies met verskillende kleure). Gebruik die **Hulp** funksie indien nodig. Sien paragraaf 5 vir hoe om 'n verslag te skep met gekose kolomme van die hoofskerm se Kudde Uitleg.

Inspeksie/keuring: (nie van toepassing op kommersiële kuddes nie)

- **Om 'n lys van diere wat geïnspekteer/gekeur gaan word te skep** waarop die keuringsdata aangeteken kan word, gaan na Verslae > Inspeksie & Seleksie en kies die betrokke keuringsverslag(e) wat van toepassing is (Vleis Teelwaardes, Vleis Indekse, Wolrasse, Döhne Merino). Alle toepaslike amptelike prestasietoetsindekse, teelwaardes, ensovoorts wat op rekord is op BenguFarm SHEEP & GOATS, sal op die betrokke keuringsverslag gedruk word vir gebruik deur die keurder. **Let wel:** Vetgedrukte prestasie-indekse is indekse wat vanaf Logix ingetrek is. Indekse wat nie vetgedruk is nie, is in BenguFarm bereken.
- **Let wel:**
    - **Vleismerino, Döhne Merino en Angora telers** moet die inspeksiedata na die betrokke telersgenootskap stuur, nie na Stamboek nie.
    - **Döhne Merino telers:** Om die keuringsuitslae na die telersgenootskap te stuur, gaan na Data Stuur/Trek In > Stuur > Keuringsverslag: Döhne Merino. **Let wel**: die punte wat in hierdie verslag vertoon word, is daardie wat by skeer 1 aangeteken is. Waar geen skeer 1 rekord vir 'n dier beskikbaar is nie (m.a.w geen vaggewig EN geen liggaamsgewig EN geen graad), sal die inligting van skeer 2 in die verslag gegee word.
- **Om inspeksiedata in BenguFarm SHEEP & GOATS aan te teken** (of verander/verwyder)**,** gaan na Ander Data > Inspeksies. Gebruik die **Hulp** funksie indien nodig.
- **Om afgekeurde diere te skuif na 'n ander (bv. kommersiële) kudde**, sien paragraaf 39.
- **Om die inspeksiedata van 'n dier op die hoofskerm op te kyk,** gaan op die Dier Uitleg na die Algemeen opkykskerm en rol af tot by die inspeksiedata velde of gaan op die Kudde Uitleg na die Keuring afdeling of gaan op die Kudde Uitleg na die Inspeksie afdeling.
- **Om 'n verslag te skep van diere wat gekeur is,** gaan op die hoofskerm se Kudde Uitleg na die Keuring afdeling, kies die betrokke diere wat gekeur (of goedgekeur) is en kliek Vertoon in My Verslae. Kliek Verslag Kolomme (Uitleg), kliek langs die Algemeen afdeling op die "+", gaan die Inspeksie subafdeling en kies die betrokke velde wat jy wil insluit in die verslag.

37. Verkope, vrektes en uitskotte:

- **Om 'n verslag te skep met die belangrikste inligting van 'n dier(e) op een verslag**, gaan na Verslae > Dier, Stamboom en Nageslag > Dieropsomming. Hierdie verslag kan gebruik word vir om na voornemende kopers te stuur vir bemarkingsdoeleindes.
- **Om 'n veilingskatologus te skep** (wat ook gebruik kan word vir uit-die-hand verkope), gaan Verslae > Aankope, Veilings, Verkope, Vrektes en Uitskotte > Veilingskatalogus.
- **Om 'n Veeverwydering Sertifikaat te druk**, gaan na Verslae > Aankope, Veilings, Verkope, Vrektes en Uitskotte > Veeverwydering Sertifikaat.
- Wanneer diere verkoop word, vrek, gesteel is of vir ander redes uit die kudde is, moet dit in BenguFarm SHEEP & GOATS aangeteken word om sodoende jou kuddelys op datum te hou. **Let wel**: Moet NIE diere wat die kudde verlaat het (onaktiewe diere) se dierrekords verwyder uit BenguFarm-SHEEP & GOATS nie, aangesien hulle op een of ander manier verbind mag wees aan ander diere in die databasis. Indien 'n dier verwyder word is die verwante dier(e) se stamboom of nageslag nie meer volledig nie.

- **Om 'n lys te skep waarop diere se gewigte aangeteken kan word tydens verkoop**, gaan na Verslae > Gewigte, Mates, Prestasietoetsing & Teelwaardes > Weeglys (aantekenlys).
- **Om 'n lys te skep waarop diere se verkoop-/dooddata aangeteken kan word,** gaan na Verslae > Dierlyste en Getalle > Kuddelys. Heel regs is kolomme om die datum en rede waarom diere uit die kudde is op aan te teken.
- **Om die verkoopinligting** (aan wie verkoop, verkoopdatum, rede vir verkoop, gewig, prys, ensovoorts) **van verkoopde diere of diere wat vir ander redes** (byvoobeeld gevrek, gesteel, ensovoorts) **uit die kudde is aan te teken** (of verander/verwyder), gaan na Ander Data > Verkope, Vrektes en Uitskotte. Gebruik die **Hulp** funksie indien nodig.
- **Let wel:**
  - Wanneer diere die kudde verlaat het (verkoop, dood, gesteel), word hulle NIE outomaties uit die kamp en/of groep(e) uitgehaal nie. Indien jy wel die diere uit die kamp en/of groep(e) wil haal waarin hul was toe hulle die kudde verlaat het, kan dit gedoen word, maar dit is *nie* nodig nie, aangesien jy normaalweg net met die aktiewe diere in 'n kamp of groep werk.
  - Indien 'n teelram verkoop of dood is, onthou om die Teel/KI Ram merk te verwyder by die ram se rekord. [Diere > Voeg By en Verwyder Diere > Agemeen > Teel/KI Ram].
- **Indien die koper ook 'n BenguFarm gebruiker is, kan jy vir die koper die betrokke diere se data elektronies stuur wat hy dan in sy BenguFarm kan intrek.** Om hierdie elektroniese lêer met die data van die verkoopte diere te skep, gaan na Data Stuur/Trek In > Stuur > BenguFarm Dieroordraglêer. **Let wel:** Die volgende data word *nie* ingesluit in die Dieroordraglêer nie:
  - Kampe en Groepe
  - Inentings, Dosering, Siekte Toetse, Siektes en Behandelings
  - Prosedures
  - Aankope en Verkope
  - Fotos en Dokumente.
- Indien diere met 'n elektroniese nommer (EID skyfie) gemerk is, kan die EID verwyder word wanneer die dier verkoop word of doodgaan en weer gebruik word vir 'n ander dier. Indien verkope en vrektes direk in BenguFarm of op die APR500 / APR600 EID leser of op die BenguFarm MOBILE toepassing aangeteken word, word die betrokke EID nommers outomaties verwyder wanneer die betrokke data ingetrek word**. *Voordat* EIDs hergebruik word, is dit krities belangrik dat die Vee Uit en Dateer Leser Data Op stap gedoen word** by Data Stuur/Trek In > Trek In > RFID Experts APR500/600 Leser om te verseker die EID word met hergebruik aan die *nuwe* dier se rekord gekoppel. **Om mikroskyfienommers (EIDs) te verwyder/ontkoppel van diere wat verkoop of dood (d.w.s. onaktief) is**, sien paragraaf 56. **Om die EID nommer van een dier aan 'n nuwe dier toe te ken**, sien paragraaf 57.
- **Om 'n verslag te skep van diere wat wat verkoop is of vir ander redes uit die kudde is**, gaan na Verslae > Aankope, Veilings, Verkope, Vrektes en Uitskotte > Verkope, Vrektes en Uitskotte.
- **Om 'n verslag te skep van die diere wat** gedurende 'n sekere tydperk **tot die kudde toegevoeg is** (lammers gebore, diere aangekoop, geskuif vanaf 'n ander kudde) **en die kudde verlaat het** (verkoop, dood, geskuif na 'n ander kudde, ens.), gaan na Verslae > Dier Lyste en Getalle > Diergetalle Rekonsiliasie. Vir hierdie verslag om die korrekte getalle te weerspieël en alle betrokke waardes te vertoon, is dit nodig dat:
  - Die Diergetalle en –Waardes gereeld bereken en gestoor word:
  - Alle toepaslike data soos diere gebore, aangekoop, geskuif vanaf 'n ander kudde, verkoop, dood en geskuif na 'n ander kudde aangeteken word met, waar van toepassing, die aankoooprys, verkoopprys en verlies waarde moet aangeteken wees.
- **Om die verkoopdata van 'n dier op die hoofskerm op te kyk,** gaan op die Dier Uitleg na die Algemeen opkykskerm en rol af tot by die verkoopdata velde of gaan op die Kudde Uitleg na die Verkope en Vrektes afdeling. **Wenk**: Onthou om die Onaktief filter aan te skakel om die dier te sien in die lys van diere.
- **Om 'n dier wat verkeerdelik as verkoop of dood aangeteken is, weer te herstel**, gaan na Diere > Voeg By en Verander Diere (Enkel Dier Uitleg). Skakel die Onaktiewe filter aan en kies die betrokke dier. Op die Algemene Data skerm, verander die Status na Aktief. Op die Diverse Data skerm, verwyder die Gekanselleer rekord en Stoor. Op dieselfde skerm, kliek op Verander Gedetaileerde Oordrag / Kansellasie Rekord. Die Verkope, Vrektes en Uitskotte skerm sal nou oopmaak en die betrokke dier se rekord sal outomaties gelaai word. Kies die rekord en kliek Verwyder en Stoor. **Wenk:** Indien dit 'n registreerde dier is, onthou om by jou diensverskaffer (bv. SA Stamboek) aan te vra dat die dier heringestel word.
- **Wenk: Om 'n verslag te skep van alle aktiwiteite aangeteken in BenguFarm gedurende 'n gekose tydperk,** gaan na Verslae > Administrasie > Log van Aktiwiteite Aangeteken.

38. Stuur oordragte en kansellasies: (Slegs van toepassing op kuddes wat lid is van SA Stamoek se Logix Kleinvee)

- Nadat die verkope en/of vrektes in BenguFarm SHEEP & GOATS aangeteken is (Ander Data > Verkope, Vrektes en Uitskotte), moet hierdie data na SA Stamboek gestuur word om die diere oor te dra op die nuwe eienaar se naam en/of hulle af te haal van jou kudde se inventaris op Logix. **Let wel:** Om 'n oordag na Logix te stuur, moet die koper gekies word uit die BenguFarm Kontakte lys en moet die kontak, behalwe vir die Besigheid naam, ook die Stamboek lidnommer OF 'n adres in hê om te verseker dat die dier na die korrekte nuwe eienaar oorgedra word.
- **Let wel: Vleismerino, Döhne Merino en Angora telers** moet oordragte en kansellasies na die betrokke telersgenootskap stuur, nie na Stamboek nie.
- **Om oordrag- en/of kansellasiekennisgewings elektronies te stuur na SA Stamboek** of die betrokke telersgenootskap (of dit te druk indien jy dit nie elektronies kan stuur nie) direk van die Verkope, Vrektes en Uitskotte skerm, kliek links onderaan die skerm op Skep en Stuur Elektroniese Lêer van Data aan Diensverskaffer ikoon. Indien die rekords nie reeds op die skerm is nie, kliek eers op Laai Bestaande Rekords en kies die rekords wat gestuur moet word. **Alternatiewelik** gaan na Data Stuur/Trek In > Stuur > Stamboek/LNR > Oordragte en Kansellasies. Kliek op Lys Oordragte en Kansellasies Wat Nog Nie Gestuur Is Nie. Indien jy reeds die betrokke oordragte en/of kansellasies gestuur het of dit gedruk het en dit vir watter rede ook al weer wil stuur, kliek op Kies Diere. Gebruik die **Hulp** funksie indien nodig.
- Kontroleer of die **Opsies** korrek is vir al die betrokke diere. Kontroleer ook of daar enige **Foute** is. Om die beskrywing van 'n fout te vertoon, gaan met die rekenaar se wyser oor die kolomopskrif. Indien wel, maak 'n nota van die betrokke dier(e) en die probleem. Om dit reg te stel, kliek op die drie kolletjies in die "$" kolom. **Let wel:** Indien diere verkoop is en en die Verkoop (Oordrag) veld gemerk is, moet die koper se adres en/of Stamboek lidnommer (bv. 0678678MER) ingevul word op die koper se kontak. Om dit in te vul of verander, kliek op die drie kolletjies in die Kontakte kolom.
- Indien jy seker is dat alle data korrek en volledig is, kliek op **Skep en Stuur Elektroniese Lêer van Data aan Diensverskaffer / Skep Elektroniese Lêer** (ikoon met rooi en blou pyltjies onderaan die skerm) om 'n elektroniese lêer(s) van die gekose oordragte en/of kansellasies te skep en te stuur. Indien die Gebruik Logix Direk Lêer Oplaai Funksionaliteit (sien Opstellings > Kuddes > Diensverskaffers) of die Gebruik SMTP Direkte E-pos opsie (sien Opstellings > Kuddes > E-pos) gekies is, sal die elektroniese lêer direk (m.a.w. nie d.m.v. jou e-pos program nie) gestuur word na Logix of die betrokke telersgenootskap. Indien nie, sal BenguFarm SHEEP & GOATS die elektroniese lêer outomaties aan 'n e-pos boodskap heg en in jou verstek e-pos program (bv. Outlook) se "Outbox" plaas. Die e-pos sal dan gestuur word wanneer jy aan-lyn is.
- Indien BenguFarm SHEEP & GOATS vir een of ander rede *nie* die elektroniese lêer outomaties kan stuur nie, sal 'n boodskap verskyn om jou hiervan te waarsku. Let op waar jy die lêer stoor wat aan die e-pos geheg moet word (bv. C:\BenguFarm\Sheep & Goats\Exports\Kudde of C:\Program Files\BenguelaSoft\ BenguFarm\Electronic\Send). Volg die instuksies op die waarskuwingboodskap skerm vir hulp om self 'n nuwe e-pos boodskap met jou e-pos program (bv. Outlook) te skep, die betrokke lêer(s) aan die e-pos te heg en dit te stuur na edata@studbook.co.za (Stamboek) of die betrokke telersgenootskap, afhangende wie jou diensverskaffer is. **Nota:** Onthou waar jy die lêer gestoor het om aan te heg aan die e-pos. [Vir hulp om probleme met die versending van data op te los, kontak jou BenguFarm agent]. **LET WEL**: **Oordragte en kansellasies word in twee aparte lêers gestoor. Onthou om albei te stuur.**
- Indien die data na SA Stamboek gestuur is, sal Logix, sodra die data ontvang is, outomaties 'n e-pos boodskap na jou terug as bevestiging van ontvangs. Indien jy nie so 'n e-pos ontvang nie, kontak asseblief SA Stamboek by telefoonnommer 051 410 0900 of stuur 'n e-pos na **help@logix.co.za**.
- Indien jy nie fasiliteite het om die data elektronies te kan stuur nie, kan jy dit druk en faks of per gewone pos stuur. Om die kansellasies te druk, kliek op Vertoon Kansellasies Drukstuk > Druk. Om oordragte te druk, kliek op Vertoon Oordragte Drukstuk > Druk.
- **Om te kontroleer watter kansellasies en oordragte reeds gestuur is**, gaan na Verslae > Administrasie > Log van Lêers en Verslae.

39. Verskuif diere na 'n ander kudde:

- **Om 'n nuwe kudde te skep,** sien paragraaf 7.
- Hoe jy die diere in BenguFarm van een kudde na 'n ander kudde (byvoorbeeld van 'n stoet- na 'n kommersiële kudde) skuif, hang daarvan af of die twee kuddes op een databasis of op verskillende databasisse is. **Wenk:** Om te kyk of die onderskeie kuddes op dieselfde databasis is, gaan na Lêer > Verander Aktiewe Kudde Na > Lys Alle en Selekteer.
- **Indien die twee kuddes op *dieselfde* databasis is**, kan jy die diere bloot skuif van die een kudde na die ander. Gaan in die kudde waar**uit** jy die diere wil skuif na Ander Data > Verskuif

Diere na Ander Kudde. Merk die betrokke diere in die "K" kolom en kies dan bo-aan die skerm die kudde waar**heen** die diere geskuif moet word, vul die datum in, kies die rede en Stoor. Gebruik die **Hulp** funksie indien nodig. **Let wel:** Onthou om, waar van toepassing, die betrokke diere se afdeling (bv. SP na Comm), kamp en/of bestuursgroep te verander. **Wenk:** Indien 'n geregistreerde dier gekanselleer en na die kommersiële kudde geskuif moet word, teken eers die kansellasie aan by Ander Data > Verkope, Vrektes en Uitskotte, maar moet *nie* die status verander na (die verstek) Onaktief *nie*, m.a.w. hou die status Aktief. Stuur die kansellasie na die diensverskaffer (bv. Stamboek). Skuif dan die (aktiewe) dier na die kommersiële kudde.

- **Om 'n verslag te skep van diere se verskuiwings tussen kuddes op *dieselfde* databasis,** gaan na Verslae > Kampe en Kuddes > Kudde Verskuiwings.
- **Om die kuddeverskuiwings data van 'n dier op die hoofskerm op te kyk,** gaan op die Dier Uitleg na die Algemeen opkykskerm en rol af tot by die Kudde inligting.
- **Om 'n verslag te skep van die diere wat** gedurende 'n sekere tydperk **tot die kudde toegevoeg is** (diere gebore, aangekoop, geskuif vanaf 'n ander kudde) **en die kudde verlaat het** (verkoop, dood, geskuif na 'n ander kudde), gaan na Verslae > Dier Lyste en Getalle > Diergetalle Rekonsiliasie. Vir hierdie verslag om die korrekte getalle te weerspieël en alle betrokke waardes te vertoon, is dit nodig dat:
  - Die Diergetalle en –Waardes gereeld bereken en gestoor word:
  - Alle toepaslike data soos diere gebore, aangekoop, geskuif vanaf 'n ander kudde, verkoop, dood en geskuif na 'n ander kudde aangeteken word met, waar van toepassing, die aankoooprys, verkoopprys en verlies.
- **Indien die twee kuddes op 'n *aparte* databasisse is**, moet jy die diere oordra d.m.v. 'n Dieroordraglêer. Gaan in die kudde waar**uit** jy die diere wil skuif na Data Stuur/Trek In > Stuur > BenguFarm Dieroordraglêer, kies die betrokke diere, kies die oordrag opsies en skep die Dieroordraglêer. Let op waar die lêer gestoor word. Om die Dieroordraglêer in die ander kudde (op 'n ander databasis) in te trek, gaan in die kudde waar**heen** jy die diere wil skuif na Data Stuur/Trek In > Trek In > Databasis > BenguFarm Dieroordraglêer. Soek die lêer waar dit gestoor is en kliek op **Trek In**. Gebruik die **Hulp** funksie indien nodig.

Wenk: Om diere tussen kampe of ander groepe te skuif, gaan na Ander data > Verskuif Diere na 'n ander Kamp of Groep. Gebruik die **Hulp** funksie indien nodig.

40. Opgradeer die program:

- Dit is, vir verskeie redes, belangrik om altyd jou BenguFarm program te opdateer na die nuutste weergawe (die weergawe datum verskyn bo-aan die hoofskerm, bv. "BenguFarm (TM) [SHEEP & GOATS] **v21 Apr 2022**). Wanneer daar 'n nuwe weergawe beskikbaar is, word gebruikers per e-pos in kennis gestel dat 'n nuwe opgradering beskikbaar is op die webwerf www.bengufarm.co.za.
- Daar is **drie wyses wat gebruik kan word om jou BenguFarm program via die internet te opgradeer** na die nuutste weergawe:
  - As jy aan-lyn is en die outomatiese opgradering opsie (Opstellings > Kuddes > Herinneraars > Kyk Outomaties vir Nuutste BenguFarm Opgradering) gekies is, sal BenguFarm jou herinner wanneer 'n nuwe opgradering beskikbaar is. Volg die instruksies om die program te opgradeer.
  - Om bogenoemde proses self te begin, gaan in BenguFarm na Lêer > Opgradeer vanaf Web en volg die instruksies.
  - Maak jou BenguFarm **toe**, gaan na die webwerf www.bengufarm.co.za > Downloads > Updates, laai die opgradering lêer af en installeer. Die instruksies hoe om dit te doen, is op die webblad.
- **Let wel:**
  - **Windows mag 'n sekuriteitswaarskuwing gee** en vra of die lêer geinstalleer (run) moet word of nie. Kies "More Info" en/of "Run" / "Run Anyway" om die opgradering te installeer.
  - **Indien jou rekenaar nie toelaat dat jy die opgradering lêer aflaai nie, de-aktiveer jou rekenaar se anti-virus program tydelik en probeer weer.** (Sommige anti-virus programme, bv. Avast, Avira, Kaspersky, McFee en Norton, se verstek opstellings is baie aggressief en mag die BenguFarm opgradering lêer (.exe formaat) as 'n risiko sien en dit blok met die gevolg dat jy nie sal kan voortgaan met die BenguFarm installasie nie).
- Wanneer die opgradering proses voltooi is, maak BenguFarm oop en kyk of die nuutste weergawe datum bo-aan die hoofskerm staan, byvoorbeeld "BenguFarm (TM) [SHEEP & GOATS] **v21 Apr 2022.**
- **Wenk:** Om te sien wat bygevoeg en verander is in BenguFarm, gaan na www.bengufarm.co.za > Downloads > Newsletter. Kies die nuutste nuusbrief en gaan na die Wat is Nuut afdeling.

41. Hernu die program se registrasie:

Jou BenguFarm program sal jou jaarliks ongeveer 'n maand voordat die program se registrasie gaan verval, waarsku. BenguelaSoft BK stuur ongeveer 'n maand voordat jou BenguFarm SHEEP & GOATS se lisensie verval aan jou 'n faktuur per e-pos vir die verskuldigde lisensiefooi. Indien jy om een of ander rede nie 'n faktuur ontvang het nie, skakel asseblief Naomi Havenga by 082 696 8306 of stuur 'n epos na accounts@benguelasoft.co.za.

Om jou BenguFarm te herregistreer, volg die volgende instruksies:

- Sodra jy die lisensiefooi betaal het, stuur asseblief die bewys van betaling aan Tim Pauw by accounts@benguelasoft.co.za.
- Vir die outomatiese herregistrasie funksie in BenguFarm om te werk, moet die volgende in plek wees:
    - Jou rekenaar moet aanlyn wees op die internet wanneer jy BenguFarm oopmaak;
    - Jou BenguFarm SHEEP & GOATS module se lisensiefooi moet opbetaald wees;
    - Die lisensiefooi betaling moet reeds aangeteken wees op die BenguFarm kliëntedatabasis (laat asseblief vyf werksdae na betaling toe hiervoor); en
    - Jou BenguFarm rekeningnommer (BPU....) moet aangeteken wees in jou BenguFarm. (Indien jou rekening nommer aangeteken is, sal dit langs jou rekening naam bo-aan die hoofskerm verskyn).
    - Die betrokke BenguFarm databasis se Rekenaar Identifikasie Kode (bo-aan die registrasieskerm) moet reeds op die BenguFarm kliëntedatabasis geregistreer wees.
- Indien bogenoemde alles in plek is en jou BenguFarm se registrasie reeds verval het of binnekort gaan verval, sal jou BenguFarm, wanneer jy dit oopmaak, aan die BenguFarm kliëntedatabasis op die Internet koppel en outomaties jou BenguFarm registrasie hernu. 'n Boodskap "Herregistrasie suksesvol. U het toegang tot [datum]" sal op die skerm verskyn. In sulke gevalle is dit is dus nie nodig om die nuwe registrasiekodes met die hand op die registrasieskerm in te vul nie.
- Ongeag die outomatiese herregistrasie opsie, sal BenguelaSoft in elk geval binne vyf werksdae vanaf datum van ontvangs van betaling vir jou 'n e-pos stuur met die registrasie- en toegangskodes vir die Rekenaar Identifikasie Kodes (RIKs) wat ons vir jou op rekord het (verwys onderstaande nota). Indien die outomatiese herregistrasie onsuksesvol was, gaan na Opsies > Registrasie en tik op die registrasieskerm dié registrasie- en toegangskode in wat ooreenstem met die betrokke RIK en kliek op Registreer/Herregistreer.
- **Indien die outomatiese herregistrasie onsuksesvol was, en die RIK nie in die e-pos ingesluit is nie,** kontak vir Naomi Havenga by 082 696 8306 of stuur 'n epos na accounts@benguelasoft.co.za terwyl jy op die registrasieskerm is en verskaf aan haar jou BenguFarm rekeningnaam, rekeningnommer (wat begin met BPU) en die RIK waarvoor jy 'n nuwe registrasiekode benodig. Sy sal dan vir jou 'n registrasiekode en toegangskode gee wat jy op die registrasieskerm moet invul. Kliek dan op Registreer/Herregistreer.

Let wel:

- Maak asseblief seker dat ons jou korrekte e-pos, selfoonnommer en ander kontakbesonderhede op rekord het. Indien jy aan-lyn is op die Internet, kan jy jou rekeningbesonderhede kontroleer en, indien nodig, verander deur in BenguFarm te gaan na Opsies > Besigtig/Opdateer my Rekeningbesonderhede. Andersins, kontak asseblief Naomi Havenga.
- Elke databasis in BenguFarm het 'n ander RIK. Die RIKs van elke rekenaar waarop BenguFarm geïnstalleer is, is ook verskillend. Jy moet dus die RIKs van al die databasisse op al die rekenaars waarop BenguFarm geïnstalleer is verskaf en vir elk 'n registrasiekode en toegangskode kry. Om die RIKs van die ander databasisse te kry, verander die aktiewe kudde na die betrokke databasis (Lêer > Verander Aktiewe Kudde na) en gaan dan weer na "Opsies > Registrasie" . Doen dieselfde vir elke rekenaar waarop BenguFarm geïnstalleer is.

DEEL C – ADDISIONELE EN GEVORDERDE FUNKSIES:

Lêer

42. Herbereken opsommende data:

- Om opsommende data te herbereken, gaan na Lêer > Ondersteuning > Herbereken Opsommende Data.

43. Herbereken verwagte Lamdatums:

- Verwagte lamdatums moet herbereken word indien die Jongste Ouderdom by 1ste Dekking, Rusperiode van Lamming tot Dekking of Minimum-, Normale- of Maksimum Periode Dragtig opstellings [Opstellings > Kuddes > Dekking, Dragtigheid en Lamming] vir die betrokke kudde verander is.
- Om verwagte lamdatums te herbereken, gaan na Lêer > Ondersteuning > Herbereken Lamdatums.

44. Herbereken outomatiese dagboekinskrywings:

- Om outomatiese dagboekinskrywings te herbereken, gaan na Lêer > Ondersteuning > Herbereken Outomatiese Dagboekinskrywing.

45. Herbereken inteelpersentasies:

- Om inteelpersentasies te herbereken, gaan na Lêer > Ondersteuning > Herbereken Inteelpersentasies.

46. Soek duplikaat diere:

- BenguFarm sal normaalweg nie toelaat dat duplikaat dierrekords (diere met dieselfde IDno) geskep word nie, maar wanneer 'n dierrekord eers met die hand geskep is óf ingetrek is deur middel van een of ander lêer en dan ook ingetrek word vanaf 'n ander lêer is dit in sekere omstandighede moontlik dat duplikaat rekords wel kan ontstaan. 'n Voorbeeld is wanneer data eers vanaf 'n ander sagteware pakket, soos Stoetmeester, ingetrek is in BenguFarm en daarna ook vanaf 'n Logix lêer ingetrek is. Vir diere wat in Stoetmeester nie rekenaarnommers gehad het nie óf waar die rekenaarnommer foutief was, sal duplikaat rekords dan geskep word.
- **Om diere met dieselfde visuele- of elektroniese ID (EID) nommer of rekenaarnommer te soek**, gaan na Lêer > Ondersteuning > Soek Duplikaat Diere. **Let wel**: Diere met duplikaat nommers word oor alle kuddes in die betrokke databasis gesoek.
- Indien daar diere in *dieselfde kudde* is met dieselfde ID nommer, kan dit lei tot verskeie probleme. Indien daar werklik twee diere is met dieselfde ID nommer (bv. een aangekoop en een self geteel), voeg 'n letter by agteraan die nommer om die diere se nommers uniek te maak , bv. 190022A.
- **Om 'n verslag te skep van duplikaat diere,** kliek op Vertoon Verslag.
- Duplikaat dierrekords kan per hand regmaak word deur eerstens vas te stel watter data (algemene dierdata, stamboomdata, nageslagdata, gewigte, ens.) verskil tussen die twee betrokke diere, tweedens dan een van die twee diere se data volledig te maak en dan derdens die ander dier te verwyder ("delete"). Dit is egter 'n lang en moeisame proses, veral as daar baie sulke duplikaat diere is. Daar is egter 'n administratieewe funksie in BenguFarm [Lêer > Ondersteuning > Administratiewe Funksies] wat hierdie samevoeging ("merge") proses programmaties doen. Om by die Administratiewe Funksies in te kom, benodig 'n wagwoord. Kontak jou BenguFarm agent vir hulp om deur middel van hierdie administratiewe funksie duplikaat dierrekords in BenguFarm saam te voeg en die ander rekord te verwyder.

47. Verander ID nommers en/of -name:

- **Let wel**: Dit word sterk aanbeveel dat 'n rugsteun gemaak word van die betrokke databasis voordat hierdie funksie gebruik word.
- Gaan na Opstellings > Kuddes > ID Metodes en Nommering en maak seker die Verstek ID Formaat is korrek opgestel.
- Gaan na Diere > Verander Diere (tabel uitleg). By Kies Velde om te Vertoon, kies die velde KKM, Jaar, Volgnommer en, indien van toepassing, Voorvoegsel (Kuddenaam). Maak seker hierdie velde is, waar van toepassing, ingevul en korrek by ALLE aktiewe diere in die betrokke kudde, aangesien hierdie drie velde gebruik sal word om die IDnrs te herskep volgens die Verstek ID Formaat opstelling. Indien enige iets bygevoeg of verander is, kliek Stoor.
- Om diere se ID nommers en/of -name te verander in BenguFarm SHEEP & GOATS, gaan na Lêer > Ondersteuning > Verander ID Nommers en/of Name en kies die toepaslike opsie.

48. Administratiewe funksies:

- BenguFarm beskik oor verskeie administratiewe funksies om data reg te stel of te verander (bv. om duplikaat diere te vind en te verwyder nadat Stoetmeester en Logix/Intergis data ingetrek is), ramme se nageslag wat in ander kuddes gebore is te verwyder, ens.) wanneer nodig. Jou BenguFarm agent sal jou na hierdie funksies verwys wanneer nodig en aan jou die wagwoord verskaf om toegang te kry tot hierdie funksies. **Let wel**: Dit word sterk aanbeveel dat 'n rugsteun gemaak word van die betrokke databasis voordat enige administratiewe funksie gebruik word.

49. Foutopsporing en probleemoplossing:

- Indien jy 'n foutboodskap (bv. "An unhandeled exception has occured...") in BenguFarm SHEEP & GOATS kry, sal die volgende stappe dit in die meeste gevalle oplos:
    - Gaan na Lêer > Ondersteuning > Toets Datastrukture en DBNul waardes.
    - Gaan na Lêer > Ondersteuning > Kompakteer en Herstel Databasis.
    - Gaan na Lêer > Ondersteuning > Herbereken Opsommende Data.
    - Gaan na Opstellings > Kuddes > Algemeen en maak seker alle toepaslike opstellings is gedoen en is korrek.
    - Maak BenguFarm toe en weer oop.
- Indien bogenoemde stappe nie die probleem oplos nie, gaan in BenguFarm na Lêer > Opgradeer vanaf Web OF maak BenguFarm toe en gaan met jou Internet leser na www.bengufarm.co.za > Downloads > Updates. Laai die nuutste opgradering af, installeer dit en maak BenguFarm weer oop.
- Indien dit steeds nie die probleem oplos nie, kontak jou BenguFarm agent vir hulp.

Diere

50. Notas:

- **Om 'n algemene nota** (bv, "Halfsuster van duurste ram op Nasionale Veiling 2012") **by 'n dier aan te teken** (of verander/verwyder), gaan na Diere > Voeg by & Verander Diere (Enkel Dier Uitleg) > Diverse Data > Notas. Notas **kan ook op die Dier Uitleg van die hoofskerm op die Notas opkykskerm aangeteken word**. Dit is die enigste opkykskerm waar data ingevoer en gestoor kan word. (Kliek op die "stiffy" skyf ikoon om die nuwe nota te stoor).
- Notas kan slegs ingesluit word in My Verslae deur te gaan na Verslae > My Verslae > Dierdata. Kliek op Verslag Kolomme (Uitleg) en kies dan Algemeen > Notas.

51. Voorkoms Opmerkings:

- **Om voorkoms opmerkings** (bv. Hare in Vag) **by 'n dier aan te teken** (of verander/verwyder), gaan na Diere > Voeg by & Verander Diere (Enkel Dier Uitleg) > Algemeen. Soek die opmerking(s) onder die betrokke afdeling en merk dit (byvoorbeeld onder die afdeling Vel en Wol/Haarkleed > Hare in Vag). **Voorkoms Opmerkings kan ook op die Dier Uitleg van die hoofskerm se Notas opkykskerm onder die Voorkoms Opmerkings hofie aangeteken en gestoor word.**
- Voorkoms Opmerkings kan slegs insluit word in die My Dierdata Verslae deur te gaan na Verslae > My Verslae > Dierdata. Kliek op Verslag Kolomme (Uitleg) en kies dan Algemeen > Voorkoms Opmerkings.

52. Familielyne:

- **Die doel met die aanteken van familielyne** is om aan te dui dat 'n dier geteel is uit 'n spesifieke familie. Rekord kan gehou word van óf moederlyne óf vaderlyne.
- **Om op stel of die program rekord moet hou van moederlyne óf vaderlyne**, gaan na Opstellings > Kuddes > Dekkings, Dragtighede en Lamming en kies Teel Moederlyne óf Teel Vaderlyne en, indien van toepassing, Forseer Geselekteerde Lyn. Indien Teel Moederlyne gekies is, sal 'n lam die familielyn van die moeder kry. Indien die moeder nie 'n familielyn het nie, kry die lam die familielyn van die vader. Vaderlyne net andersom. Indien Forseer Geselekteerde Lyn gekies is en byvoorbeeld Teel Moederlyn opgestel is en die moeder het nie 'n familielyn nie, sal die vader se familielyn NIE gebruik word NIE.
- **Die familielyn kan aangeteken word vir 'n dier** op die Lammingskerm, Voeg by en Verander Diere skerm asook die Verander Diere skerm.
- **Op die lamming skerm sal 'n lam outomaties gekoppel word** aan die moeder se familielyn, mits die moeder se familielyn aangeteken is, of aan die vader se familielyn, mits die vader se familielyn aangeteken is.
- **Om 'n dier se familielyn op die hoofskerm op te kyk**, gaan op die Dier Uitleg na Geboorte > Familielyn en op die Kudde Uitleg na die Geboorte afdeling.
- **Diere van 'n spesifieke familielyn kan gekies word** deur middel van die Kies Diere skerm > Kies Diere per Groep(e) / Filter(s) > Familielyn.

- **Die familielyn kan slegs ingesluit word in die My Verslae** deur te gaan na Verslae > My Verslae > Dierdata. Kliek op Verslag Kolomme (Uitleg) en kies dan Geboorte > Familielyn.

53. DNA geverifiëerde ouerskappe:

Sien paragraaf 27 hoe om diere se DNA geverifiëerde ouerskappe in BenguFarm te gesertifiseer.

54. Data navigeerder:

- Die Data Navigeerder skerm is baie handig om verskeie tipes data van die hele kudde (verstek opsie) of 'n geselekteerde groep diere saam te vertoon op een skerm. Veranderings aan data en verwydering van rekords kan ook op die betrokke data skerm aangebring word via die Data Navigeerder skerm. **Wenk:** Die Data Navigeerder skerm kan ook gebruik word om diere te selekteer en sorteer en om vinnig 'n verslag te skep. Dit is 'n baie handige skerm om te gebruik. Gaan na Diere > Data Navigeerder. Gebruik die **Hulp** funksie indien nodig.

55. Soek dier:

- **Om 'n dier te soek op 'n ander nommer** (bv. mikroskyfie/elektroniese nommer, rekenaarnommer, DNA nommer, ens.) in BenguFarm SHEEP & GOATS, gaan na Diere > Soek Dier. Hierdie funksie is veral handig om te sien wat die oorplaatjie nommer was wanneer 'n dier se visuele oorplaatjie verloor het.

56. Verwyder mikroskyfienommers (EIDs) van onaktiewe diere:

- **Om mikroskyfienommers (EIDs) te verwyder/ontkoppel van diere wat verkoop of dood (d.w.s. onaktief) is** in BenguFarm SHEEP & GOATS, gaan na Diere > Verwyder Mikroskyfienommers (EIDs) van Onaktiewe Diere. **Let wel**: Voordat jy hierdie funksie uitvoer, maak eers verseker dat die status van die diere wat verkoop/dood is, onaktief is.

57. Ken ‘n mikroskyfie nommer (EID) aan ‘n ander dier toe:

- **Om die nommer van ‘n mikroskyfie (EID) wat op een dier was aan ‘n nuwe dier toe te ken** in BenguFarm SHEEP & GOATS, gaan na Diere > Ken Mikroskyfie (EID) aan Ander Dier Toe.
- Kies die betrokke dier en tik die mikroskyfie nommer (EID) in wat aan die dier toegeken moet word. Die dier wat tans hierdie mikroskyfienommer het, sal onder gelys word en die mikroskyfie nommer (EID) sal outomaties uitgevee word by daardie dier, m.a.w. nadat die betrokke mikroskyfie nommer (EID) by die nuwe dier ingevul en gestoor is, sal die mikroskyfie nommer (EID) veld by die vorige dier wat dit gehad het, blanko wees. Indien nodig, kan hier 'n ander mikroskyfie nommer (EID) vir hierdie dier ingelees word, maar dis egter onwaarskynlik, aangesien 'n hertoekenning van ‘n mikroskyfie gewoonlik gebeur waar die dier wat tans die skyfie het, geslag of verkoop word.
- **Let wel**:
    - BenguFarm hou NIE rekord van die vorige dier(e) wat ‘n spesifieke mikroskyfie nommer (EID) gehad het nie. Indien jy wel sodanige rekord wil hou, stel ons voor dat jy die mikroskyfie nommer (EID) by die vorige dier los, maar ‘n karakter byvoeg om dit ‘n unieke nommer te maak, bv. die eerste dier wat die mikroskyfie nommer (EID) 123456789 gehad het is 123456789**-A**, die 2de dier wat hierdie mikroskyfie nommer gehad het 123456789**-B**, ens. Dier wat wat tans die mikroskyfie nommer het, is natuurlik net 123456789.
    - Indien *slegs* van elektroniese identifikasie (EIDs) gebruik gemaak word, sien Opstellings > Kuddes > Skep IDno (Visueel) vanaf EID (Mikroskyfie Nommer) waar geen IDno Gespesifiseer is nie.

58. Verander telers, eienaars en/of standplase:

- Om een of verskeie diere se telers, eienaars en/of standplase te verander in BenguFarm SHEEP & GOATS, gaan na Diere > Verander Telers, Eienaars en/of Standplase. Gebruik die **Hulp** funksie indien nodig.

Reproduksie

59. BenguFarm GENETICS telingsbestuur module:

- Stoettelers kan met die opsionele **GENETICS module** met behulp van teelwaardes en stambome die **beste parings te bepaal** volgens teeldoelwitte wat hulle self kan opstel vir hul eie kuddes. Vir meer inligting, kontak Mnr. Leslie Bergh by leslie@benguelasoft.co.za of 082 801 2026 of besoek www.bengufarm.co.za > Products > Genetics. Vir ‘n GENETICS module handleiding, gaan na www.bengufarm.co.za > Downloads > Manuals

60. Semen voorraad:

- **Om die semen van KI ramme aan te teken** (of verander/verwyder) **in die Semen Voorraaad register** (opsioneel), gaan na Reproduksie > Semenvoorraad. Gebruik die **Hulp** funksie indien nodig.
- Wanneer KI rekords aangeteken word, word die semen voorraad outomaties opgedateer, mits Gevries gekies is by Semen Tipe op die KI skerm. Indien Vars gekies word, sal daardie KI rekords geen invloed hê op die semen voorraad nie.
- **Om 'n verslag te skep van semen voorraad**, gaan na Verslae > Dekkings, Dragtighede en Lammings > Semen Voorraad.

61. Embriospoelings, -inplantings en embriovoorraad:

- Sien Bylaag E.

Gesondheid

62. Toetse vir siektes:

- **Om 'n lys te skep waarop toetse vir siektes aangeteken kan word**, gaan na Verslae > Siektes, Beserings en Behandelings > Siektetoetse (aantekenlys). [Nog nie beskikbaar nie]
- **Om die uitslae van toetse vir siektes aan te teken** (of verander/verwyder), gaan na Gesondheid > Siekte Toetse.
- **Om 'n verslag van die uitslae van toetse vir siektes te skep**, gaan na Verslae > Siektes, Beserings en Behandelings > Siekte Toetse. **Wenk:** Kliek Vertoon Werkblad om diere aan groepe (bv. Getoets / nie getoets groepe) te koppel.
- **Om 'n dier se uitslae van toetse vir siektes op die hoofskerm op te kyk**, gaan op die Dier Uitleg na die Inentings, Doserings en Siekte Toetse > Siekte Toetse opkykskerm. Om toetse vir siektes op die Kudde Uitleg te vertoon, gaan op die hoofskerm se Kudde Uitleg na Vertoon Opsies > kliek op die Stel My Kolomme om te Vertoon Op (ikoon heel bo). [Nog nie beskikbaar nie]

63. Siektes, beserings en behandelings:

- **Om medisyne voorraad aan te teken**, sien paragraaf 65.
- **Om siektes, beserings en behandelings aan te teken** (of verander/verwyder), gaan na Gesondheid > Siektes, Beserings en Behandelings. Gebruik die **Hulp** funksie indien nodig.
- **Wenk:** Inligting soos **verstek dosis, ontrekkingsperiode en vervaldatum** van medisyne kan aangeteken word op die voorraad register [Gesondheid > Medisyne Voorraad]. Wanneer Behandelings aangeteken word, sal die koste per dier outomaties bereken word vanaf die Medisyne Voorraad, mits die besending nommer ingevul word. Indien 'n besendingnommer nie ingevul word nie, sal die laaste aankope se eenheidsprys (totale prys / # eenhede) gebruik word.
- **Om 'n verslag te skep van siektes, beserings en behandelings,** gaan na Verslae > Siektes – Voorkoming en Behandeling > Siektes, Beserings en Behandelings.
- **Om die siektes, beserings en behandelings van 'n dier op die hoofskerm op te kyk,** gaan op die Dier Uitleg na die Siektes en Behandelings opkykskerm.
- **Wenk**: Dit word aanbeveel om, waar nodig, die verstek lys van medisynes uit te brei met die spesifieke middels wat jy gebruik. Dit kan gedoen word deur te gaan na Opstellings > Medisynes. Medisynes in die verstek lys wat nie van toepassing is op jou kudde nie, kan afgeskakel word deur die regmerkie s in die In Gebruik en Toestel (bv. APR500 / APR600APR500 / APR600 / APR600) kolomme te verwyder. Dieselfde geld ook vir die Siektes, Besering en Parasiete opstelling.

64. Entstowwe, doseer-/dipmiddels en aanvullings voorraad:

- **Om entstowwe, doseer-/dipmiddels en aanvullings** (soos multiminerale- of multivitamiene) **voorraad aan te teken** (of verander/verwyder) (opsioneel), gaan na Gesondheid > Entstowwe, Doseer-/Dipmiddels en Aanvullings Voorraad. Gebruik die **Hulp** funksie indien nodig.
- Wanneer inentings, doserings, dip en aanvullings rekords aangeteken word, word die entstowwe, doseer-/dipmiddels en aanvullings voorraad outomaties opgedateer.
- Op die Dagboek en Bestuurskalender skerm onder die Voorraad naby Verval kategorie sal 'n waarskuwing verskyn indien die betrokke besending entstof naby die vervaldatum is.

65. Medisyne voorraad:

- **Om medisyne voorraad aan te teken** (of verander/verwyder) (opsioneel), gaan na Gesondheid > Medisyne Voorraad. Gebruik die **Hulp** funksie indien nodig.
- Wanneer behandelings rekords aangeteken word, word die medisyne voorraad outomaties opgedateer.

- Op die Dagboek en Bestuurskalender skerm onder die Voorraad naby Verval kategorie sal 'n waarskuwing verskyn indien die betrokke besending medisyne naby die vervaldatum is.

Prestasietoetsing

66. Mates en Punte:

- **Om 'n lys te skep waarop mates of punte van verskeie eienskappe aangeteken kan word**, gaan na Verslae > Gewigte, Mates, Prestasietoetsing en Teelwaardes > Mates en Punte (aantekenlys).
- **Om mates of punte** (bv. Kondisie Punt of Algemene Voorkoms Punt) **van eienkappe aan te teken** (of verander/verwyder), gaan na Prestasietoetsing > Gewigte, Mates en Punte nie aan 'n Toets gekoppel nie > Mates en Punte. **Let wel**: Slegs mates of punte met numeriese waardes kan hier aangeteken word. Om eienskappe met alfa waardes aan teken, sien paragraaf 821.
- Om addisionele eienskappe op te stel, gaan na Opstellings > Eienskappe.
- **Om 'n verslag van mates of punte te skep**, gaan na Verslae > Gewigte, Mates, Prestasietoetsing en Teelwaardes > Mates en Punte Verslag.
- **Om 'n dier se mates of punte op die hoofskerm op te kyk**, gaan op die Dier Uitleg na die Mates en Punte opkykskerm. Om mates en punte op die Kudde Uitleg te vertoon, gaan op die hoofskerm se Kudde Uitleg na Vertoon Opsies > kliek op die Stel My Kolomme om te Vertoon Op (ikoon heel bo).

67. Melkdata:

- **Om melkproduksie- en melkontedingsdata aan te teken** (of verander/verwyder), gaan na Prestasietoetsing > Melkdata.
- **Om 'n verslag van melkdata te skep**, gaan na Verslae > Gewigte, Mates, Prestasietoetsing en Teelwaardes > Melk Produksie Opsomming. **Wenk:** Kliek Vertoon Werkblad om diere aan groepe (bv. produksiegroepe) te koppel.
- **Om 'n melk laktasies verslag te skep,** gaan na Verslae > My Verslae > Melk Laktasies.

Ander data

68. Fotos en dokumente:

- **Om dier fotos en dokumente** (bv. aankoopfaktuur, DNA sertifikaat, vrugbaarheid/ dragtigheidsertifikaat, verkoopfaktuur) **op te neem** (of verander/verwyder), gaan na Ander Data > Fotos en Dokumente. Gebruik die Hulp funksie indien nodig.
  Let wel: Fotos in BMP, GIF, JPEG PNG en TIFF formaat en dokumente in enige formaat kan ingetrek word. 'n **Video** kan ook as 'n dokument ingetrek en vertoon word.
- **Om 'n dier se fotos op die hoofskerm op te kyk**, gaan op die Dier Uitleg na die Fotos opkykskerm.
- **Om 'n dier se dokumente (insluitende videos) op die hoofskerm op te kyk**, gaan op die Dier Uitleg na die Dokumente opkykskerm, kies die betrokke dokument en kliek op Vertoon Dokument.
- **Om 'n dier se foto op die Stamboom verslag te druk**, gaan na Verslae > Dier, Stamboom en Nageslag > Stamboom en kies die opsie Druk Foto van Dier bo-aan die skerm.
- **Om 'n dier, sy stamboom en nageslag se fotos op een skerm te vertoon**, gaan op die hoofskerm na die Dier Uitleg > Fotos opkykskerm en kliek onder die dier se foto op die Stamboom en Nageslag Foto Blaaier knoppie.

69. Dagboek en bestuurskalender:

- BenguFarm SHEEP & GOATS het 'n interne dagboek wat geïntegreer is met die bestuurskalender funksie.
- **Om jou eie bestuurskalender op te stel**, gaan na Opstellings > Bestuurskalender Opstellings. Gebruik die **Hulp** funksie indien nodig.
- **Om die bestuurstake en ander dagboekinsrywings te sien**, gaan na Ander Data > Dagboek en Bestuurskalender. Gebruik die **Hulp** funksie indien nodig.
- By Opstellings > Kuddes > **Herinneraars** kan jy stel dat die dagboek en geïntegreerde bestuurskander vertoon wanneer BenguFarm SHEEP & GOATS oopgemaak word (by verstek is dit aangeskakel) en kan die tydperk gestel word (verstek is 7 dae) wat items in die dagboek vertoon moet word.
- **Let wel**: Wanneer lammers se geboortedata op die Lammingskerm aangeteken word en die Lamming skerm toegemaak word, verskyn 'n "Herbreken Outomatiese Dagboekinskrywings" skermpie. Indien "Bereken" gekliek word, sal BenguFarm die **datums bereken wanneer die betrokke lamseisoen se lammers geweeg moet word vir die onderskeie prestasietoetsgewigte.** Wanneer die betrokke lamseisoen se lammers geweeg moet word vir 'n sekere prestasietoetsgewig (bv. Speengewig), sal 'n herinneraar in die BenguFarm vertoon.

70. Prosedures:

- Die Prosedures skerm is bedoel om aktiwiteite of prosedures soos, lammers gespeen, sterte afgesit, kastreer, hoewe gesny, biopsies geneem, sementoetse, skedewas, toetse vir siektes, diere gemerk, ensovoorts aan te teken.
- **Om 'n lys te skep waarop prosedures aangeteken kan word,** gaan na Verslae > Siektes – Voorkoming & Behandeling > Inentings, Doserings, Aanvullings en Prosedures (aantekenlys). By Kies Items om te Druk, kies die prosedures wat jy wil aanteken en voeg dit met die pyltjie wat regs wys by tot die Items wat Gedruk sal Word.
- **Om prosedures aan te teken** (of verander/verwyder), gaan na Ander Data > Prosedures. Gebruik die **Hulp** funksie indien nodig.
- **Om 'n verslag te skep van prosedures gedoen,** gaan na Verslae > Ander Verslae > Prosedures.
- **Om die prosedures van 'n dier op die hoofskerm op te kyk,** gaan op die Dier Uitleg na die Prosedures opkykskerm. Om dit op die Kudde Uitleg te vertoon, gaan op die hoofskerm se Kudde Uitleg na Vertoon Opsies > kliek op die Stel My Kolomme om te Vertoon Op (ikoon heel bo).
- **Wenk**: Dit word aanbeveel om, waar nodig, die verstek lys van prosedures uit te brei. Dit kan gedoen word deur te gaan na Opstellings > Prosedures.

71. Algemene Kudde Uitgawes en Inkomste

- Sien paragraaf 81, afdeling Uitgawes aanteken in BenguFarm vir die aantekening van uitgawes per dier of per kamp.
- **Om algemene kudde uitgawes** (bv. arbeid, diesel, SA Stamboek fooie, telersgenootskap fooie, ens.) **en inkomste** (bv. wolverkope) **vir die betrokke kudde aan te teken** (of verander/verwyder), gaan na Ander Data > Algemene Kudde Uitgawes/Inkomste. Gebruik die **Hulp** funksie indien nodig.
- **Om 'n verslag te skep van algemene kudde uitgawes vir die betrokke kudde,** gaan na Verslae > Kudde Ontleding > Algemene Kudde Uitgawes/Inkomste.
- **Om 'n verslag te skep wat 'n opsomming gee van alle inkomstes en uitgawes aangeteken vir die betrokke kudde,** gaan na Verslae > Kudde Ontleding > Kudde Inkomste en Uitgawes Opsomming.

72. Reënval:

- **Om historiese reënval data vanaf Excel in te trek** in BenguFarm SHEEP & GOATS, sien Bylaag B.
- **Om reënval aan te teken** (of verander/verwyder) (per lokaliteit), gaan na Ander Data > Reënval. Gebruik die **Hulp** funksie indien nodig.
- Op dieselfde skerm kan 'n **verslag** (met verskeie opsies) **geskep word van reënval**.

73. Diverse voorrade:

- **Om diverse voorrade** (lekke, kragvoer, hooi, ens.) **aan te teken** (of verander/verwyder), gaan na Ander Data > Diverse Voorraad. Gebruik die **Hulp** funksie indien nodig.

74. Kamp aktiwiteite:

- **Om aktiwiteite wat aan 'n spesifieke kamp gekoppel word** (bv. voer of lek uitgesit, brand, ontbos, voerplek geskuif, heining onderhoud, drinkplek skoongemaak) **aan te teken** (of verander/verwyder), gaan na Ander Data > Kamp Aktiwiteite. **Let wel:** Kamp aktiwiteite word *nie* gekoppel aan die diere in die betrokke kamp op daardie tydstip nie.
- **Voorraad items** soos konsentraat voer, lek en hooi aangeteken by Diverse Voorraad (sien hierbo), word **outomaties opgedateer** indien die uitsit daarvan in kampe aangeteken word by Kamp Aktiwiteite, *mits* die toepaslike Voorraad Item gekies word en die hoeveelheid aangedui word.
- **Om 'n verslag te skep van kamp aktiwiteite**, gaan na Verslae > Kampe > Kamp Aktiwiteite.
- **Om 'n verslag te skep van voergebruik per kamp**, gaan na Verslae > Gewigte, Mates, Prestasietoetsing en Teelwaardes > Voer Gebruik. Hierdie verslag bied 'n opsomming van voergebruik soos aangeteken by Kampaktiwiteite asook voerstasies waar diere se individuele voerinname aangeteken word.

75. Diere gesien:

- **Om diere wat gesien is ("animal sightings") op 'n spesifieke datum en kamp en/of GPS koördinate aan te teken** (of verander/verwyder), gaan na Ander Data > Diere Gesien.

- **Om ’n verslag te skep van diere wat gesien is**, gaan na Verslae > Dier Lyste en Getalle > Diere Gesien. **Wenk:** Met die Diere Gesien vs Kamp opsie, word al die diere wat gesien is gelys en langsaan elke dier in watter kamp die dier tans in BenguFarm is. Met die Kampe vs Diere Gesien opsie, word al die diere wat in BenguFarm in sekere kamp(e) is gelys en langaan in watter kamp en wanneer die dier laas gesien is.

76. Versekering:

- **Om versekering inligting van diere aan te teken** (of verander/verwyder), gaan na Ander Data > Versekering.
- **Om ’n verslag te skep van versekering inligting**, gaan na Verslae > Ander Verslae > Versekering.

77. Verskuif diere na ‘n ander plek:

- **Om (tydelike) verskuiwings van diere vanaf die plaas na ’n ander plek (standplaas)**, bv. ’n ramtoetssentrum, **aan te teken** (of verander/verwyder), gaan na Ander Data > Verskuif Diere na ’n Ander Plek. Gebruik die **Hulp** funksie indien nodig.
- **Let wel: Om diere tussen kuddes (bv. stoet na kommersieel) te skuif**, gaan na Ander data > Skuif Diere na Ander Kudde. **Om diere tussen kampe of ander groepe te skuif**, gaan na Ander Data > Verskuif Diere na ‘n ander Kamp of Groep.

78. Toekennings:

- **Om toekennings van diere aan te teken** (of verander/verwyder), gaan na Ander Data > Toekennings.
- Toekennings kan op die volgende verslae vertoon word:
    - Teelkudde Seleksie [Verslae > Inspeksies en Seleksies > Teelkudde Seleksie]
    - My Verslae [Verslae > My Verslae > Kolomme > Toekennings]
- **Om die toekennings van ’n dier op die hoofskerm op te kyk,** gaan na die Algemeen opkykskerm en rol af tot by die toekenning velde.

79. Inspeksie Puntings: (Slegs van toepassing op sekere rasse)

- Sekere telersgenootskappe teken punte van ’n reeks eienskappe aan by inspeksie van diere. Om sulke puntings aan te teken (of verander/verwyder), gaan na Ander Data > Inspeksie Puntings.
- **Om die inspeksie puntingdata van ’n dier op die hoofskerm op te kyk,** gaan op die Dier Uitleg na die Algemeen opkykskerm en rol af tot by die Punting velde.
- **Om ’n verslag te skep van sulke inspeksie puntings**, gaan na Verslae > Inspeksies en Seleksies > Puntings verslag.
- **Let wel**: Om jou eie punte van sekere eienskappe (bv. Algemene Voorkoms Punt of Kondisie Punt) aan te teken in BenguFarm SHEEP & GOATS, sien paragraaf 65.

Verslae

80. My dierdata verslae:

- **Die My Dierdata Verslae funksie is baie kragtig om jou eie pasgemaakte (“customised”) verslae op te stel** en te stoor vir latere gebruik. Gaan na Verslae > My Verslae > Dierdata.
- Kliek bo-aan die skerm op **Kies Diere (Kriteria)** en dan onder-aan op Kies Diere met Kies Diere Skerm **OF** stel kriteria op om diere te kies deur op die “+” regs onder-aan die skerm te kliek. Gebruik die **HULP** funksie indien nodig.
- Kliek bo-aan die skerm op **Verslag Kolomme (Uitleg)** en kies onder die betrokke afdeling die velde wat jy wil insluit in die verslag.
- Kliek bo-aan die skerm op **Besigtig Verslag** om te sien hoe die verslag gaan lyk. Indien jy die diere op ‘n spesifieke veld wil sorteer, kliek op die betrokke kolom se opskrif.
- Kliek onderaan die skerm op **Vertoon Verslag**. Kies Druk of Eksporteer.
- Om die kriteria en/of die uitleg te stoor vir latere gebruik, kliek onderaan die skerm op **Stoor Kriteria en Uitleg**.
- Om gestoorde kriteria en/of uitlegte te laai, kliek onderaan die skerm op **Laai Kriteria en Uitleg**.
- **Wenke**:
    - Op die Verslag Kolomme skerm kan leë kolomme ook gekies word om byvoorbeeld opmerkings of notas aan te teken.
    - Op die My Verslae > Verslag Kolomme (Uitleg) in die kolom Opskrif van Kolom op Verslag, kan die verstek kolomopskrifte verander word met eie gekose opskrifte. Die nuut gekose kolomopskrifte kan gestoor word met die “stiffy” ikoon regs onderaan die skerm.

- Die gestoorde kriteria kan op die hoofskerm se groepfilter asook op die Kies Diere skerm gebruik word om diere te kies wat aan die kriteria voldoen.
- Die My Dierdata Verslae kan gebruik word om jou eie uileg op te stel vir sekere verslae, bv. Diere per Kamp of Groep, Kuddelys, Stamboom of Nageslag Opsomming.
- Onthou om 'n rugsteun te maak van jou eie verslae se uitlegde. [Lêer > Rugsteun en Herstel > Rugsteun my Gestoorde Verslaguitlegde].
- Die My Dierdata Verslae het 'n sekere beperkings in terme van die kolomme wat beskikbaar is om in te sluit in 'n verslag. 'n Ander opsie is om op die hoofskerm se Kudde Uitleg 'n verslag te skep met die verlangde kolomme. Om dit te doen, sien paragraaf 5.

81. Kudde ontleding:

Gemiddeldes en tendense:

- Die doel met die Gemiddeldes en Tendense verslag is om die gemiddeldde meting/berekende waarde van 'n geselekteerde eienskap(pe) vir die betrokke kudde grafies te vergelyk vir 'n sekere tydperk, bv. om die gemiddelde speengewig van lammers te vertoon per die jaar van geboorte vir 'n sekere tydperk. **Let wel:** By verstek word slegs aktiewe en onaktiewe diere *met die betrokke kudde se kuddekenmerk* ingesluit. Hierdie funksie kan ook gebruik word om vaders se nageslag gemiddeldes te vergelyk.
- **Om 'n Gemiddeldes en Tendense verslag te skep,** gaan na Verslae > Kudde Ontleding > Gemiddeldes en Tendense. Gebruik die **Hulp** funksie indien nodig.

Uitgawes aanteken in BenguFarm:

- Dit word aanbeveel dat kostes en pryse *sonder* BTW aangeteken word.
- **Voorraad aankope**: Die *totale* uitgawe vir die aankoop van voorraad kan op die volgende skerms aangeteken word:
  - Gesondheid > Enstowwe, Doseermiddels en Aanvullings Voorraad.
  - Gesondheid > Medisynes Voorraad.
  - Ander Data > Diverse Voorraad (bv. lek, voer, konsentrate).
  - Reproduksie > Semen Voorraad.
- **Uitgawe per dier**: Sekere uitgawes kan in BenguFarm per dier aangteken word. Die volgende uitgawes kan per dier op die volgende skerms aanteken word:
  - Reproduksie > Sinchronisasie.
  - Reproduksie > Dekkings > Kunsmatige Inseminasies/Laparoskopieë. **Let wel:** Die strooitjie koste per dier ge-KI word outomaties bereken vanaf die Semen Voorraad, mits die Semen Tipe as Gevries gekies word op die KI skerm en die aankoop prys aangeteken is op die Semen Voorraad skerm.
  - Reproduksie > Dragtigheidsondersoeke.
  - Reproduksie > Embrio Inplantings. **Let wel:** Die koste per dier word *nie* outomaties bereken vanaf die Embrio Voorraad *nie*.
  - Gesondheid > Siekte Toetse.
  - Gesondheid > Inentings, Doserings en Aanvullings. **Let wel:** Die koste per dier word outomaties bereken vanaf die Enstowwe, Doseermiddels en Aanvullings Voorraad, mits die besending nommer ingevul word. Indien 'n besendingnommer nie ingevul word nie, sal die laaste aankope se eenheidsprys (totale prys / # eenhede) gebruik word.
  - Gesondheid > Siektes, Beserings en Behandelings. **Let wel:** Voorsiening word gemaak vir die aanteken van beide veearts en/of medisyne uitgawes. Die medisyne koste per dier word outomaties bereken vanaf die Medisyne Voorraad, mits die besending nommer ingevul word. Indien 'n besendingnommer nie ingevul word nie, sal die laaste aankope se eenheidsprys (totale prys / # eenhede) gebruik word.
  - Ander Data > Prosedures. Uitgawes vir prosedures (bv. vrugbaarheidstoetse, DNA analises, oorplaatjies, ens.) wat per dier gedoen word kan hier aangeteken word.
  - Ander data > Aankope. Koste by aankoop wat nie by die koopprys ingesluit is nie (bv. vervoerkoste) kan in die Koste per Dier-veld aangeteken word.
  - Ander data > Verkope, Vrektes en Uitskotte. Koste by verkope wat nie by die verkoopprys ingesluit is nie, kan in die Koste per Dier-veld aangeteken word.
- **Uitgawe per Kamp:** Sekere uitgawes (bv. lek uitgesit, voer uitgesit, kamp ontbos, voorbrande gemaak, heinings opgerig, ens.) kan nie per dier aangteken word nie, maar dit kan wel per kamp aangeteken word. In ag genome die aantal diere in die kamp, kan 'n gemiddelde koste per dier wel bereken word. Hierdie tipe uitgawes per kamp kan op die Kamp Aktiwiteite skerm [Ander Data > Kamp Aktiwiteite] aanteken word: **Let wel:** Indien die betrokke item, bv. winterlek, aangeteken is by Diverse

Voorraad *en* die betrokke voorraad item gekies word op die Kamp Aktiwiteite skerm, sal die uitgawe outomaties bereken word. Andersins kan die uitgawe aangeteken word op die Kamp Aktiwiteite skerm.

- **Uitgawe per Kudde:** Sekere uitgawes (bv. arbeid, brandstof, telersgenootskap fooie, ens.) kan nie per dier of per kamp aangteken word nie, maar dit kan wel aangeteken word as algemene uitgawes vir die *betrokke kudde*. Hierdie tipe uitgawes per kudde kan op die Algemene Kudde Uitgawes skerm [Ander Data > Algemene Kudde Uitgawes] aanteken word. **Wenk:** Indien jy meer as een kudde op *dieselfde* databasis het, kan, waar van toepassing, algemene uitgawes in die ALL kudde aangeteken word. Uitgawes wat per dier aangeteken kan word (bv. vrugbaarheid ondersoeke, dragtigheid ondersoeke, DNA analises) maar wat nie per dier aangeteken is nie, kan hier as 'n totale uitgawe vir die betrokke kudde aangeteken word.

Kudde Inkomste en Uitgawes Opsomming:

- Die doel met die Kudde Inkomste en Uitgawes Opsomming verslag is om die inkomste en uitgawes vir die betrokke kudde per item vir 'n spesifieke tydperk (bv. vir 'n finansiële jaar) te bereken.
- **Om 'n Kudde Inkomste en Uitgawes Opsomming verslag te skep,** gaan na Verslae > Kudde Ontleding > Kudde Inkomste en Uitgawes Opsomming. **Let wel:** Voorrade aangekope (sien hierbo) sal *nie* as uitgawe verskyn op hierdie verslag nie. Dit sal slegs as uitgawe verskyn indien die gebruik daarvan aangeteken is per dier, kamp of kudde.

Data Stuur/Trek In:

82. Voerinnames intrek vanaf voerstelsel:

- Om voerinnames vanaf 'n voerstelsel in te trek in BenguFarm SHEEP & GOATS, moet jy by die voerstelsel 'n lêer (in CSV formaat) skep met die betrokke diere se nommers en voerinnames.
- **Om die CSV lêer met voerinnames in te trek**, gaan na Data Stuur/Trek In > Trek In > Voerinnames vanaf Voerstelsel. Kliek regs bo-aan die skerm en kies die CSV lêer wat ingetrek moet word. Kies die intrek opsies van toepassing en kliek Trek In.
- Indien die betrokke voerstelsel se lêeruitleg nog nie voorheen opgestel en gestoor is 'n uitleg nie, moet dit eers gedoen word. **Om die betrokke voerstelsel se lêeruitleg op te stel**, kliek by Kies Elektroniese Formaat op die Voeg By en Verander Elektroniese Lêerformate (rooi notaboekie ikoon). Om 'n nuwe formaat op te stel, kliek op Nuwe en voltooi die besonderhede. By Kolomme in Elektroniese Lêer, spesifiseer watter data in watter kolom in die CSV lêer voorkom. Dit word gedoen deur op die "+" regs onder op die skerm te kliek. Kliek nou *onder* die kolomopskrif "Data in hierdie Kolom" en kies die data wat in kolom nr 1 (of kolom A) voorkom. Herhaal vir al die kolomme wat jy wil intrek. Indien 'n spesifieke kolom se data nie ingetrek moet word nie, kies die opsie "Data Nie van Toepassing". Stoor. Kontak jou BenguFarm agent vir hulp, indien nodig.
- **Om 'n verslag te skep van voerverbruik**, gaan na Verslae > Gewigte, Mates, Prestasietoetsing en Teelwaardes > Voerverbruik.

Opstellings:

83. My diervelde:

- Indien jy data wil aanteken waarvoor daar nie elders voorsiening gemaak is nie (bv. Oogpigment Persentasie), kan jy jou eie velde hiervoor opstel. Om dit te doen, gaan na Opstellings > My Diervelde.
- Om data in hierdie velde aan te teken, gaan na Diere > Verander Diere (Tabel Uitleg) **OF** gaan na Diere > Voeg by & Verander Diere (Enkel Dier Uitleg) > My Velde.
- Om data aangeteken in hierdie velde op te kyk op die hoofskerm, gaan op die Dier Uitleg na die My Velde opkykskerm. Om dit op die Kudde Uitleg te vertoon, gaan op die hoofskerm se Kudde Uitleg na Vertoon Opsies, merk die betrokke veld(e) onder die My Kolomme afdeling en kliek op Stoor Opsies as Kudde Verstek. Maak BenguFarm toe en weer oop, gaan op die hoofskerm se Kudde Uitleg na die My Kolomme afdeling.
- My Dierdata velde kan slegs op die My Dierdata Verslae ingesluit word deur te gaan na Verslae > My Verslae > Dierdata. Kliek op Verslag Kolomme (Uitleg) en kies dan My Velde.

Opsies

84. Besigtig/opdateer my rekeningbesonderhede:

- Om jou BenguFarm rekeningbesonderhede aanlyn op te kyk en/of sekere inligting te opdateer, gaan na Opsies > Besigtig/Opdateer my Rekeningbesonderhede.
- Hierdie skerm kan ook gebruik word om die nuutste lisensiefaktuur aan te vra indien jy dit nie ontvang het nie of verlê het.

- **Let wel:** Hierdie funksie sal slegs werk indien die rekenaar aanlyn is, die BenguFarm rekeningnommer (BPU….) aangeteken is in BenguFarm en die rekeningnommer en die betrokke databasis se Rekenaar Identifikasie Kode op die BenguFarm admin stelsel aangeteken is. Indien jou rekenaar nie toelaat dat jy konnekteer nie, de-aktiveer jou rekenaar se anti-virus program tydelik en probeer weer.

85. Aksie sleutels

- Die doel met aksiesleutels is om vinnig sekere info wat gereeld gebruik word, bv. jou kudde se kuddekenmerkletters, in te voeg wanneer 'n dier opgesoek word op ID nommer. Gestel jou kudde se kuddekenmerkletters is ABC. Jy kan dan hierdie letters as 'n aksiesleutel opstel.
- **Om 'n aksiesleutel op te stel**, kliek op die "+" regs onderaan die Definieer Aksie Sleutels skerm, vul die betrokke letters (bv. ABC) in in die Waarde om te Vertoon kolom, kies 'n F-sleutel (bv. F2) in die Sleutel kolom en Stoor.
- Wanneer 'n dier se nommer ingetik moet word, druk die Function (Fn) en die betrokke F-sleutel (bv. F2) gelyktydig op die sleutelbord. In die voorbeeld hierbo, sal die ABC dan ingetik wees.

86. Maak databasis leeg:

Hierdie funksie word slegs in uitsonderlike gevalle gebruik om 'n databasis leeg te maak. Jou BenguFarm agent sal jou na hierdie funksie verwys wanneer nodig en aan jou die wagwoorde verskaf om toegang te kry tot hierdie funksie. **Let wel**: Dit word sterk aanbeveel dat 'n rugsteun gemaak word van die betrokke databasis voordat hierdie funksie gebruik word.

Toevoegings

87. Voerkraal Bestuurder:

Hierdie is 'n een-venster funksie waar Bestuursperiode groepe geskep kan word, diere in 'n spesieke kraal aan gekoppel kan word aan en, indien nodig, geskuif kan word tussen krale. Kraalaktiwiteite, insluitende hoeveelhede voer wat uitgesit word, kan aangeteken word. Individuele diererekords kan aangeteken word vir aankoop inligting, inentings, gesondheid inskrywings, gewigte en verkoop/slagdata. Per-dier berekeninge word gedoen vir gewigstoename, laaste twee GDTs, koste, inkomste en netto wins. Bestuursperiode groep opsommings word verskaf vir totale voerhoeveelhede, gemiddelde voeromsetverhouding, gemiddelde GDT, totale koste, inkomste en netto wins. Gebruik die **Hulp**-funksie indien nodig.

88. Veearts Netwerk:

Veearts Netwerk is 'n netwerk van veeartse wat fokus op die instandhouding en verbetering van lewendehawe gesondheid, produksie en welsyn in Suid-Afrika. Alle deelnemende lede besit en bedryf onafhanklike veeartsenykundige praktyke wat lewendehawe gesondheidsdiensdienste verskaf, maar hierdie veeartse spandeer die grootste deel van die dag om rond te gaan om siek diere te help en te red. Daar is nooit genoeg tyd om die lewendehawe eienaar te voorsien van inligting oor siekte voorkomende planne en koste-effektiewe vee-middels nie. Veearts Netwerk is gestig om ondersteuning te bied aan die netwerk van deelnemende landelike veeartsenykundige praktyke en hul lewendehawe kliënte. Dit word gedoen deur die ontwikkeling van lewendehawe siekte tendense, die verskaffing van relevante inligting oor lewende hawe gesondheid inligting en 'n gestruktureerde rekenaarprogram vir die ontwikkeling van koste-effektiewe planne vir die voorkoming van siektes vir elke lewendehawe-kliënt.

Deelnemende veeartse kan 'n gestandaardiseerde bestuursplan(e) aan 'n kliënt toewys of kan, in oorleg met die kliënt, 'n persoonlike bestuursplan opstel. Bestuursplanne word aan die begin van elke maand per e-pos aan kliënte van deelnemende veeartse gestuur.

Deur middel van die Veearts Netwerk funksie in die BenguFarm BEEF en SHEEP & GOATS modules, kan kliënte van deelnemende veeartse die bestuursplanne in BenguFarm integreer as 'n interaktiewe Veearts Netwerk Kalender. Hierdie kalender bevat ook prestasietoetsdatums en persoonlike dagboekinskrywings wat jy in die standaard BenguFarm kalender geskep het. 'n Gebruiker kan op 'n item in die Veearts Netwerk Kalender kliek. Dit sal inligting soos die groep diere wys waarop die aksie van toepassing is, ouderdom, siklus stadium, beskrywing van die aksie, hoe gereeld die aksie moet plaasvind en, waar van toepassing, watter behandeling of aksie saam met die voorgestelde dosis toegedien moet word. In sommige gevalle is addisionele inligting beskikbaar in die vorm van 'n PDF dokument wat afgelaai en na kyk kan word. Die Veearts Netwerk Kalender sal ook die diere lys wat tans van toepassing is op die aksie. Die gebruiker kan dan werklyste druk, die diere aan groepe koppel of dit oopmaak in 'n My Dierdata verslag. Dit behoort duidelik te wees dat die Veearts Netwerk Kalender 'n alternatief is vir die ingeboude BenguFarm Bestuurskalender. Die twee is nie bedoel om interaktief te werk nie, met die Veearts Netwerk

Kalender wat meer funksionaliteite en inligting verskaf. Die Veearts Netwerk Kalender sal ook in die komende weergawes van die Veearts Netwerk *Daily Observation Card* (DOC) app wees. Die DOC-program is beskikbaar vir Android fone en -tablette van die Google Play-Store.

Jy moet aanteken om die geïntegreerde Veearts Netwerk Kalender te kan gebruik. Om aan te teken, gebruik dieselfde gebruikersnaam en wagwoord wat jy op die Veterinary DOC App gebruik. Jy kan gratis by die Veearts Netwerk met die DOC App registreer. Soos hierbo genoem, om hierdie geïntegreerde funksies te kan gebruik, moet jou veearts 'n persoonlike bestuursplan(e) vir jou kudde(s) opstel of een van sy/haar standaardpraktykplanne aan jou toewys. Vir hulp hieroor, kontak asseblief jou plaaslike veearts. As jou veearts nie 'n Veearts Netwerk lid is nie, kontak asseblief vir Dr. Danie Odendaal (vnet@absamail.co.za) vir hulp.

Hulp

89. Teamviewer afstand ondersteuning:

- Die BenguFarm agente gebruik TeamViewer sagteware om aanlyn ondersteuning te lewer direk op jou rekenaar.
- Indien jy nie TeamViewer sagteware op jou rekenaar het nie, kan jy dit aflaai en installeer by www.teamviewer.com. Indien jy tydens installasie by tipe gebruik “Personal” kies, is gebruik van die program gratis.
- Indien Teamviewer geïnstalleer is, kan dit, wanneer nodig vir aanlyn ondersteuning, direk vanuit BenguFarm oopgemaak word op die hoofskerm by Hulp > Teamviewer Afstand Ondersteuning.
- Om die Teamviewer sagteware te opgradeer na die nuutste weergawe, kliek op Laai Nuutste Teamviewer Af.

Bylaag A

Opsomming – Basiese Take om te Doen in BenguFarm SHEEP & GOATS
(Kronologiese volgorde)

1. Voor die Teelseisoen:

1.1. Stel die nuwe Lamseisoen op [Opstellings > Lamseisoene].
1.2. Maak seker dat al die ooie, jong ooie en teelramme (insluitend KI ramme) op rekord is in BenguFarm SHEEP & GOATS. Indien nodig, trek die betrokke diere se Logix data in [Data Stuur/Trek In > Trek In > Logix Hoofdata Lêer] of skep dier rekords met die hand [Diere > Voeg Diere by Wizard]. Merk die teelramme as "Teel/KI Ram" [Diere> Verander Diere (Tabel Uitleg)].
1.3. Druk 'n lys van teelbare jong ooie en ooie [Verslae > Dekkings, Dragtighede en Lammings > Dekbare Jong ooie en Ooie (aantekenlys)].
1.4. Bereken die intelingpersentasies van nageslag vir beplande parings [Reproduksie> Inteel Berekening vir Beplande Parings] **OF**
1.5. Gebruik die GENETICS telingsmodule om die beste parings vir jou spesifieke teeldoelwitte te bepaal [Reproduksie s > BenguFarm GENETICS Telingsbestuur Module].
1.6. As ooie gesinchroniseer word, teken die sinchronisasies aan [Reproduksie > Synchronisasie].

2. Begin van die Teelseisoen:

2.1. Druk 'n lys, indien nodig, om werklike dekbesonderhede (datum, ram, ooi, ens.) aan te teken [Verslae > Dekkings, Dragtighede en Lammings > Dekkings (aantekenlys)].
2.2. Teken die dekkings aan op BenguFarm SHEEP & GOATS [Reproduksie > Dekkings > Natuurlike Dekking of Kunsmatige Inseminasies/Laparoskopieë].
2.3. Druk 'n verslag van die bestaande dekkings [Verslae > Dekkings, Dragtighede en Lammings > Bestaande Dekkings (Deklyste)].

3. Einde van die Teelseisoen:

3.1. STOETTELERS: Stuur die dekkingsdata in elektroniese (csv) formaat na SA Stamboek of die LNR [Data Stuur/Trek In > Stuur > Stamboek/LNR > Dekkings].

4. Dragtigheidsondersoeke:

4.1. Druk 'n lys om die dragtigheidsondersoek uitslae op aan te teken [Verslae > Dekkings, Dragtighede en Lammings > Ooie & Jong ooie vir Dragtigheidsondersoek (aantekenlys)].
4.2. Teken die dragtigheidsondersoek uitslae aan op BenguFarm SHEEP & GOATS [Reproduksie > Dragtigheidsondersoeke].
4.3. Druk 'n verslag van die dekkings en dragtighede [Verslae > Dekkings, Dragtighede en Lammings > Dekkings en Dragtighede].
4.4. Druk 'n verslag met 'n opsomming van dekkings en dragtighede per ram en/of seisoen [Verslae > Dekkings, Dragtighede en Lammings > Dekopsomming per Ram en/of Seisoen].

5. Voor die Lamseisoen:

5.1. Druk 'n verslag van die jong ooie en ooie naby lamming [Verslae > Dekkings, Dragtighede en Lammings > Jong ooie en Ooie naby Lamming (aantekenlys)].

6. Tydens die Lamseisoen:

6.1. Teken die lammings (en lammers) aan [Reproduksie > Lammings].
6.2. STOETTELERS: Stuur nuwe geboortes in elektroniese (csv) formaat na SA Stamboek of LNR [Data Stuur/Trek In > Stuur > Stamboek/LNR> Geboortekennisgewings].
6.3. Trek die lêer met die rekenaarnommers wat van Logix ontvang is, in BenguFarm SHEEP & GOATS in [Data Stuur/Trek In > Logix Direk > Trek Ontbrekende Rekenaarnommers In].

7. Einde van die Lamseisoen:

7.1. Druk 'n verslag van die jong ooie en ooie wat gelam of nog nie gelam het nie [Verslae > Dekkings, Dragtighede en Lammings > Jong ooie en Ooie Gelam /Nog nie Gelam (aantekenlys)].

7.2. Druk 'n verslag van lammers gebore in die lamseisoen [Verslae > Dekkings, Dragtighede & Lammigs > Geboortes].

7.3 Druk 'n verslag met 'n opsomming van dekkings, dragtighede en lammings per ram en/of seisoen [Verslae > Dekkings, Dragtighede en Lammings > Dekking Opsomming per Ram en/of Seisoen].

7.4. Druk 'n verslag van die ooie wat swak presteer volgens sekere reproduksie- en dragtigheid minimum standaarde [Verslae > Inspeksies en Seleksies > Reproduksie en Dragtigheid Seleksie].

7.5 Indien dit nie reeds outomaties bereken is deur BenguFarm nie, bereken weegdatums vir prestasietoetsing vir lammers gebore in hierdie lamseisoen [Prestasietoetsing > Bereken Geldige Weeg/Toetsdatums].

8. DNA Ouerskap Kontrole (STOETTELERS, wanneer nodig):

8.1. Druk 'n DNA diensaanvraagvorm wat saam met die betrokke diere se biologiese monsters na die DNA laboratorium gestuur moet word [Data Stuur/Trek In > Stuur > DNA Profieleringdienste Vorms en kies die betrokke laboratorium wat jy gebruik].

8.2. Druk etikette vir die merk van die koeverte waarin biologiese monsters van diere geplaas word vir instuur na na 'n biobank of 'n DNA laboratorium [Data Stuur/Trek In > Stuur > DNA Profieleringdienste Vorms > Druk Biologiese Monster Etikette].

8.3 Teken die toepaslike diere se DNA nommers in BenguFarm SHEEP & GOATS aan wanneer jy die ouerskapverslag van die DNA-laboratorium ontvang. [Diere > Verander Diere (Tabel Uitleg)].

9. Diere Ent, Doseer, Dip en Aanvullings gee:

9.1 Druk 'n lys vir die aantekening van inentings, doserings, dip en aanvullings [Verslae > Siektes, Voorkoming en Behandeling > Inentings, Doserings, Dip, Aanvullings en Prosedures (aantekenlys)].

9.2 Teken inentings, doserings, dip en aanvullings aan [Gesondheid > Inentings, Doserings, Dip en Aanvullings].

9.3 Druk 'n verslag van inentings, doserings, dip en aanvullings [Verslae > Siektes, Voorkoming en Behandeling > Inentings, Doserings, Dip en Aanvullings].

10. Weeg Diere:

10.1. Druk 'n lys vir die aantekening van diere se gewigte tydens weging [Verslae > Gewigte, Mates, Prestasietoetsing en Teelwaardes > Weeglys (aantekenlys)].

10.2. Indien van toepassing, trek gewigte van die skaal in BenguFarm SHEEP & GOATS in (waar van toepassing) [Data Stuur/Trek In > Trek In > Gewigte van Skaal of Tru-Test XR5000 Integrasie] **OF**

10.3. Teken die gewigte vir prestasietoetsdoeleindes aan [Prestasietoetsing > Gewigte vir Prestasietoetsing].

10.4. STOETTELERS: Stuur die gewigte in elektroniese (csv) formaat na Stamboek of die LNR [Data Stuur/Trek In > Stuur > Stamboek/LNR > Gewigte].

10.5. STOETTELERS: Trek die lêer (SHEEP & GOATSTEST...) met die amptelike gewig resultate wat ontvang is van Logix in BenguFarm SHEEP & GOATS in [Data Stuur/Trek In > Logix Direk > Trek OPI, GRO & Wolresultate In] **OF** [Data Stuur/Trek In > Logix Direk > Trek Reproduksie (OPI), Gewig (GRO) en Wolresultate In].

10.6. Druk 'n verslag van die diere se verwerkte gewigte (indekse, ens.) [Verslae > Gewigte, Mates, Prestasietoetsing en Teelwaardes > Prestasietoetsresultate].

10.7. Druk 'n verslag van die diere se gewigte en toenames (vir gereelde weging, bv. in 'n groeitoets of voerkraal) [Verslae > Gewigte, Mates, Prestasietoetsing en Teelwaardes > Gewigte en Toenames].

11. Skeer Diere (wolskape en Angora bokke)

11.1. Druk 'n lys waarop diere se wol- of sybokhaardata aangeteken kan word tydens skeer. [Verslae > Gewigte, Mates, Prestasietoetsing & Teelwaardes > Vesel Veldkaart (aantekenlys)].

11.2 Teken wol- of sybokhaardata in BenguFarm SHEEP & GOATS aan [Prestasietoetsing > Woldata vir Prestasietoetsing].

11.3 STOETTELERS: Stuur wol- of sybokhaardata in elektroniese (csv) formaat na Stamboek [Data Stuur/Trek In > Stuur > Stamboek/LNR > Woldata].

11.4 Druk 'n lys met diere se ID nommers, liggaamsgewigte en vaggewigtete om saam met die wol/bokhaar monsters na die Woltoetsburo te stuur vir ontleding [Data Stuur/Trek In > Stuur > Vagtoets Kontrolelys].

11.5 STOETTELERS: Trek die amptelike wol- of sybokhaarresultate in BenguFarm SHEEP & GOATS in [Data Stuur/Trek In > Logix Direk > Trek Reproduksie (OPI), Gewig (GRO) en Wolresultate In] **OF** [Data Stuur/Trek In > Trek In > Stamboek/LNR > Amptelike Wolresultate].

11.3 Skep 'n verslag te skep van diere se gewigte en toenames [Verslae > Gewigte, Mates, Prestasietoetsing & Teelwaardes > Gewigte en Toenames].

12. Wanneer nuwe Teelwaardes (EBVs) beskikbaar is: (slegs STOETTELERS)

12.1. Trek nuwe teelwaardes in BenguFarm SHEEP & GOATS in met die Logix Direk opsie [Data Stuur/Trek In > Logix Direk > Trek Vleis Teelwaardes In of Trek Wol Teelwaardes In, soos van toepassing].

13. Voor inspeksie van Diere: (slegs STOETTELERS)

13.1. Skep 'n inspeksielys van diere wat geïnspekteer/gekeur gaan [Verslae > Inspeksies & Seleksies > en kies die betrokke keuringsverslag(e) wat van toepassing is (Vleis Teelwaardes, Vleis Indekse, Wolrasse, Döhne Merino].

14. Diere Verkoop, Geslag, Uitgeskot, Gevrek of Verlore geraak:

14.1. Vir veilings of uit-die-hand-verkope, druk 'n veilingskatalogus [Verslae > Aankope, Veilings, Verkope, Vrektes en Uitskotte > Veilingskatalogus].

14.2. Teken die verkope en die uit-kudde data aan van diere wat verkoop is of die kudde verlaat het vir ander redes [Ander Data > Verkope, Vrektes en Uitskotte].

14.3. Druk 'n verslag van die diere wat verkoop is, of die kudde verlaat het vir ander redes [Verslae > Aankope, Veilings, Verkope, Vrektes en Uitskotte > Verkope, Vrektes en Uitskotte].

14.4. STOETTELERS: Stuur die oordrag en/of kansellasie kennisgewings in elektroniese (csv) formaat na SA Stamboek of die LNR [Data Stuur/Trek In > Stuur > Stamboek/LNR > Oordragte en Kansellasies].

Bylaag B

Intrek van Data wat in Excel aangeteken is

Met hierdie funksie kan sekere dierdata wat in 'n Excel lêer aangeteken is, ingetrek word in BengFarm. Hierdie funksie is spesifiek vir kuddes wat nie data vanaf 'n ander bron (bv. Logix) kan intrek nie.

Om 'n lys te sien van al die data wat vanaf Excel in BenguFarm ingetrek kan word, sien die tabel aan die einde van Bylaag B.

Vir die program om optimaal te funksioneer, moet daar gepoog word op **minstens die volgende data in te trek**: Dier ID Nr, Geslag, Geboortedatum, Ras- of Spesiekode en Statuskode. Indien die presiese geboortedatum van 'n dier onbekend is, kies 'n benaderde datum, byvoorbeeld 01-10-2018 vir diere gebore in 2018.

Stappe om data voor te berei en in te trek:

NB: Maak eerstens seker dat die "**List Separator**" en "**Decimal Symbol**" opstellings in Windows korrek is. Gaan na Control Panel > Region > Additional Settings > List Separator. Die "List Separator" moet 'n komma "," te wees. Indien dit 'n kommapunt ";" is, verander dit na 'n komma. Die "Decimal Symbol" moet 'n punt "." wees. Indien dit komma "," is, verander dit na 'n punt ".". Kliek Apply en OK.

1. **Voorbereiding van data om dit in te trek:**
   - 1.1. Skep vir elke kudde 'n aparte Excel lêer.
   - 1.2. Vir elke dier in die kudde (ooie, lammers en ramme) waarvan jy data wil intrek in BengFarm SHEEP & GOATS, moet jy sorg dat alle **beskikbare data** (bv, Dier ID Nr, Geboortedatum, Geslag, Moeder ID Nr, Vader ID Nr, ens.) in dieselfde Excel lêer en een blad ("sheet") is. Indien jy **data van vanaf meer as een blad wil intrek**, maak seker dat die Dier ID No en Geslag presies dieselfde is op al die blaaie om te verhoed dat duplikaat dierrekords geskep word met die intrek van die addisionele data in BenguFarm.
   - 1.3. Behalwe vir die kolomopskrifte, verwyder al die lyne wat nie dierdata bevat nie, bv. leë lyne, opsommings, ens.
   - 1.4. Vir data waar daar **meer as een rekord is vir 'n spesifieke tipe data** (bv. gewigte aangeteken op meer as een datum), moet daar vir elke bykomende rekord (bv. weegdatum en gewig) 'n aparte lyn in die Excel blad geskep word om al die rekords in te trek.
   - 1.5. Maak seker dat die **datums** in die Excel lêer in een van die volgende twee formate gestoor is, nl. dd/mm/yyyy of yyyy/mm/dd. Bv 30 Nov 2010 moet gestoor wees as 30/11/2010 of 2010/11/30. Die "/" kan enige karakter wees, bv. "-". Jy kan Excel se "Cell Formatting" funksies gebruik om datums te verander wat nie in die korrekte formaat is nie. Dit behoort die datums reg te formateer, afhangende van hoe die datums oorspronklik in Excel ingetik is. As 'n datum nie gespesifiseer is nie of nie in die korrekte formaat is nie, sal daardie datums geskep/verander word na 01/01/1980 wanneer die data ingetrek word.
   - 1.6. Vir moeders en vaders om korrek gekoppel te word aan 'n dier, moet die **IDnr van die vaders en moeders** PRESIES ooreenstem met die IDnr waar hulle in die lêer as 'n dier gelys is. (Kleinletters sal outomaties na hoofletter omgeskakel word). As 'n moeder of vader nie self as 'n dier gelys is nie, sal 'n dier wel geskep word met default waardes. Indien die moeder of vader onbekend is, los bloot die betrokke veld in die Excel lêer leeg.
   - 1.7. Ten einde **Ras, Status** (**A** = Akief – Lewendig in die kudde of **na** = Onaktief - Dood/Verkoop/Nie in kudde) **en Voorkoms Opmerkings** in te trek, moet die Status, Ras, en Opmerking kodes ooreenstem met die Rase, Status en Voorkoms Opmerkings **<u>kodes</u>** in BenguFarm.
   - 1.8. Ten einde die **Kampe** te kan intrek, moet die betrokke kampe reeds opgestel wees in BenguFarm (Opstellings > Plaas Kampe). In die CSV lêer wat ingetrek moet word, moet die Kamp **<u>kodes</u>** aangeteken wees en dit moet ooreenstem met die Kamp kodes in BenguFarm.
   - 1.9. Replace all ' signs (if any) with ` (left of 1 on keybord).
   - 1.10. **Berekenings** (soos ouderdom, interlamperiodes groeitempo) kan nie ingetrek word nie – dit sal in die program bereken word nadat die data ingetrek is, mits die data benodig vir die berekenings beskikbaar is.
   - 1.11. **Daar mag geen kommas in enige velde wees nie. Alle desimale moet punte wees en in die notas veld mag daar nie kommas wees nie.**
   - 1.12. Stoor die Excel (xls of xlsx formaat) lêer in **CSV (Comma Delimited) formaat**. Om dit te doen, maak die betrokke lêer oop in Excel, gaan na File > Save As... en kies by File Type "CSV - Comma Delimited" formaat en kliek op "Save". Indien daar **meer as een blad ("sheet") in die Excel lêer is, moet elkeen apart na 'n CSV** lêer **gestoor word en apart ingetrek word**, aangesien mens nie verskillende blaaie in een CSV lêer kan stoor nieMaak seker lang nommers (veral DNA nommers) word nie omgeskakel in eksponent formaat wanneer die lêer in CSV formaat gestoor word nie.

1.13. Maak die CSV lêer in Notepad oop (nie Excel) en **kontroleer die volgende**:

1.13.1 Maak seker die List Separator is 'n komma (,), nie 'n kommapunt (;) nie. Indien nodig, kan die List Separator opstelling verander word deur te gaan na Computer > Control Panel > Regional > Additional Settings > List separator.

1.13.2 Maak seker lang nommers (veral DNA nommers) is nie omgeskakel in eksponent formaat wanneer die lêer in CSV formaat gestoor word nie.

1.14 Maak 'n nota in watter **lyn/ry die data in die CSV lêer begin**. Kolomopskrifte moet byvoorbeeld nie ingetrek word nie.

Voorbeeld van data vir Intrek:

ID No	Geslag	Geb Datum	Ras	Status	Kamp	Moeder	Vader	Gewig	Weegdatum
130124	M	15-10-2013	MER	A	K1			23.5	02-01-2014
140020	V	01-10-2014	MER	A	K1			21.0	03-01-2015
150001	V	01-10-2015	MER	A	K1			19.5	03-01-2015
150002	V	01-10-2015	MER	A	K1			21.5	03-01-2016
150025	V	01-10-2015	MER	A	K1			22.0	03-01-2016
160011	V	03-09-2016	MER	A	K1			20.5	15-01-2017
160036	M	27-09-2016	MER	A	K1			23.3	15-01-2017
160036								55.0	20-11-2017
160123	V	11-11-2016	MER	A	K1			18.2	15-01-2017
170001	V	01-09-2017	MER	A	K2	140002	130124	21.0	02-01-2018
170002	V	03-09-2017	MER	A	K2		130124	22.5	02-01-2018
170003	V	05-09-2017	MER	A	K2		130124	21.8	02-01-2018

2. Trek die data in vanaf die CSV formaat lêer in BenguFarm:

2.1. Gaan in BenguFarm na die spesifieke kudde waarvoor jy data wil intrek.

2.2. Data moet verkieslik **op 'n leë databasis ingetrek word**. As jy 'n tweede keer 'n lêer intrek op dieselfde databasis, sal BengFarm SHEEP & GOATS kontroleer of daar reeds diere is met PRESIES dieselfde ID Nr en geslag. Maak dus seker dat die Dier ID No en geslag presies dieselfde is om te verhoed dat duplikaat dierrekords geskep word. Om verder te verhoed dat duplikaat diere geskep word, verwyder die regmerkie by Skep Diere wat nie Bestaan nie onder Intrek Opsies.

2.3. **Gaan na** Data Stuur/Trek In > Trek In > Databasis > Oop Lêerformaat (CSV).

2.4. Kliek regs bo-aan die skerm op "Soek..." en **kies die csv lêer** van die spesifieke kudde wat jy wil intrek.

2.5. Intrek opsies:

2.5.1. By "Data Begin op Lyn #" **kies op watter lyn die data in die csv lêer begin**. (Kolomopskrifte moet nie ingetrek word nie).

2.5.2. Kies die toepaslike intrek opsies. Indien onseker, behou die verstek opsies.

2.6. **Spesifiseer watter data in watter kolom in die CSV lêer voorkom**. Dit word gedoen deur op die "+" regs onder op die skerm te kliek. Kliek nou *onder* die kolomopskrif "Data in hierdie Kolom Gestoor" en kies die data wat in kolom nr 1 (of kolom A) voorkom. Herhaal vir al die kolomme wat jy wil intrek. Indien 'n spesifieke kolom se data nie ingetrek moet word nie, kies die opsie "slaan oor – moenie intrek nie".

2.7. By "Geslag, Manlik=" in die "Waar/Ja=" kolom (heel regs) moet jy invul wat in die geslag kolom in die csv lêer staan by manlike diere, bv. "M". Slegs die diere met "M" in daardie kolom sal ingetrek word met geslag as manlik, die res outomaties as vroulik.

2.8. Wanneer al die kolomme wat ingetrek moet word gespesifiseer en gekontroleer is, kliek op "Trek In".

2.9. Let op dat diere se name verander word na hoofletters wanneer die data ingetrek word.

2.10. **Indien die dierrekords vir een of ander rede nie korrek ingetrek het nie**, moet die foutiewe rekords eers verwyder word voordat die data weer ingetrek word. Die data kan as volg verwyder word:

2.10.1. Gaan na Diere > Verander Diere (Tabel Uitleg).

2.10.2. Kliek op Laai Nuwe Seleksie van Diere (regs bo-aan die skerm), skakel die Nie-aktiewe filter (regs bo-aan die skerm) aan, kies **alle** diere (gebruik die Hulp funksie indien nodig).

2.10.3. Kliek Verwyder Rekords (regs onderaan die skerm) en Stoor.

Data wat vanaf 'n CSV lêer ingetrek kan word in BenguFarm

Algemeen Dier Data:
- Dier ID nr (visueel)
- Registrasienommer
- Geboortedatum
- Geboortedatum Onseker
- Lamseisoen (kode)
- Geboorte Status (Enkel, Tweeling, Drieling) (kode)
- Vader ID nr
- Vader KKM, Jaar, Volgnr.
- Vader EID (mikroskyfie nr)
- Moeder ID nr
- Moeder KKM, Jaar, Volgnr.
- Moeder EID (mikroskyfie nr)
- Ontvanger Ooi ID nr
- Dekkingstipe (kode)
- Ras (kode)
- Sub-ras (kode)
- Afdeling (kode)
- Kleur (kode)
- Geslag
- Kuddekenmerk
- Jaar (van geboorte)
- Volgnommer
- Dier ID (amptelik)
- Dier Naam
- Familielyn
- Nie vir Registrasie
- Geïnspeketeer
- Inspeksie Datum
- Goedgekeur
- Mikroskyfie Nommer (EID)
- Mikroskyfie Plek Ingeplant
- Mikroskyfie Datum Ingeplant
- DNA Nommer
- Boekwaarde
- Markwaarde
- Skaalnommer
- Naspeurbaarheid Nommer
- Voorkoms Opmerkings (kode)
- Notas
- Status (kode)
- Teler
- Eienaar
- Groepe (kode)
- Gekastreer (Ja/Nee)
- Kastreer Datum

Kamp Verskuiwing Data:
- Kamp (kode)
- Datum geskuif
- Rede geskuif (kode)

Siektes & Behandelings Data:
- Datum Siek
- Veearts Naam
- Siekte/Besering (kode)
- Medisyne/Behandeling (kode)
- Opmerking

Inentings, Doserings en Aanvullings Data:
- Datum Geënt
- Veearts Naam
- Geënt Teen (kode)
- Middel (kode)
- Dosis
- Koste
- Opmerking

Veearts Besoek Data:
- Veearts Besoek Datum
- Veearts Naam

Dekkings Data:
- Lamseisoen (kode)
- Dektipe (Nat=1; KI=2; EI=3)
- Ram ID nr
- Ram 2 ID nr
- Multi Ramme
- Datum In
- Datum Uit

Dragtigheid Data: (Vroulike diere)
- Ondersoek Datum
- Dragtig (Ja/Nee)
- Periode Dragtig
- Periode Tipe [(W)eke / (M)aande]
- Siklus (1, 2, 3) (kode)
- # Fetusse (1, 2, 3) (kode)

Gewigte & Eienskappe Data:
- Geboortegewig
- Moeder se gewig by lamming
- Voorpeen Gewig Datum
- Voorspeen Gewig
- Speen Gewig Datum
- Speen (W2) gewig
- Graad tydens Speen
- Moeder se gewig by Speen
- Naspeen Gewig Datum
- Naspeen (W3) Gewig
- Volwasse Gewig Datum
- Volwasse (W4) Gewig
- Algemene Gewig Weegdatum
- Algemene Gewig
- Bestuursgroep

Skeerdata:
- Skeernommer
- Vorige Skeerdatum
- Huidige Skeerdatum
- Liggaamsgewig
- Vaggewig
- Graad
- Stapellengte
- Veseldikte
- Gemaksfaktor
- Koëffisiënt van Variasie

Bouvorm- en Wolpunte:
- Bouvorm-/Wolpunt Datum
- Bouvormpunt
- Wolpunt
- Kondisie
- Karakter
- Styl
- Kaalnek
- Eenvormigheid

Aankoop Data:
- Datum aangekoop
- Verkoper
- Prys
- Oorspronklike ID nr
- Datum Aankoms op Plaas

Verkope, Vrektes en Uitskotte Data:
- Datum Verkoop/Dood
- Verkoop (Ja/Nee)
- Rede hoekom uit Kudde (kode)
- Verkoop Aan
- Prys
- Karkasgewig
- Uitslag Persentasie
- Karkas Klassifikasie
- Opmerking
- Datum Plaas Verlaat

Dier Gesien Data:
- Dier Gesien Datum
- Gesien Deur
- Gesien in Kamp (kode)
- Opmerkings
- GPS Lengte
- GPS Breedte

Liggaamsmates Data:
- Liggaamsmates Datum
- Skouerhoogte
- Heuphoogte
- Koplengte
- Oorlengte
- Skrotum Omvang
- Pelvis Hoogte
- Pelvis Breedte Voor
- Pelvis Breedte Agter

RTU Mates:
- Metingsdatum
- Kruis Vetdiepte
- Rib Vetdikte
- Oogspieroppervlakte
- Marmering

Mismonsters & Interne Parasiete Data:
- Datum Monster geneem
- Tipe parasiet (kode)
- Parasiet Telling (# Eiers / gram)
- Opmerkings

Tand Data:
- Tipe Tande (kode)
- Aantal Tande
- Tande Toestand (punt)

Reënval Data:
- Datum
- Plek
- Hoeveelheid (mm) // Opmerking

Bylaag C

Agrident APR500 / APR600 / AWR300 EID Lesers en Tru-Test XR5000 Skaal Data Uitruiling

Die BenguFarm SHEEP & GOATS module kan die Agrident APR500 / APR600 / AWR300 elektroniese ID lesers ("reader") [hierna genoem EID leser], voorsien deur RFID Experts, integreer. Verskillende tipes data soos registrasie van nuwe diere, dekkings, dragtighede, lammings, gewigte, woldata, inentings & doserings, siektes & behandelings, kamp- of bestuursgroep verskuiwings, prosedures, diere gesien ("animal sightings"), liniêre puntings (bv. bouvorm- en wolpunte), RTU metings, verkope en sterftes kan op die EID leser aangeteken word. Hierdie inligting kan dan in BenguFarm ingetrek word. Toepaslike lys opsies soos kampe, bestuursgroepe, siektes/beserings, medisynes en entstowwe/doseermiddels kan ook van BenguFarm na die EID leser gestuur word.

Sien die APR500 / APR600 / AWR300 Hand-reader User Manual – BenguFarm Sheep (beskikbaar by RFID Experts) vir volledige instruksies om die betrokke EID leser te gebruik.

Voordat die EID leser gebruik word:

- **Die EID leser se drywers en sagteware moet geïnstalleer wees** op Windows voordat BenguFarm in staat sal wees om met die EID leser te kommunikeer. Hierdie drywers en sagteware word deur RFID Experts verskaf saam met die APR500 / APR600 leser. Indien nodig, kontak asseblief RFID Experts in hierdie verband.
- **Om te kies watter tipes data op die EID leser aangeteken kan word**, gaan in BenguFarm na Data Stuur/Trek In > Trek In > RFID Experts APR500/APR600 en AWR300 Leser > Verander EID Leser Take. **Baie belangrik**: Take moet NIE verander word indien daar data op die EID leser is wat nog nie ingetrek is in BenguFarm nie. 'n Maksimum van nege take kan op 'n slag op die EID leser opgestel word. Sekere take het opsies sodat die gebruiker die opsie kan kies wat sy spesifieke behoeftes pas. **Let wel:** Die Kansellasies en Kampverskuiwings taak het onderafdelings:
    - Kampverskuiwings / Bestuursgroep verskuiwings*
    - Kansellasies: Oordragte (verkope) / Kansellasies (dood, weg).
- **Om ramme te merk as teelramme**, gaan in BenguFarm na Diere > Voeg by en Verander Diere (Enkel Dier Uitleg), soek die ram (onthou om die Onktiewe dier filter aan skakel in geval van KI ramme) en merk ("highlight") die ram. Maak 'n regmerkie in die veld "Teel/KI Ram" en Stoor. In die "Mating" taak sal slegs ramme wat in BenguFarm gemerk is as **teelramme** beskikbaar wees.
- **Om lyste wat op die EID leser gebruik gaan word bv. lamseisoene, kampe, bestuursgroepe op te stel**, gaan in BenguFarm na Opstellings en kies die betrokke item.
- **Om items in die kieslyste vir siektes/beserings, medisynes en entstowwe & doseermiddels wat nie gebruik word nie te verberg en/of items by te voeg op die EID leser**, gaan in BenguFarm na Opstellings > Siektes, Beserings en Parasiete / Medisynes / Entstowwe, Doseermiddels en Aanvullings. Om items te verwyder, verwyder die regmerkie in die In Gebruik en Toestel kolomme langs die betrokke items. Om 'n item by te voeg, kliek die "+" regs onder en volooi die besonderhede. Kliek Stoor.
- **Om bogenoemde lyste van BenguFarm na die EID leser te stuur**, gaan in BenguFarm na Data Stuur/Trek In > Trek In > RFID Experts APR500/APR600 en AWR300 Leser en kliek op Vee Uit en Dateer Leser Data Op. **Let wel:** Maak seker dat alle data op die EID leser reeds ingetrek is in BenguFarm voordat die Vee Uit en Dateer Leser Data Op funksie uitgevoer word.

Voordat die XR5000 skaal gebruik word:

- Die XR5000 skaal se drywers en sagteware moet vooraf op die rekenaar geïnstalleer wees op Windows voordat BenguFarm in staat sal wees om met die XR5000 te kommunikeer.
- Gaan in BenguFarm na Data Stuur/Trek In > Tru-Test XR5000 Integrasie > Skaalveld Opstellings en maak seker die betrokke skaalvelde is korrek opgestel sodat die data wat aangeteken word op die skaal na die korrekte ooreenstemmende velde in BenguFarm ingetrek kan word. Gebruik die **Hulp** funksie vir stap-vir-stap instruksies.
- Maak seker dat, waar van toepassing, die betrokke velde (bv. Kampe) reeds in BenguFarm opgestel is en dat die betrokke item (bv. Ras, Kamp, Lamseisoen) se *kode* ingevoer word op die skaal wanneer die dierrekords geskep word op die skaal.

Aanteken van data op die EID leser (of die XR5000 skaal):

- **Indien die diere nog glad nie in BenguFarm geskep is nie,** kan die EID leser OF die Tru-Test XR5000 skaal gebruik word om dierrekords te skep en in BenguFarm in te trek:
  - Dit is belangrik om die volgende data aan te teken om die dier se rekord met die nodige basiese data te skep wanneer die data in BenguFarm ingetrek word: Visuele ID-nr (VID) en / of Elektroniese ID-nr (EID) (indien van toepassing), Geslag, Geboortedatum, Raskode en Statuskode. Indien ras- en/of status nie aangeteken word nie, sal die ras by verstek geskep word vanaf die betrokke kudde se opstellings en die status as aktief.
  - Indien die presiese geboortedatum van 'n dier onbekend is, kies 'n benaderde datum, byvoorbeeld 01-10-2018 vir diere gebore in 2018.
  - **Indien geen VID aangeteken word nie (bv. waar VIDs nie gebruik word nie)** en die betrokke opstelling [Opstellings > Kuddes > ID Metodes en Nommering > Skep IDno (Visueel) vanaf EID (Mikroskyfie Nommer) waar geen IDno gespesifiseer is nie] is gedoen, sal die laaste x aantal syfers van die EID outomaties ingevul word as die VID. Indien nie, word die volledige EID as VID gebruik.
  - **Om diere op die EID leser te registreer**, moet die Registrasie taak gebruik word.
  - **Om diere op die Tru-Test XR5000 skaal te registreer**, is dit belangrik om bogenoemde data aan te teken.
- **Indien die diere reeds met VIDs, ens. in BenguFarm geskep is** en dan eers word die EID skyfies aan die diere aangebring, kan die registrasie taak op die EID leser gekies word, die EID gelees word met die EID leser en die VID van die betrokke dier PRESIES soos dit op BenguFarm is op die APR500 / APR600 ingelees word sonder om al die ander velde van die registrasie taak te voltooi. Wanneer die data dan vanaf die EID leser in BenguFarm ingetrek word, sal slegs die EIDs in BenguFarm bygevoeg word tot die betrokke diere se bestaande rekords, sonder om ander velde te verander. **Wenk:** Die **Tru-Test XR5000 skaal** kan as alternatief tot die EID leser gebruik word om EIDs in BenguFarm in te trek by bestaande dierrekords. Om dit te kan doen, moet die VID van die betrokke dier PRESIES soos dit op BenguFarm is op die XR5000 ingelees word by die betrokke EID. Wanneer die betrokke skaalsessie data dan in BenguFarm ingetrek word [Data Stuur/Trek In > Tru-Test XR5000 Integrasie > Trek Skaaldata In], merk die opsie Trek Mikroskyfienommer (EID) Veranderings In en kliek Trek In. **LET WEL:** Maak 'n rugsteun van die BenguFarm databasis vóórdat die EIDs ingetrek word vanaf die APR500/600 (of die XR5000). Sien paragraaf 16 van die handleiding.
- **Aantekening van Lammings:**
  - Die **geboortegewig** veld is by verstek *nie* sigbaar op enige van die lammingstake op die EID leser nie. Indien geboortegewigte aangeteken moet word, kontak RFID Experts se tegniese afdeling by hul hoofkantoor om die betrokke lamming taak op jou EID leser te verander sodat die geboortegewig veld beskikbaar is.
  - Op die Lamming skerm kan die **vader van die lam** nie aangeteken word nie. Maak dus seker dat die betrokke dekkings/embrio inplantings en dragtigheidsondersoek uitslae (indien van toepassing) reeds aangeteken is in BenguFarm SHEEP & GOATS *voordat* lammings aanteken word, om te verseker dat met die intrek van die data vanaf die EID leser in BenguFarm, die betrokke vader gekoppel word aan elke lam. Indien daar twee dekkings (bv. lapa en natuurlik) kwalifiseer as die moontlike dekking, sal BenguFarm by verstek die tweede dekking kies as die vader.
  - **Aborsies, doodgebore lammers asook lammers wat dood is kort na geboorte** moet ook aangeteken word om die betrokke ooie se dragtigheidstatus te verander en om hul reproduksierekords volledig te maak. Op die Lamming skerm kan die lamstatus by geboorte (bv. lewendig, aborsie, dood gebore) ongelukkig nie aangeteken word nie. Ons beveel aan dat die volgende prosedure gevolg word vir die aantekening van aborsies en dooie lammers:
    - Neem 'n EID en merk dit **"Dooie Lam"** en hou dit altyd byderhand wanneer lammings aangeteken word. Gebruik hierdie EID vir ALLE dooie lammers. Wanneer lammingsdata ingetrek word in BenguFarm, kies die opsie "Merk lammers met EID as onaktief" en vul die "Dooi Lam" EID nommer in die bokkie in. Alle (dooie) lammers met hierdie EID sal dan met intrek van die lammings outomaties met lamstatus Dood na Geboorte en status Onakief aangeteken word in BenguFarm.
    - Gee 'n **fiktiewe visuele nommer** (VID) vir sulke lammers, bv. 20**9001** (volgnommer buite die normale reeks) vir die eerste dooie lam in 2020, 20**9002** vir die twee een, ens.
- **Om verkope en vrektes op die EID leser aan te teken**, gaan na die "Kansellasies en Kampverskuiwings" taak en kies die "Kansellasies > Oordragte" (vir verkope) of die "Kansellasies > Verwyder" (vir vrektes of uitskotte) opsie.

Intrek van data vanaf die EID leser in BenguFarm:

- Verbind die EID leser met die rekenaar met die verskafde USB kabel.
- Indien meer as een kudde in BenguFarm opgestel is en registrasies ingetrek word, gaan na die betrokke kudde in BenguFarm. **Let wel**: Indien lammings ingetrek word, sal die lam ingetrek word in die kudde waarin die ooi

is, behalwe waar die ooi onbekend is, in welke geval die lam ingetrek sal word in die kudde waarin jy is wanneer die data ingetrek word.

- Gaan in BenguFarm na Data Stuur/Trek In > Trek In > RFID Experts APR500/APR600 en AWR300 Lesers. BenguFarm sal outomaties die EID leser opspoor en konnekteer.
- Maak seker die **intrekopsies** is korrek.
    - Sien Aantekening van Lammings hierbo vir die intrek van dooie lammers se geboortedata in BenguFarm.
    - Indien woldata ingetrek word, maak seker die skeernommerr en vorige skeerdatum is ingevul.
- Kliek op Trek Data van Leser In om te begin met die intrek van die data. BenguFarm sal die data van die leser haal en probeer om dit in te trek. As ou data wat voorheen ingetrek is, weer ingetrek word, sal die sagteware die gebruiker in kennis stel en die duplikaatdata ignoreer.
- 'n Log van die intrek aktiwiteit sal op die skerm vertoon word. Gaan deur die lys en kontroleer dat alle rekords ingetrek is. Maak 'n aantekening van foute wat in rooi uitgelig word. In die meeste gevalle is dit waar 'n dier nie opgespoor kan word in BenguFarm nie. 'n Dier kan nie opgespoor word indien die EID (mikroskyfie nommer) van die dier nie in BenguFarm is nie of indien dit verkeerd is in BenguFarm. Mikroskyfie nommers (EIDs) van diere kan in BenguFarm aangeteken word by Diere > Verander Diere (Tabel Uitleg). Sodra ontbrekende mikroskyfie nommers aangeteken is, probeer weer om die data van die EID leser in te trek.
- Nadat die data ingetrek is, kan diere gekies word en aan groepe of kampe gekoppel word deur op Koppel Diere aan Groep te kliek. Indien nodig, kan addisionele data van 'n dier aangevul word om die diere se data meer volledig te maak. Sien die Aanteken van addisionele data in BenguFarm paragraaf hieronder.
- **Nota:** Wanneer data ingetrek word vanaf die EID leser, word die betrokke data leer ook outomaties gestoor (normaalweg by C:/Program Files (x86)/BenguelaSoft/BenguFarm/Electronic/ APR/), vir ingeval dit later (nadat die data uitgevee is op die EID leser) benodig word. Hierdie lêers is slegs bedoel vir kontrole doeleindes en moet NIE weer op 'n latere stadium ingetrek word NIE, aangesien dit die BenguFarm databasis korrup kan maak.

Intrek van data vanaf die XR5000 skaal in BenguFarm:

- Verbind die XR5000 aan die rekenaar met die verskafde USB kabel.
- Maak seker jy is in die betrokke kudde waarna die diere ingetrek moet word.
- Gaan na Data Stuur/Trek In > Tru-Test XR5000 Integrasie > Trek Skaaldata In. Gebruik die **Hulp** funksie vir stap-vir-stap instruksies.
- Kies die betrokke Skaalsessie en kliek op Laai.
- **Om dierrekords wat van diere wat op die XR5000 geregistreer is in BenguFarm te skep**, merk die Onbekend / Skep Nuwe Dier blokkie regs onderaan die skerm en maak 'n regmerkie in die Skep kolom langs die diere wat in BenguFarm geskep moet word. **Wenk:** Merk die Onbekende / Skep Nuwe Dier Mode en gebruik dan die vier knoppies onder links op die skerm om maklik die diere in die Skep kolom te merk.
- Kliek op Trek In.

Uitvee van data en opdatering van lyste op die EID leser:

- **Nadat die EID leser data ingetrek is in BenguFarm,** maak eers seker dat alles korrek en volledig is deur die betrokke data te kontroleer op die hoofskerm. Indien alles korrek en volledig is, moet die bestaande data op die EID leser uitgevee word. Om dit te doen, kliek op Vee Uit en Dateer Leser Data Op.
- **BAIE BELANGRIK:** *Voordat* EIDs hergebruik word, is dit krities belangrik dat die Vee Uit en Dateer Leser Data Op stap gedoen word – sien die paragraaf oor die hergebruik van EIDs hieronder**.**
- Tydens die uitvee en opdatering proses sal toepaslike lyste soos teelramme, kampe, bestuursgroepe, siektes/beserings, medisynes en en entstowwe/doseermiddels van BenguFarm na die EID leser gestuur word om die betrokke lyste op die EID leser te opdateer.
- Sodra die uitvee en opdatering proses klaar is, maak die RFID Experts APR500/APR600 en AWR300 Lesers Data Uitruiling skerm toe en ontkoppel die EID leser van die rekenaar.

Hergebruik van EIDs:

- Wanneer 'n dier verkoop word of doodgaan kan die EID weer gebruik word op 'n nuwe dier.
- Indien verkope en vrektes op die EID leser of op die BenguFarm MOBILE toepassing aangeteken word, word die betrokke EID nommers outomaties verwyder wanneer die betrokke data ingetrek word**.** Indien verkope en vrektes direk in BenguFarm aangeteken word en daar is een of meer diere met 'n EID op rekord, sal 'n waarskuwing verskyn met opsies om die EID(s) te verwyder (aanbeveel) of dit te behou. Kies dat die EID(s) verwyder word.
- **BAIE BELANGRIK**: ***Voordat* EIDs hergebruik word:**
    - **Maak seker dat alle diere waarvan die EIDs verwyder is, onaktief is in BenguFarm.**
    - **Gaan in BenguFarm na Diere > Verwyder Mikroskyfienommers (EIDs) van Onaktiewe Diere** om te verseker dat alle betrokke EIDs verwyder is van die onaktiewe diere in BenguFarm. **Let**

wel: Voordat jy hierdie funksie uitvoer, maak eers seker dat die status van die diere wat verkoop/dood is, onaktief is**.**

- **Gaan in BenguFarm na Data Stuur/Trek In > Trek In > RFID Experts APR500/APR600 en AWR300 Lesers >, Vee Uit en Dateer Leser Data Op** alvorens die EID leser gebruik word om registrasies of lammings met die hergebruikte EIDs aan te teken om te verseker die EID word met hergebruik aan die *nuwe* dier se rekord gekoppel. Indien nagelaat is om vooraf die Vee Uit en Dateer Leser Data Op funksie uit te voer om verkoopte en dooie diere te verwyder van die EID leser, sal enige nuwe diere wat op die EID leser aangeteken word, onmiddelik weer gekanselleer word. Dit is dus krities dat daar geen ou verkope of vrektes (oordragte of kansellasies) rekords op die EID leser oor is nie.
- **Gaan in BenguFarm na Data Stuur/Trek In > Tru-Test XR5000 Integrasie > Eksporteer Diere na Skaal en kliek Verwyder Diere met Onaktiewe EIDs vanaf Skaal** alvorens die skaal gebruik word om registrasies, gewigte of ander data met die hergebruikte EIDs op die skaal aan te teken, om te verseker die EID word met hergebruik aan die *nuwe* dier se rekord gekoppel. Indien nagelaat is om vooraf die Verwyder Diere met Onaktiewe EIDs vanaf Skaal funksie uit te voer om verkoopte en dooie diere te verwyder van die XR5000, sal data teenoor die diere wat vroeer die EID gehad het, aangeteken word. Die gevolg is dat waar skaaldata daarna ingetrek word, afhangende van opstellings, data in BenguFarm gekorrupteer kan word. Gebruik die **Hulp** funksie vir stap-vir-stap instruksies. **Let wel:** Indien daar meer as een databasis op BenguFarm is, gebruik BenguFarm weergawe 7 Oktober 2021p en later. Hierdie nuwer weegawes het 'n opsie "Soek in Alle Databasisse" wat by verstek aangeskakel is.
- Indien nagelaat is om EIDs te kanselleer en nuwe lammings is op die EID leser aangeteken wat nie-gekanselleerde EIDs aan toegeken is, kan die gevorderde opsies gebruik word om daardie diere met die betrokke EIDs onaktief te maak en die EID van die bestaande diere te verwyder.

Aanteken van addisionele data in BenguFarm SHEEP & GOATS:

Sekere take op die EID leser maak nie voorsiening vir die aantekening van *alle* data waarvoor BenguFarm SHEEP & GOATS voorsiening maak nie. Die Dekkings taak maak byvoorbeeld nie voorsiening om dekkings te koppel aan 'n sekere lamseisoen nie. Sulke data kan, nadat die data ingetrek is vanaf die EID leser, in BenguFarm bygevoeg word deur na die betrokke tipe data se aantekenskerm te gaan (bv. Reproduksie > Natuurlike Dekkings), te kliek op Laai Bestaande Rekords en die addisionele/ontbrekende data by te voeg. Om algemene dierdata (bv. Lamseisoen) by te voeg of the verander, gaan na Diere > Verander Diere (Tabel Uitleg). Gebruik die **HULP** funksie indien nodig.

Data wat nie op die APR500 / APR600 en AWR300 EID lesers aangeteken kan word nie:

Afhangende van watter taak opsie by sekere take gekies word, kan die volgende data nie op die EID leser aangeteken word nie:

- **Registrasie > Nuwe dier / Oorplaatjie verandering):**
  - Ras
  - Geboortedatum onseker
  - Kamp, datum geskuif, rede geskuif
  - Vader en Moeder
  - Teelram
  - Aankoopdatum, prys, by wie gekoop
- **Sinchronisasie:**
  - Gedoen deur (persoon)
  - 1ste Inspuiting Datum
  - 2de Inspuiting Datum
  - Uitgehaal Datum
  - Koste per Dier
  - Opmerking
- **Dekkings (Natuurlik / KI/Lapa):**
  - Lamseisoen (Met intrek van data vanaf die EID leser, sal die lamseisoen waarmee die dekdatums ooreenstem, outomaties bygevoeg word. Indien geen lamseisoen gevind word waar die dekdatums ooreenstem nie, sal die lamseisoen wat op BenguFarm as die Huidige Lamseisoen gekies is, bygevoeg word).
  - Dektipe (KI)
  - Semen Tipe (KI)
  - Insemineerder (KI)
  - Koste per Dier (KI)
  - Besending Nr (KI)

    - Opmerking
- **Dragtigheidsondersoek:**
    - Metode (bv. Sonar)
    - Gedoen deur (persoon)
    - Koste per Dier
    - Opmerking
- **Lamming:**
    - Lamseisoen* (Met intrek van data vanaf die EID leser sal die lamseisoen wat op BenguFarm as die Huidige Lamseisoen gekies is, outomaties bygevoeg word).
    - Kamp en Kamp verskuiwing
    - Status by geboorte (bv. lewend, aborsie, doodgebore, dood na geboorte) [Taak 8014 maak voorsiening dat lamstatus by geboorte op die EID leser aangeteken kan word].
    - Status tans (bv. aktief, onaktief)
- **Weeg:**
    - Verander (waar toepaslik) Gewigtipe (bv. Algemene Gewig na Speengewig)
- **Wolprestasie:**
    - Vorige skeerdatum
- **Inentings (ook doserings, dip, aanvullings):**
    - Geënt/doseer teen (siekte)
    - Besending Nr
    - Koste per Dier
    - Geënt/doseer deur (persoon)
    - Opmerking
- **Siektes en Beserings:**
    - Besending Nr
    - Medisyne koste
    - Veearts koste
    - Opmerking
- **Kansellasies en Kampverskuiwings > Kansellasies > Verkoop (oordrag) / Dood (verwyder):**
    - Prys (indien verkoop)
    - Rede
    - Amptelike rede (slegs stoet)
    - Verlaat plaas datum
    - Inkomste basis (bv. Per Kg Lewende Gewig)
    - Inkomste per kg
    - Dier Gewig
    - Karkas Gewig
    - Karkas Klassisifikasie
    - Verlies (Randwaarde – indien dood, vermis, gesteel)
    - Opmerking

Bylaag D

Berekenings in BenguFarm-SHEEP & GOATS – Beskrywings en Seleksie Riglyne

Fases en Eienskappe	Beskrywing
Algemeen	
Ouderdom van Dier	Die ouderdom van 'n dier word as volg vertoon op die hoofskerm: • 0 – 634 dae in Dae • 635 - 730 dae in Maande • 731+ dae in Jare.
Wanneer word 'n lam as gespeen beskou?	'n Lam word as gespeen beskou indien: • 'n Gewig met Gewigtipe = Speengewig (W2) aangeteken is binne die minimum en maksimum ouderdomsperk vir speengewig (30-150 dae oud); EN / OF • 'n Speen prosedure aangeteken is (Ander Data> Prosedures).
Reproduksie en Geboorte	
Verwagte Lamdatum	Verwagte lamdatum berekenings in BenguFarm hang eerstens daarvan af of daar 'n dragtigheidsondersoek vir die betrokke dier gedoen is of nie: 1. Indien 'n dragtigheidsondersoek gedoen is, die dier dragtig bevind is en die tydperk dragtig aangeteken is in BenguFarm, word die verwagte lamdatum as volg bereken: Ondersoekdatum MINUS Tydperk dragtig op ondersoekdatum PLUS Normale dragtigheidsperiode (soos opgestel by Opstellings > Kuddes > Dekking, Dragtigheid en Lamming). 2. Indien 'n dragtigheidsondersoek wel gedoen is, die dier dragtig bevind is, maar die tydperk dragtig nie aangeteken is in BenguFarm nie: 2.1. Die *vroegste* moontlike lamdatum (indien gekies by Opstellings > Kuddes > Dekking, Dragtighede en Lamming > Bereken *Eerste* moontlike Verwagte Lamdatum) word as volg bereken: Eerste dekdatum sedert die laaste lamdatum OF waar verskeie dragtigheidsondersoeke sedert die laaste lamdatum gedoen is, die eerste dekking sedert die vorige ondersoek PLUS Normale dragtigheidsperiode. 2.2. Met die opstelling "Bereken Verwagte Lamdatums sonder Dekinligting" [Opstellings > Kuddes > Dekking, Dragtighede en Lamming] aangeskakel (dit is by verstek aangeskakel vir die GAME module), word die verwagte lamdatum bereken sonder dat daar enige dekkings of dragtigheidsondersoeke in die program aangeteken is. 2.2.1. Vir jong ooie ouer as "Minimum Ouderdom van Jong Ooie by Eerste Dekking" (Opstellings > Kuddes > Dekking, Dragtigheid en Lamming) word die verwagte lamdatum bereken as datum van "Minimum Ouderdom van Jong Ooie by Eerste Dekking" PLUS die "Normale Periode Dragtig". 2.2.2. Vir ooie met dae sedert laaste lamdatum meer as die "Gemid. Periode van Lamming tot weer Gedek word" (Opstellings > Kuddes > Dekking, Dragtigheid en Lamming) word die verwagte lamdatum bereken as die laaste lamdatum PLUS die "Gemid. Periode van Lamming tot weer Gedek word" (indien > 0, anders die "Ovulasiesiklus") PLUS die "Normale Periode Dragtig". Hierdie berekening word vertoon op die hoofskerm en My Verslae (Laaste Dekking - Geen dekinligting maar het verwagte lamdatums), Jong Ooie en Ooie naby Lamming verslag, indien "Minimum dae sedert laaste Lamming (geen dekkings)" gemerk is (by verstek gemerk in die GAME module) en die Jong Ooie en Ooie Gelam/Nie Gelam Nie" verslag. Hierdie metode bereken dus die vroegste moontlike lamdatum. Deur die verstek "Minimum Ouderdom van Jong Ooie by Eerste Dekking" en/of "Gemid. Periode van Lamming tot weer Gedek word" opstellings te verander, kan die verwagte lamdatum berekening meer akkuraat gemaak word.

Fases en Eienskappe	Beskrywing	Algemene riglyne vir Seleksie
# Fetusse / # Ooie gepaar	Die totale aantal fetusse gedeel deur die totale aantal ooie wat gepaar is.	
Ouderdom Eerste Lamming (OEL)	Ouderdom (in maande) wanneer die ooi vir die eerste keer gelam het.	Selekteer ooie met 'n lae ouderdom eerste lamming, in ag genome wanneer hulle vir die eerste keer gepaar is.
Ouderdom Laaste Lamming (OLL)	Ouderdom (in maande) wanneer die ooi die laaste keer gelam het.	Nie gewoonlik gebruik in seleksie - slegs vir inligting.
Eerste Interlamperiode (Eerste TLP)	Tydperk (in dae) tussen die eerste en tweede lamdatums.	Skot ooie met 'n hoë eerste inter-lamperiode uit, in ag genome wanneer hulle vir die eerste keer en vir die tweede keer gepaar is.
Laaste Interlamperiode (Laaste TLP)	Tydperk (in dae) tussen die laaste twee lamdatums.	Skot ooie met 'n hoë laaste inter-lamperiode uit.
Gemid. Interlamperiode (Gemid. TLP)	Gemiddelde tydperk (in dae) tussen lammings oor al die lamdatums.	Skot ooie met 'n hoë gemiddelde interlam periode uit.
Dae Sedert Laaste Lamming (DSLL)	Die tydperk (in dae) sedert die laaste lamdatum.	Skot ooie met 'n hoë dae sedert laaste lamming waarde uit.
Geboortegewig verhouding (GGV)	Die verhouding van lamgewig by geboorte gedeel deur die ooigewig by lamming, uitgedruk as 'n persentasie.	Selekteer vir 'n gemiddelde geboortegewig verhouding. Hoë geboortegewig verhoudings word geassosieer met moeilike lammings.
Tydgenote (Tydg.)	'n Kontemporêre groep (of tydgenote) is 'n groep diere wat gebore is in dieselfde lamseisoen, van dieselfde geslag, dieselfde grootmaak status, dieselfde omgewingskode, dieselfde bestuursgroep (lammers binne 60 dae gebore) en dieselfde moeder ouderdom. Alle gekorrigeerde gewigte en GDO prestasie indekse word bereken binne 'n kontemporêre groep.	Die aantal tydgenote gee 'n aanduiding van die akkuraatheid van die indeks berekeninge: Hoe meer die aantal tydgenote, hoe meer betroubaar is die indekse. Hoe minder, hoe minder betroubaar. **Let wel**: Korrek gedefiniëerde kontemporêre groepe (in BenguFarm genoem prestasietoetsgroepe) is uiters noodsaaklik vir akkurate prestasietoetsing en teelwaarde beramings. Kontemporêre groepe moet op so 'n wyse gedefiniëer word dat alle betekenisvolle omgewingseffekte – behalwe daardie waarvoor daar in die evaluasiemodel gekorrigeer word, bv. lamouderdom en moederouderdom – dieselfde is vir alle diere binne 'n spesifieke groep. Dit, gekombineer met goeie genetiese verbindings tussen groepe, sal verseker dat BLUP die genetiese en omgewingseffekte binne enige spesifieke groep effektief kan skei.

Voorspeen (W1)		
50 Dae Aangepaste Gewig (50D G)	Voorspeen gewig aangepas (of gekorrigeer) vir die ouderdom van die lam (na die gemiddelde ouderdom van die groep en aangepas na die subgroep wat die meeste individue in het) en aangepas vir die ouderdom van die moeder, vir die lamstatus (eenling, tweeling, drieling) en vir geslag van die lam. Die ouderdom-van-moeder aanpassingsfaktor is 'n additiewe faktor om die lam se gewig aan te pas na 'n volwasse ooi basis en word bepaal deur die ouderdom van die moeder, ras van die moeder en die geslag van die lam.	Gebruik die 50 Dae GDO Indeks vir seleksie - sien hieronder.
50 Dae GDO (50D GDO)	Die ouderdom-van-moeder aangepaste gemiddelde gewigstoename (in g) per dag vanaf geboorte tot 50 dae ouderdom.	Gebruik die 50 Dae GDO Indeks vir seleksie – sien hieronder
50 Dae GDO Indeks (50D Ind)	Die 50 Dae GDO (Voorspeen) Indeks word bereken deur die lam se 100 Dae GDO waarde te deel deur die gemiddelde 50 Dae GDO van die betrokke groep (tydgenote) lammers en word uitgedruk as 'n persentasie. Omdat 'n lam grootliks afhanklik is van sy moeder melk vir groei op 'n vroeë ouderdom, is die 50 Dae indeks 'n goeie evaluasie van 'n ooi se melkproduksie.	Skot ooie uit met twee of meer lammers met 'n lae (onder 90) 50 Dae GDO Indeks en/of met 'n lae gemiddelde 50 Dae GDO Indeks oor al haar nageslag. Moenie jong ooie (of ramle) met 'n lae 50 Dae Indeks hou vir vervanging nie.
Speen (W2)		
100 Dae Aangepaste Gewig (100D G)	Speengewig aangepas (of gekorrigeer) vir die ouderdom van die lam (na die gemiddelde ouderdom van die groep en aangepas na die subgroep wat die meeste individue in het) en aangepas vir die ouderdom van die moeder, vir die grootmaakstatus (eenling, tweeling, drieling) en vir die geslag van die lam. Die ouderdom-van-moeder aanpassing faktor is 'n additiewe faktor om die lam se gewig aan te pas na 'n volwasse ooi basis en word bepaal deur die ouderdom van die moeder, ras van die moeder en die geslag van die lam.	Gebruik die 100 Dae GDO Indeks vir seleksie - sien hieronder.
100 Dae GDO (100D GDO)	Die ouderdom-van-moeder aangepaste gemiddelde gewigstoename (in g) per dag vanaf geboorte tot 100 dae ouderdom.	Gebruik die 100 Dae GDO Indeks vir seleksie - sien hieronder.
100 Dae GDO Indeks (100D Ind)	Die 100 Dae GDO (Speen) Indeks word bereken deur die lam se 100 Dae GDO waarde te deel deur die gemiddelde 100 Dae GDO van die betrokke groep (tydgenote) lammers en word uitgedruk as 'n persentasie. Die 100 Dae Indeks 'n evaluasie van beide 'n ooi se melkproduksie en die lam se groeitempo tot by speenouderdom.	Die 100 Dae GDO Indeks is 'n evaluering van beide' n ooi se melkproduksie en die lam se groeitempo tot op speen. Skot ooie uit met twee of meer lammers met 'n lae (onder 90) 100 Dae GDO Indeks **en/of** met 'n lae gemiddelde 100 Dae GDO Indeks oor al haar nageslag. Moenie jong ooie (of ramme) met 'n lae 100 Dae GDO Indeks hou vir vervanging nie.
Tydgenote (Tydg.)	Sien hierbo.	

% Lammers Gespeen (van 'n spesifieke ooi)	Die aantal gespeende lammers van 'n ooi gedeel deur die totale aantal lammers wat gespeen kon gewees het. (Nota: 'n Lam word as gespeen gereken indien dit 'n geldige speengewig (geweeg binne die ouderdomsgrense vir speen) EN die lam se gewigtipe moet "Speengewig" wees EN/OF die lam moet 'n "Speen" rekord het by Prosedures.	Skot ooie uit met 'n lae % Lammers Gespeen syfer.
Produktiewe Jare	As dit direk bereken word, is dit die aantal dae tussen die ooi se geboortedatum en haar laaste lamdatum gedeel deur 365. In Logix word die aantal lamkanse van die ooi gebruik om die produktiewe jare te bereken. Hierdie syfer kan slegs akkuraat bereken word indien dekkings aangetek was vir die ooi.	
Ooi Produktiwiteit Indeks	Die relatiewe prestasie (totale gewig van lammers gespeen) van 'n ooi in vergelyking met haar tydgenote.	
Dragtigheid %	Die aantal ooie dragtig gedeel deur die aantal ooie wat ge**paar** is.	Mik vir 90% of hoër.
Lampersentasie	Die aantal ooie gelam gedeel deur die aantal ooie wat ge**paar** is.	Mik vir 85% of hoër.
Fekunditeit %	Die aantal lammers gebore gedeel deur die aantal ooie wat ge**lam** het.	Verskil grootliks tussen kuddes en word tot 'n groot mate deur die omgewing beïnvloed. Mik vir 130% of hoër.
Gemid. Speengewig van Nageslag	Die totale *werklike* gewig van die nageslag gedeel deur die aantal nageslag.	
Gemid. Gewig (van ooi) by Speen (van Lammers)	Die gemiddelde gewig van ooi tydens speen van lammers.	
Grootmaakstatus (GS) (Word vertoon op Hoofskerm > Kudde Uitleg > Geboorte > Grootmaak).	Grootmaakstatus word outomaties bereken op die Gewigte vir Prestasietoetsing skerm in die GS (Grootmaakstatus) kolom wanneer die gewigte *gestoor* word. Gestel 'n lam was een van 'n tweeling by geboorte, maar die ander lam van die tweeling het nie 'n speengewig nie, verander die grootmaakstatus van die gespeende lam outomaties na 'n enkeling sodra die lam se speengewig gestoor word. Hierdie verstek grootmaakstatus kan egter, waar nodig, per hand verander word. Om dit te doen, merk die Vaste GS kolom en verander dan die GS soos nodig. Die ander diere wat nie Vaste GS gemerk is nie, sal steeds, wanneer die data gestoor word, bereken word volgens die aantal lammers met speengewigte. As die lam nog nie 'n speengewig in 'n speentoets het nie, word die Geboortestatus as die Grootmaakstatus vertoon.	Selekteer verkieslik vervangingsooie uit lammers met twee- of drieling grootmaakstatus.

Gemid. Speengewig Verhouding	Speengewig verhouding is die *werklike* gewig van die lam gedeel deur die gewig van die ooi by speen van die lam. Die gemiddelde speengewig verhouding is die gemiddeld van alle verhoudings. Indien by Opstellings > Kuddes > Prestasietoetsing die opsie Bereken Gemiddelde Moeder Speengewigverhouding gebaseer op Individuele Diere AFgeskakel word, word die speengewigte van meerlinge bymekaar getel om die verhouding te bereken.	
Naspeen gewig (W3)		
270 Dae Aangepaste Gewig (270D G)	Naspeengewig aangepas (of gekorrigeer) vir die ouderdom van die dier (na die gemiddelde ouderdom van die groep en aangepas na die subgroep wat die meeste individue in het) en aangepas vir die ouderdom van die moeder, vir die lamstatus (eenling, tweeling, drieling) en vir die geslag van die lam. Die ouderdom-van-moeder aanpassingsfaktor is 'n additiewe faktor om die dier se gewig aan te pas na 'n volwasse ooi basis en word bepaal deur die ouderdom van die moeder, ras van die moeder en die geslag van die lam.	Gebruik die 270 Dae GDO Indeks vir seleksie - sien hieronder.
270 Dae GDO (270d GDO)	Die gemiddelde gewigstoename (in g) per dag vanaf geboorte tot 365 dae ouderdom.	Gebruik die 365 Dae GDO Indeks vir seleksie - sien hieronder.
270 Dae GDO Indeks (270D Ind)	270 Dae GDO (12 maande) Indeks word bereken deur die dier se 365 Dae GDO waarde te deel deur die gemiddelde 270 Dae GDO van die betrokke groep (tydgenote) diere, uitgedruk as 'n persentasie. Omdat die 270 Dag-indeks bereken word op die groei vanaf geboorte, dit is 'n funksie van beide die moeder se melkproduksie, die lam se groeivermoë tot op speen en die naspeense groeivermoë tot 9 maande.	Skot jong ooie en ramme met 'n lae (onder 90) 270 Dae GDO Indeks uit.
Volwasse gewig (W4)		
365 Dae Aangepaste Gewig (365D G)	Volwasse gewig aangepas (of gekorrigeer) vir die ouderdom van die dier (na die gemiddelde ouderdom van die groep en aangepas na die subgroep wat die meeste individue in het) en aangepas vir die ouderdom van die moeder, vir die lamstatus (eenling, tweeling, drieling) en vir die geslag van die lam. Die ouderdom-van-moeder aanpassing faktor is 'n additiewe faktor om die dier se gewig aan te pas na 'n volwasse ooi basis en word bepaal deur die ouderdom van die moeder, ras van die moeder en die geslag van die lam.	Gebruik die 365 Dae GDO Indeks vir seleksie - sien hieronder.
365 Dae GDO (365D GDO)	Die gemiddelde gewigstoename (in g) per dag vanaf geboorte tot 365 dae ouderdom.	Gebruik die 365 Dae GDO Indeks vir seleksie - sien hieronder.

365 Dae GDO Indeks (365D Ind)	365 Dae GDO Indeks word bereken deur die dier se 365 Dae GDO waarde te deel deur die gemiddelde 365 Dae GDO van die betrokke groep (tydgenote) lammers, uitgedruk as 'n persentasie. Omdat die 365 Dae-indeks bereken word op die groei vanaf geboorte, is dit nie net 'n funksie van naspeense groeivermoë nie, maar ook groeivermoë tot op speen.	Skot jong ooie en ramme met 'n lae (onder 90) 365 Dae GDO Indeks uit.
Groeitoetse		
Gemiddelde Daaglikse Toename (GDT)	Die gemiddelde gewigstoename (in g) per dag oor 'n spesifieke tydperk, gewoonlik gedurende 'n groeitoets, byvoorbeeld 'n veldramtoets.	Skot ramme uit met 'n lae (meer as 10% onder gemiddeld) waarde of gebruik die GDT Indeks vir seleksie.
Woleienskap berekenings wat nie in BenguFarm bereken word nie, maar van Logix ingetrek word		
Gekorrigeerde Liggaamsgewig	Liggaamsgewig gekorrigeer vir grootmaakstaus van die lam asook moederouderdom.	
Skoon Vaggewig	Ruvaggewig x Skoonopbrengs	
Gekorrigeerde Vaggewig	(Vaggewig x Skoonopbrengs) gekorrigeer vir grootmaakstaus van die lam asook moederouderdom.	
Gekorrigeerde Stapellengte	Stapellengte gekorrigeer vir grootmaakstaus van die lam asook moederouderdom.	
Skoonopbrengs		
Krimp Afwyking		
Standaardafwyking		
Koeffisiënt van Variasie (van veseldikte) (KV)	Die koeffisiënt van variasie van die veseldikte van ongeveer 2000 vesels wat se dikte gemeet is.	Verkieslik moet die koeffisiënt van variasie minder wees as die gemiddelde van die groep.
Gemaksfaktor	Persentasie van die 2000 gemete vesels wat dunner is as 30 mikron.	Selekteer diere met 'n gemaksfaktor syfer hoër as 97%.
Seleksie-indeks	'n Samevoeging van eienskappe volgens hulle relatiewe ekonomiese belangrikheid. Die seleksie indeks word verskillend bereken vir elke ras.	Gebruik die Seleksie-indeks % - sien hieronder.
Sekeksie-indeks %	Indeks van die Seleksie-indeks.	Selekteer diere met 'n waarde van 95% of hoër.

Bylaag E

Embrio Spoelings en -Inplantings

<u>Prosedure om embrio spoelings en -inplantings aan te teken in BenguFarm</u>:

1. Skenker ooie en KI ramle:

1.1. Maak seker dat die embrioskenker ooie en die KI ramle waarmee hulle geïnsemineer gaan word op rekord is in die stoetkudde op BenguFarm.

1.2. Om te verseker dat die embrioskenker ooie bo-aan die lys van vroulike diere op die Embrio Spoelings en Voorraad skerm vertoon word, gaan na die Voeg By en Verander Diere (Enkel Dier Uitleg) skerm, soek die toepaslike vroulike dier en verlig ("highlight") die dier se ID nr. Maak 'n merkmerk in die veld "Ova Skenker" en kliek op Stoor. Dit sal ook verseker dat die embrioskenker ooie op die APR500 / APR600 EID-leser (waar van toepassing) opgelaai word en bo-aan die lys van vroulike diere gelys word.

2. Skep dierrekords vir die (kommersiële) ontvanger ooie:

2.1. Om embrio inplantings aan te teken, moet daar dierrekords vir die ontvanger ooie in BenguFarm wees. Ten einde die proses vir die aantekening van embrio spoelings en inplantings, data versending na Stamboek en algemene administrasie te vergemaklik, stel ons voor dat die ontvanger ooie in **dieselfde** (stoet) kudde moet wees as die kudde waarin die skenker ooie is.

2.2. Indien die ontvangerooie nog nie dierrekords in BenguFarm het nie, gaan in die stoetkudde na Diere > Voeg Dier by Wizard en skep dierrekords met die beskikbare inligting vir die betrokke ontvanger ooie.

2.3. **Let wel:** Indien die ontvanger ooie kommersiële (nie-stoet) ooie is, moet in ag geneem word dat die skep van hul dierrekords in die stoetkudde sal beteken dat die aantal diere in die stoetkudde nie korrek sal wees nie. Hou dit in gedagte wanneer na die Diergetalle en –Waardes verslag, die Kuddelys verslag en die Diere per Kamp of Groep verslae gekyk word.

3. Teken dekkings (gewoonlik KI) aan vir die skenker ooie:

3.1. Gaan na Reproduksie > Dekkings > Kunsmatige Inseminasies/Laparoskopieë (of Natuurlike Dekkings) en teken die dekkings aan vir die stoet skenker ooie.

4. Teken spoelings aan:

4.1. Gaan na Reproduksie > Embrio Spoelings en Voorraad.

4.2. Kies die ooi wat gespoel is (links bo-aan die skerm) en kliek Voeg By. Vul die besonderhede van die spoeling in en kliek Stoor. **Nota**: Ons beveel aan dat jy by Groepnommer die skenker ooi se ID nommer en spoeldatum (bv. AB110025 15-11-2014) invul.

4.3. Om 'n verslag van embriospoelings te skep, gaan na: Verslae > Dekkings, Dragtighede en Lammings > Embrio Spoelings.

5. Teken embrio voorraad aan:

5.1. Gaan na Reproduksie > Embrio Spoelings en Voorraad.

5.2. Kies die Skenker Ooi (links bo-aan die skerm), kies die Groep Nommer, vul die toepaslike velde in die Multi Verander / Voeg Nuwe By gedeelte van die skerm in en kliek Voeg Embrios By.

5.3. Op die skermpie wat in die regkantse boonste hoek oopgemaak het, vul die embrios se besonderhede in en kliek Skep. Vul by Agtervoegsel die skenker ooi se nommer in. Die embrio nommer sal dan geskep word met die die hoeveelste embrio gevolg deur die skenker ooi se nommer, bv. **1**ABC150020, **2**ABC20150020, ens. Indien nodig, verander die individuele embrios se inligting (bv. die Graad mag verskil tussen embrios). Kliek Stoor.

6. **Teken inplantings aan:**
   6.1. Gaan na Reproduksie > Dekking/KI//Embrio Inplanting Wizard > Voeg Nuwe Nuwe Dekking/KI/Embrio Inplanting By > Embrio Inplanting en teken die inplantings van die embrios in die ontvangerooie aan.
   6.2. Kies die skenker ooi in die Multi Verander / Voeg Nuwe By gedeelte van die venster, kies ram deur wie die embrio verwek is, kies die ontvanger ooi, inplantdatum, ens. Om 'n embrio uit die voorraad in te plant, moet jy in die Embrio Groep en -ID velde die betrokke embrio wat ingeplant is, kies uit die voorraad. Kliek Voeg Dier By en indien alles korrek is, kliek Stoor.
   6.3. Om ‛n verslag van embriospoelings en inplantings te skep, gaan na: Verslae > Dekkings, Dragtighede en Lammings > Embrio Spoelings en Inplantings.

7. **Teken dragtighede aan:**
   7.1. Gaan na Reproduksie > Dragtigheidsondersoeke en teken die dragtighede van die ontvangerooie aan.
   7.2. In die Multi Verander / Voeg Nuwe By gedeelte van die skerm, kies die betrokke lamseisoen links bo-aan die venster en voltooi die betrokke velde. Kliek regs bo-aan die skerm op Voeg Nuwe Ondersoek By.
   7.3. Voltooi die dragtigheidstydperke en wanneer alles korrek en volledig is, kliek Stoor.

8. **Teken lammings aan:**
   8.1. Gaan na Reproduksie > Lammings en teken die lammers aan wat gebore is uit die embrio inplantings. Let wel: Kies die *ontvanger* ooi as die ooi wat gelam het.

9. **Stuur geboortekennisgewings:**
   9.1 Gaan na Data Stuur/Trek In > Stuur > Stamboek/LNR > Geboortekennisgewings. Kliek op Lys Geboortes Nog Nie Gestuur Nie.

Prosedure om die kolleksie van oösiete, *in vitro* bevrugting en embrio-inplantings aan te teken in BenguFarm:

Tans maak BenguFarm nie spesifiek voorsiening vir die aantekening van die kolleksie van oösiete en *in vitro* bevrugting nie. Ons beveel aan dat die kolleksie van die oösiete hanteer word asof dit embrios is, m.a.w. asof die skenkerooi gedek (gewoonlik KI) is, bevrugting in die skenkerooi plaasgevind het en die embrios gespoel is. Die stappe om dit aan te teken is dan basies dieselfde as hierbo beskryf vir embrio spoeling en –inplantings.

Bylaag F

Kontakbesonderhede

Vir navrae en hulp met betrekking tot BenguFarm SHEEP & GOATS, skakel asseblief jou **toegekende** agent.

NAAM	KAPASITEIT	KANTOOR	SEL NO	E-POS
Leslie Bergh	Projekleier & Agent	Pretoria	082 801 2026	bengufarm@gmail.com
Naomi Havenga	Registrasie van Sagteware	Pretoria	082 696 8306	havenga.naomi@gmail.com
Johan de Jager	Agent	Potchefstroom	083 305 1042	jjager@mweb.agric.za
Martiens Aveling	Agent	Bethlehem	083 309 7355	aveling@telkomsa.net
Erick Joosten	Agent	Somerset-Wes	082 204 2379	erickjoosten@gmail.com
Internasionale skakelkode vir Suid-Afrika: +27				

Webwerf: www.bengufarm.co.za

BenguFarm agente maak gebruik van **Teamviewer sagteware vir afstand (Internet) ondersteuning.** Teamviewer kan, indien geïnstalleer, vanuit BenguFarm oopgemaak word deur op die hoofskerm te gaan na Hulp > Teamviewer Afstand Ondersteuning. Indien nie geïnstalleer, kan Teamviewer afgelaai en geïnstalleer word by www.teamviewer.com. Indien jy ondersteuning met behulp van Teamviewer benodig, maak jou Teamviewer oop (maak seker jou Internet verbinding is aangeskakel), kontak jou BenguFarm agent en verskaf aan hom/haar jou Teamviewer ID en wagwoord.

Opleidingskursusse en individuele opleiding

BenguFarm SHEEP & GOATS gebruikers word per e-pos deur middel van die BenguFarm Nuusbrief in kennis gestel van die betrokke datums, plekke en ander detail wanneer daar kursusse gereël is. Hierdie inligting word ook op die webwerf www.bengufarm.co.za > Training geplaas.

Vir individuele of klein groepie (1-3 persone) of aanlyn opleiding, kontak jou BenguFarm agent of kontak mnr. Leslie Bergh by 082 801 2026 of e-pos bengufarm@gmail.com of mnr. Johan de Jager by 083 305 1048 of e-pos jjager@mweb.co.za.